

331 7023

0145๓

๙.3

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัว และสถานศึกษา
กับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของ
นักศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้

ปริญญานิพนธ์

ของ

วชิร โอภิธากร

- 9 ก.ย. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

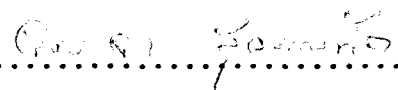
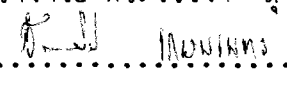
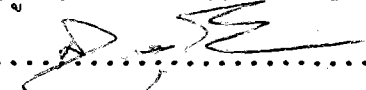
กรกฎาคม 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

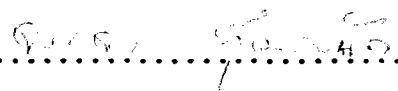
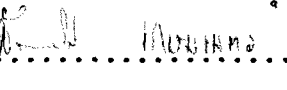
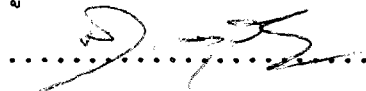
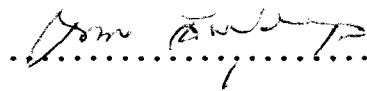
173410

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาอนุมัติ
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรจา สุวรรณรัตน์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิโชค วรานุสันติกุล)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.จรรจา สุวรรณรัตน์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิโชค วรานุสันติกุล)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมเพชร จิตร์คุณกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

..... อธิบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 4 ... เดือน ... กรกฎาคม ... พ.ศ. 2533

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูง และความช่วยเหลือแนะนำ
อย่างดีจาก ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิโชค วรรณสันติกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร
จิตรศุภกุล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์สงบ พรหมจินดา อาจารย์ชื่นจิต พูลศิริ อาจารย์มีชัย
จันทวงศ์ อาจารย์บัณฑิต เทธิเตธ และอาจารย์ดวงจันทร์ ขนานแก้ว ซึ่งกรุณาช่วยเหลือ
ในการเก็บข้อมูล และทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือและสนับสนุนให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไป
ด้วยดี

วชิร โอภิธากร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ความนำ	1
	จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
	ประโยชน์ของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ตัวแปรในการวิจัย	4
	นิยามปฏิบัติการ	5
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	10
	การประกอบอาชีพอิสระและผู้ประกอบการ :	10
	ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ	11
	ความหมายของผู้ประกอบการ	11
	แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับจิตลักษณะและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการ	
	เป็นผู้ประกอบการ	13
	ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพ	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและลักษณะบุคคลที่เอื้อต่อการเป็น	
	ผู้ประกอบการ	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะผู้ประกอบการ	20
	จิตลักษณะที่สำคัญและลักษณะทางสังคมที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ	23
	ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการกับการเป็นผู้ประกอบการ	23
	แรงจูงใจแฝงสัมพันธ์กับการเป็นผู้ประกอบการ	25

ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจกับการเป็นผู้ประกอบการ	27
ความเชื่ออำนาจในตนกับการเป็นผู้ประกอบการ	29
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับการเป็นผู้ประกอบการ	31
ความสัมพันธ์ของจิตลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ	33
การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการในครอบครัว	34
การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการในสถานศึกษา	38
สภาพแรงจูงใจทางจิตในสถานศึกษากับการสร้างเสริมจิตลักษณะ	
ผู้ประกอบการ	41
ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษากับการสร้างเสริมจิตลักษณะ	
ผู้ประกอบการ	44
การได้รับส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษา	
การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการ	49
สมมติฐานการวิจัย	51
3 วิธีการวิจัย	53
กลุ่มประชากร	53
กลุ่มตัวอย่าง	54
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปร	64
การหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดตัวแปร	64
การหาค่าอำนาจจำแนก	64
การหาค่าความเชื่อมั่น	65

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	67
ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน	70
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	70
การวิเคราะห์หาตัวทำนายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	70
การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการระหว่าง	
นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก	
ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	72
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	80
การวิเคราะห์หาตัวทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	80
การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียน -	
นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน	
และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน	82
ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ	89
การวิเคราะห์หาตัวทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ	89
การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจระหว่าง	
นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก	
ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน	91
ความเชื่ออำนาจในตน	98
การวิเคราะห์หาตัวทำนายความเชื่ออำนาจในตน	98

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนระหว่าง	
นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก	
ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน	100
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	107
การวิเคราะห์หาตัวทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	170
การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ระหว่าง	
นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก	
ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน	109
ตอนที่ 3 การเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ	
5 ประการ	116
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	121
บทย่อ	121
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	121
สมมติฐานการวิจัย	122
วิธีดำเนินการวิจัย	122
เครื่องมือในการวิจัย	123
การวิเคราะห์ข้อมูล	123
สรุปผลการวิจัย	124
อภิปรายผล	130
ข้อเสนอแนะ	138
ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	138
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	139

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม 142

ภาคผนวก 151

ประวัติย่อของผู้วิจัย 177

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามและผลตอบแทนในสามลักษณะ	44
2	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย	68
3	แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	71
4	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของ นักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	75
5	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่ม นักเรียน ระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	76
6	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่ม นักเรียน ระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	77
7	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่ม นักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	78
8	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่ม นักศึกษาระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	79
9	แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	81

10	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน - นักศึกษา ในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	84
11	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	85
12	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	86
13	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	87
14	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	88
15	แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนาย และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ	90
16	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของ นักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะ จากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	93
17	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของนักเรียน ระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	94

18	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของนักเรียน ระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	95
19	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของนักศึกษา ระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	96
20	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของนักศึกษา ระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	97
21	แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนาย และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของ ความกล้าเชื่ออำนาจในตน	99
22	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	102
23	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	103
24	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	104
25	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	105

26	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	106
27	แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนาย และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของ ความความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	108
28	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	111
29	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	112
30	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	113
31	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	114
32	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักศึกษา ระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจาก ครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน	115
33	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการ ของนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวม	116

34	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการ ของกลุ่มนักเรียน ระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม	117
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการ ของกลุ่มนักเรียน ระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม	118
36	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการ ของกลุ่มนักศึกษา ระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม	119
37	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการ ของกลุ่มนักศึกษา ระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม	120

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

แม้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา 5 ฉบับ จะให้ความสำคัญแก่การพัฒนาสังคมโดยเน้นการขยายบริการพื้นฐานทางสังคม เช่น การศึกษาและสาธารณสุข แต่ปัญหาทางด้านสังคมบางเรื่องกลับรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนเพิ่มขึ้น ปัญหาที่มีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นอีกคือ ปัญหาแรงงาน โดยประมาณว่า การว่างงานของผู้มีศึกษามีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากจำนวน 117,000 คน ในปี พ.ศ.2527 เป็น 240,000 คน ในปี พ.ศ.2534 (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 33) เพื่อแก้ปัญหาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ.2530 - 2534 ได้กำหนดแผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรมใหม่ โดยนอกจากจะพัฒนาตลาดแรงงานทั้งในและนอกประเทศแล้ว ยังมุ่งเน้นให้ประชาชนรู้จักสร้างงานให้กับตัวเองอีกด้วย โดยการสนับสนุนการจัดการศึกษาวิชาชีพ การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น จัดการศึกษาฝึกอบรมแบบครบวงจรทั้งในด้านวิชาการอาชีพ การตลาด การจัดการ การลงทุน การเงิน และการบัญชี เพื่อส่งเสริมการสร้างงาน การประกอบอาชีพส่วนตัว สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถรับจ้างงานในสถานศึกษาระหว่างการศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อเน้นทักษะในการประกอบอาชีพและแรงจูงใจเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ให้นักศึกษาเห็นถึงความจำเป็นและความสำคัญของการประกอบอาชีพส่วนตัว (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2530 : 85 - 95)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 แผนการพัฒนาการศึกษาได้เริ่มคำนึงถึงการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพอิสระแล้ว โดยกรมอาชีวศึกษาได้พัฒนาการอาชีวศึกษาครบวงจรขึ้นในปี พ.ศ.2527 เพื่อมุ่งหวังให้นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพส่วนตัวได้ ทั้งยังได้ร่วมมือกับธุรกิจอุตสาหกรรมและสถานประกอบการเอกชน มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อพัฒนาการศึกษาและอาชีพ ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะแนวทางและมาตรการที่เป็นประโยชน์ต่อ

การศึกษาและการมีงานทำ แต่จากการติดตามผลการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ฉบับที่ 5 ปรากฏผลว่า การเรียนการสอนในด้านวิชาชีพยังขาดการปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงานที่ดี
และผู้สำเร็จการศึกษายังมุ่งออกไปประกอบอาชีพรับจ้างมากกว่าการประกอบอาชีพอิสระ
(คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาและสังคมแห่งชาติ. 2528 : 164 - 166) แม้แต่จากการ
ติดตามประเมินผลผู้สำเร็จอาชีวศึกษาของกรมอาชีวศึกษา ซึ่งกระทำจนถึงเดือนมกราคม 2530
ยังพบว่ากรมอาชีวศึกษา ติดตามเก็บข้อมูลจากนักศึกษาจำนวน 42,891 คน คิดเป็นร้อยละ 62.27
ของผู้สำเร็จการศึกษามีการศึกษา 2528 ในจำนวนที่ติดตามได้นี้ มีผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวเพียงร้อยละ
4.52 โดยแยกออกเป็นระดับการศึกษาดังนี้ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 4.01
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 9.69 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค
(ปวท.) ร้อยละ 7.69 แต่ถ้าศึกษาเฉพาะประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง (ปวส.) พบว่า มีผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวเพียงร้อยละ 5.89 ของผู้ที่ติดตามได้เท่านั้น
(กรมอาชีวศึกษา. 2530 : 3, 3 - 1, 3 - 11) จากการประเมินผลแสดงว่าการพัฒนา
อาชีวศึกษาเพื่อประกอบอาชีพส่วนตัวยังไม่บรรลุเป้าหมายที่แท้จริง ด้วยการประกอบกำกับการเป็นกิจกรรม
ที่ต้องดำเนินการภายใต้ภาวะความเสี่ยงตามความแปรปรวนของสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง
ภาวะความไม่แน่นอนทางการเมืองอีกด้วย เหตุนี้บุคคลที่กล้าลงทุนดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะต้องมีทักษะ
พิเศษ และมีคุณลักษณะทางด้านจิตวิทยาบางประการที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป (Papanek. 1971 :
317 - 318) และจากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับจิตลักษณะและสิ่งแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในตอนต่อไป พบว่า จิตลักษณะที่สำคัญต่อ
การเป็นผู้ประกอบการได้แก่ ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยง
ในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน ความริเริ่มสร้างสรรค์ และปัจจัยที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบ
การคือ ปัจจัยทางครอบครัวซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
ครอบครัว ฯลฯ และปัจจัยทางสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถาน
ศึกษา สภาพความร่ำรวยทางจิตใจ เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าจึงสนใจที่จะสำรวจจิตลักษณะที่
สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน นักศึกษาทั้งในสาขาพาณิชยกรรม และ สาขาวิชา
อุตสาหกรรมว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจิตลักษณะได้ถูกกลุ่มบุคคลที่

ต้องการ พร้อมกันนั้นก็จะได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาจิตลักษณะทั้งปัจจัยทางครอบครัวและสถานศึกษาด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมให้กับกลุ่มบุคคลเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องทาง

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งศึกษาว่านักเรียน นักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษามีจิตลักษณะ ที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ 5 ประการคือ ทักษะติดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มากน้อยเพียงใด และสถาบันครอบครัวกับสถานศึกษาสามารถสร้างเสริมจิตลักษณะ ผู้ประกอบการให้แก่ นักเรียน นักศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ดังรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและการจัดสภาพแวดล้อมแบบความเป็นประชาธิปไตย สภาพความเร่งแน่นทางจิตใจ และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษา สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการให้นักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาได้มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวและการสร้างเสริมจิตลักษณะจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวและการสร้างเสริมจิตลักษณะจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ 5 ประการ

ประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะนำมาซึ่งประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระหรือการเป็นผู้ประกอบการดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยจะชี้ให้เห็นถึงลักษณะทางจิตใจของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาต่อการประกอบอาชีพผู้ประกอบการ จะเป็นประโยชน์ในการวางนโยบายการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตใจของนักเรียนนักศึกษาทั้งในครอบครัวและในสถานศึกษา

2. ผลจากการวิจัยจะชี้ให้เห็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะทางจิตใจของนักศึกษาเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพผู้ประกอบการจะเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติทั้งในครอบครัวและในสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาใน 9 จังหวัดคือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการสร้างเสริมจิตลักษณะ ได้แก่

1. ตัวแปรด้านการสร้างเสริมจิตลักษณะในครอบครัว ได้แก่

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสามัคคี

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

- 1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง
- 1.4 การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว
2. ตัวแปรด้านการสร้างเสริมจิตลักษณะในสถานศึกษา ได้แก่
 - 2.1 สภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา
 - 2.2 ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา
 - 2.3 การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว

ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรด้านจิตลักษณะ 5 ด้านคือ

(พ.ว.)

๑.๑

- ๑.๑ ๑.๑ 1) ทักษะติดต่อการเป็นผู้ประกอบการ
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ๑.๑ ๓) ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ
- ๑.๑ ๔) ความเชื่ออำนาจในตน
- 5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

นิยามปฏิบัติการ

1. ระดับการศึกษา หมายถึงระดับประกาศนียบัตรและแผนกวิชาที่นักเรียน นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ
 - 1.1 นักเรียนระดับ ปวช. พณิชยกรรม
 - 1.2 นักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม
 - 1.3 นักเรียนระดับ ปวส. พณิชยกรรม
 - 1.4 นักเรียนระดับ ปวส. อุตสาหกรรม
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการปฏิบัติที่บิดา-มารดา มีต่อบุตรในลักษณะ แสดงความรัก เอาใจใส่ทุกข์สุข มีความใกล้ชิดด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแนะแนวทางในการแก้ปัญหาเห็นอกเห็นใจและให้ความสำคัญ สามารถวัดได้ด้วยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม

ชื่อ "การอบรมเลี้ยงดู" โดย ลาดทองใบ ภูภิรมย์ (2530) ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการปฏิบัติที่บิดามารดามิต่อบุตรในลักษณะอธิบายเหตุผลในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงเหตุผลในการแก้ปัญหาและยอมรับฟังด้วยความเต็มใจ ให้ความสำคัญเมื่อบุตรทำความดีและลงโทษทางจิตเมื่อลูกทำความผิด สามารถวัดได้จากการให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม "การอบรมเลี้ยงดู" โดย ลาดทองใบ ภูภิรมย์ (2530) ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองหมายถึง การปฏิบัติที่บิดามารดามิต่อบุตรในลักษณะเปิดโอกาสให้บุตรได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเองไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก และเปิดโอกาสให้ได้ฝึกงานอาชีพหารายได้ด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้ด้วยแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยเลือกมาจากแบบวัด "การอบรมเลี้ยงดู" โดย ลาดทองใบ ภูภิรมย์ (2530) ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย

5. การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว หมายถึงการที่บิดามารดาให้การสนับสนุนให้ประกอบอาชีพส่วนตัวด้วยการให้ช่วยกิจการของบิดามารดา และมีความประสงค์จะให้ประกอบอาชีพส่วนตัวด้วยการสนับสนุนในด้านเงินทุนและการเริ่มต้นประกอบการหรือให้รับช่วงงานต่อบิดามารดา การพาไปดูงานในสถานประกอบการและให้ทำงานอาชีพต่าง ๆ ในระหว่างศึกษา การได้พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องการประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและกำหนดว่าผู้ที่มีคะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวมาก ถ้าได้คะแนนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวม ถือว่าได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อย

6. สภาพแรงจูงใจทางจิตใจของนักเรียนในสถานศึกษา หมายถึงความสอดคล้องและความสมดุลระหว่างความพยายามกับผลตอบแทนที่นักเรียนได้รับทั้งในด้านการเรียน และความประพฤติของนักเรียนในสถานศึกษา ถ้าผลที่ได้รับกับความพยายามของนักเรียนสอดคล้องสมดุลกัน แสดงว่า ในสถานศึกษานั้นนักเรียนมีความแรงจูงใจทางจิตน้อย แต่ถ้าพยายามมากแต่ผลตอบแทนไม่แน่นอนหรือน้อยถือว่าในสถานศึกษานั้นนักเรียนมีความแรงจูงใจทางจิตมาก วัดโดยใช้แบบสอบถามสภาพแรงจูงใจทางจิตใจของนักเรียนในสถานศึกษาโดย ชีรวัดน์ นิจเนตร (2526) ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ถือว่ามีความรู้สึกแรงจูงใจทางจิตน้อย ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่ามีความรู้สึกแรงจูงใจทางจิตมาก

7. ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาหมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-อาจารย์ กับนักเรียน-นักศึกษาซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ครุยินดี และเต็มใจในการให้คำแนะนำในสิ่งที่นักเรียนมีปัญหา มีความสนิทสนมกันมากหรือน้อย ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนด้วยความเต็มใจ มีการให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดีและติเพื่อก่อเมื่อนักเรียนทำผิดพลาด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและตัดสินใจด้วยตนเองมากโดยครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ แต่มีการควบคุมในสิ่งที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติและให้อิสระในเรื่องที่ควรปล่อย สามารถวัดได้โดยให้นักเรียนเป็นผู้รายงานด้วยการตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบวัดความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาโดย ชีรวัดน์ นิจเนตร (2526) ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่ามีความรู้สึกว่าในสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่ามีความรู้สึกว่าในสถานศึกษามีความเป็นประชาธิปไตยน้อย

8. การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา หมายถึงการที่สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้ ได้พบเห็น และมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพส่วนตัว ตลอดจนแนวทางที่จะออกไปประกอบอาชีพนี้ได้โดยการจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ การจัดการแนะแนวอาชีพ การจัดนิทรรศการและการอภิปรายที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นวิทยากรพิเศษในสถานศึกษา ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและกำหนดว่าผู้ใดคะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวมาก ถ้าได้คะแนนรวม

น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวมถือว่าได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อย

9. ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึงลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่รับรู้ลักษณะของอาชีพ รู้ถึงปัญหา อุปสรรค ข้อดีข้อจำกัดของการประกอบอาชีพอิสระ มีความสนใจ มีความพอใจ มีความทะเยอทะยานในการจะเป็นผู้ประกอบการ มีความเต็มใจที่จะทำงานหนักและเสี่ยงต่อการลงทุน ทั้งมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเอง มีทักษะทางวิชาชีพที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ วัดได้โดยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเพื่อวัดทัศนคติตามแบบของลิเบิร์ต (Likert Scale) โดยผู้วิจัยดัดแปลงขึ้น

10. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หมายถึงจิตลักษณะของบุคคลที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมมุ่งไปสู่ความสำเร็จที่ตนพอใจในผลงานที่ตนกระทำ ตามเป้าหมายที่แน่นอนที่บุคคลนั้นได้วางไว้ โดยที่บุคคลนั้นได้ใช้ความสามารถ ความขยัน ความอดทน ความพยายาม ความกระตือรือร้น ความรอบคอบในการตัดสินใจ และมีความรู้สึกลงใจในการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญอยู่ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงขึ้น

11. ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการคาดหวังในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ โดยไม่กลัวความล้มเหลว เป็นสภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่ไม่มีความวิตกกังวลไม่เคร่งเครียด มีความมั่นคงในอารมณ์ มีความรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจด้วยตนเอง มีความแน่วแน่ในการตัดสินใจ อดทนต่อสิ่งเร้า มีความพร้อมจะเผชิญความผิดพลาดและแก้ไขผิดพลาดนั้น มีการประเมินสถานการณ์ที่กำลังเผชิญว่าสถานการณ์นั้นยากหรือง่ายเพียงใดที่จะประสบความสำเร็จตามความคาดหวัง ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงขึ้น

12. ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึงจิตลักษณะของบุคคลที่มีความต้องการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง มีความคิดเห็นเป็นของตัวเองและเชื่อมั่นในเหตุผลของตน มีความเชื่อมั่นว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำกิจกรรมใด ๆ เกิดจากความสามารถและการกระทำของตนเองไม่เชื่อในอำนาจโชคลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ตั้งใจแก้ปัญหาด้วยตนเองตามข้อมูลที่ได้รับอย่างรอบคอบ ใช้เวลาว่างในการหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมเสมอ และอุทิศตนให้กับกิจกรรมที่รับผิดชอบโดยไม่คำนึงถึงเวลาแด่มุ่งเป้าหมายที่คาดหวัง ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงขึ้น

13. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง จัดลักษณะประการหนึ่งของบุคคลที่ชอบค้นหา
 ชักถามเพื่อหาคำตอบที่มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิดกล้าลองกล้าแสดงออก มีอารมณ์ขัน
 มีจินตนาการ ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาและแก้ปัญหาอย่างมีระบบด้วยตนเอง ให้ความสนใจสิ่งแปลกใหม่
 และหาประสบการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง ไม่ชอบความซ้ำซากจำเจ มีความสุขในการทำงานที่ตน
 เองพอใจโดยไม่สนใจกับผลการประเมินจากภายนอก ชอบดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น
 เชื่อและคล้อยตามความคิดของผู้อื่นยาก และมักไม่เป็นระเบียบ ซึ่งสามารถวัดด้วยการใช้แบบ
 สอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้ใช้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและเสนอแนวทางแปลกใหม่
 ที่ผู้วิจัยกำหนดปัญหาขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

แนวทางในการประมวลทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจะเริ่มจากความหมายของผู้ประกอบการ ประมวลหลักฐานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการศึกษาจัดลักษณะและลักษณะทางสังคมของผู้ประกอบการ ตลอดจนศึกษาตัวแปรซึ่งเป็นจัดลักษณะและชีวสังคมที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการที่สำคัญซึ่งควรจะมีในนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ในแต่ละตอนจะได้ศึกษาเพื่อการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา เพื่อประมวลตัวแปรที่จะศึกษา และเพื่อกำหนดนิยามปฏิบัติการของตัวแปรนั้น ๆ ตลอดจนเพื่อเป็นรากฐานในการตั้งสมมติฐานทางการวิจัยครั้งนี้ด้วย

การประกอบอาชีพอิสระและผู้ประกอบการ

จุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของบุคคลในสังคมคือ การประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเอง เลี้ยงครอบครัว การประกอบอาชีพของบุคคลมีได้ 3 ลักษณะคือ (1) รับราชการและรัฐวิสาหกิจ (2) การทำงานเป็นลูกจ้างเอกชน (3) การประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว (สุรเดช วิเศษสุการ. 2530 : 10) แต่ในสภาพปัจจุบันการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และระบบราชการไม่เพียงพอแก่การสร้างงานเพื่อรองรับแรงงานที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน และนับวันจะรุนแรงขึ้น เพื่อแก้ปัญหการว่างงานในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการพัฒนาคน และคุณภาพของแรงงานไว้อย่างชัดเจนว่าจะมีการสนับสนุนการสร้างงานด้วยการประกอบอาชีพอิสระให้มากขึ้น โดยมีมาตรการที่สำคัญคือการจัดการศึกษาฝึกอบรมให้ครบวงจรทั้งทางด้านการศึกษา การตลาด การจัดการ แหล่งเงินทุนและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา. 2530 : 49) ซึ่งจะเห็นได้ว่า อาชีพสำคัญที่ควรนำมาแก้ปัญหการว่างงาน และเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศคือการประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

ได้มีผู้ให้ความหมายของอาชีพอิสระที่น่าสนใจไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2517 : 5) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ คือ การที่บุคคลเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่ง คือ การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

สุนทร โคตรบรรเทา (2525 : 71) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบการอาชีพสร้างขึ้นเอง ลงทุน ดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่ง และไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้กับลูกค้าเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไรและเสี่ยงต่อการล้มเหลว

จริยา ทัพพะกุล ณ อยู่ธยา (2530 : 48) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง การประกอบกิจการขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเอง ที่อาศัยทักษะและเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้และมีกำไร ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายสิ่งใด ๆ รวมทั้งการบริหารและการประกอบกิจการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ ส่วนใหญ่แล้วเจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เองเป็นส่วนมาก

สุรเดช วิเศษสุรการ (2530 : 10) ให้ความหมายว่า อาชีพส่วนตัวคือ งานที่มีใช้ งานรับจ้าง ไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง ซึ่งอาจเริ่มจากร้านแผงลอย หาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถว จนต่อไปอาจขยายร้านเปิดสาขาเพิ่มขึ้นต่อไปอีกก็ได้

จากความหมายต่าง ๆ เหล่านี้ สรุปว่า การประกอบอาชีพอิสระเป็นการประกอบกิจกรรมทางธุรกิจ ด้วยการลงทุนเอง ดำเนินกิจกรรมในรูปของการผลิต การจำหน่าย การบริการ และการจัดการด้วยตนเอง ไม่รับคำสั่งจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น และรับผิดชอบต่อการเสี่ยงทางธุรกิจทุกชนิดด้วยตนเอง โดยกิจการนั้นจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ก็ได้

ความหมายของผู้ประกอบการ

เกี่ยวกับความหมายของผู้ประกอบการได้มีผู้ให้ไว้หลากหลายดังตัวอย่างที่น่าสนใจดังนี้

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 20) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง

บุคคลที่ดำเนินการผสมผสานปัจจัยการผลิตต่าง ๆ อันได้แก่ ทุน ที่ดิน และแรงงาน ทำการก่อตั้งสถานธุรกิจผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อการจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปด้วยตนเอง

เอ็อมพร วงศาโรจน์ (2522 : 45) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ คือ ผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ในการตัดสินใจว่าผลิตสินค้าอะไร จำนวนเท่าใด ใช้เทคนิคการผลิตอย่างไร ผลตอบแทนในการประกอบการคือ กำไร ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของหน่วยผลิต แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการอาจเป็นเจ้าของเงินทุน เป็นเจ้าของหน่วยผลิต เป็นนักประดิษฐ์ไปพร้อม ๆ กับการเป็นผู้ประกอบการก็ได้ บทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการตามแนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ก็คือการนำสิ่งประดิษฐ์คิดค้นใหม่ ๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

สุนทร โคตรบรรเทา (2525 : 71) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ทำการประกอบอาชีพอิสระจนประสบความสำเร็จ แล้วมีการจ้างงานบุคคลอื่นเข้ามาร่วมกิจกรรม ผู้เป็นเจ้าของจึงเปลี่ยนสภาพเป็นผู้ประกอบการ

ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 33) ได้ให้ความหมายว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่จัดตั้งองค์การธุรกิจโดยยอมรับความเสี่ยงภัยเพื่อหวังกำไร เป็นผู้จัดระเบียบและดำเนินธุรกิจขนาดย่อมเพื่อกำไร และความพอใจด้านจิตวิทยา

สรุปได้ว่า ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่ดำเนินการผสมผสานปัจจัยการผลิตอันได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน และเทคนิคการผลิต การบริหาร การจัดการ เพื่อจัดตั้งองค์การทางธุรกิจ โดยยอมรับความเสี่ยงภัยอันนำมาเพื่อผลกำไรและความพอใจ

จากการประมวลความหมายการประกอบอาชีพอิสระและความหมายของผู้ประกอบการ สรุปได้ว่า บุคคลซึ่งประกอบกิจกรรมทางธุรกิจด้วยการผสมผสานปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ทุน ที่ดิน แรงงาน เทคนิคการผลิต การบริหาร และการจัดการซึ่งอาจอยู่ในรูปของการผลิต การจำหน่าย และการบริการด้วยตนเองหรือเพื่อจัดตั้งองค์การทางธุรกิจ โดยยอมรับการเสี่ยงภัยอันนำมาเพื่อผลกำไร และความพอใจ ไม่ว่าธุรกิจนั้นจะมีขนาดเล็ก หรือใหญ่ก็ตาม บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีอาชีพอิสระและเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้นผู้ซึ่งประกอบอาชีพส่วนตัวหรือมีอาชีพอิสระก็คือ ผู้ซึ่งเป็นผู้ประกอบการนั่นเอง

แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับจิตลักษณะและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ

การที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพใดเป็นการถาวรนั้นขึ้นอยู่กับสาเหตุหลายประการที่แตกต่างกัน สำหรับการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือการเป็นผู้ประกอบการนั้นได้มีผู้พยายามให้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยไว้หลายท่าน ถึงลักษณะและสิ่งจูงใจให้บุคคลเลือกประกอบอาชีพนี้ ในการศึกษา นี้ได้แยกเพื่อการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและลักษณะของบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์งานทั้ง 3 ส่วนนี้ เพื่อเป็นการวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งตัวแปรที่สำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ต่อไป

ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมกรรมการประกอบอาชีพ ซึ่งจะนำมาศึกษาวิเคราะห์ทั้งสิ้น 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Zytowski. 1974 : 121 - 129 ; citing Ginzberg's Theory of Career Development) กินซ์เบิร์ก ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีพัฒนาการทางด้านเลือกประกอบอาชีพตั้งแต่เด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ เมื่ออายุประมาณ 6 - 10 ปี เป็นระยะเพื่อผ่นถึงอาชีพในอนาคต เมื่ออายุ 11 -17 ปี เป็นระยะเลือกอาชีพที่ยังไม่แน่นอน เริ่มสนใจอาชีพ สร้างค่านิยมขึ้นในตน และระยะเลือกอาชีพที่ตนจะเลือกอาชีพตามความเป็นจริงเมื่ออายุ 17 - 20 ปี เป็นระยะเริ่มสำรวจอาชีพอย่างจริงจัง มีการเตรียมตัวเพื่ออาชีพที่ตนจะเลือก และตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเฉพาะเจาะจงในตอนปลายของช่วงอายุนี้ กินซ์เบิร์ก เสนอหลักการเลือกอาชีพของบุคคลว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยใช้เวลามากกว่า 10 ปี โดยจะไม่ย้อนกลับมาสู่ลักษณะเดิมอีก การตัดสินใจเลือกอาชีพจึงมีผลต่อเนื่องในช่วงเวลาหลายปี เป็นการผสมผสานของความต้องการ ความสนใจ ความสามารถของบุคคล และโอกาสที่จะประกอบอาชีพนั้น ส่วนพัฒนาการด้านอาชีพได้รับอิทธิพลจาก

องค์ประกอบสำคัญคือ การศึกษา ผู้มีโอกาสทางการศึกษากว่าย่อมมีโอกาสและช่องทางมากกว่าผู้ด้อยการศึกษา องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวบุคคลและสังคม เช่น ความสามารถ ความถนัด และโอกาสทางสังคม องค์ประกอบเกี่ยวกับค่านิยมของตัวบุคคล และองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ของบุคคลที่ต้องการได้รับการยกย่อง

2. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Zytowski. 1974 : 121 - 129 ; citing Super's Theory of Career Development) ซูเปอร์เสนอว่า ขั้นตอนสำคัญในการเริ่มประกอบอาชีพนั้น เมื่ออายุ 15 - 17 บุคคลจะเลือกอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสด้านตลาดแรงงาน เมื่ออายุ 18 - 21 ปี บุคคลจะเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยการพิจารณาถึงลักษณะของตนเอง ลักษณะของงาน ตลอดจนโอกาสที่จะทำงาน การมีประสบการณ์ด้านฝึกฝนอาชีพ หรืออยู่ระหว่างการศึกษาก็เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ เมื่ออายุ 22 - 24 ปี จะเริ่มทดลองปฏิบัติงานอาชีพ เป็นการประเมินความถนัด ความสามารถ และความเหมาะสมในการทำงาน เมื่ออายุ 25 - 44 ปี จะเป็นช่วงที่บุคคลจะเริ่มประกอบอาชีพจริงจังไม่เปลี่ยนแปลงอีก นอกจากนี้ในวัยรุ่นนี้ขั้นตอนพัฒนาการด้านอาชีพจะมีดังนี้คือ พัฒนาความสามารถและสติปัญญาของตนเอง เสริมสร้างนิสัยที่ดีในการทำงาน มีความรับผิดชอบและให้ความร่วมมือแก่กลุ่ม เลือกหลักสูตรวิชาเรียน และอาชีพให้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจและความสามารถ ทั้งยังพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองและการพึ่งตนเองด้วย ส่วนงานตามขั้นพัฒนาการด้านอาชีพของคนวัยหนุ่มวัยสาวมีดังนี้คือ เลือกแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ เลือกหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาในกรณีที่บุคคลนั้นต้องการศึกษาต่อ การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ

3. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (คูวดี บุญวงศ์. 2528 : 129 - 136 ; อ้างอิงมาจาก Holland's Theory of Vocational Choice) ฮอลแลนด์ได้เสนอว่า บุคคลจะเลือกอาชีพด้วยการพิจารณาถึงบุคลิกภาพของตนเปรียบเทียบกับแวดวงอาชีพ แล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยบุคลิกภาพมีองค์ประกอบสำคัญคือ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตน การรับรู้สิ่งแวดล้อม ค่านิยม ความสำเร็จและการกระทำต่าง ๆ ความไวต่อการรับรู้ถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อตน ความพึงพอใจและบทบาทด้านการงาน แบบของการจัดการ และคุณสมบัติของบุคลิกภาพ แบบของ

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการคุมเศรษฐกิจคือ บุคลิกภาพแบบกล้าได้กล้าเสีย โดยบุคลิกภาพแบบนี้สัมพันธ์กับพันธกรรมและสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้มักพึงพอใจกับกิจกรรมที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง และควบคุมผู้อื่น เพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เป็นอาชีพที่ต้องการลักษณะการเป็นผู้นำ สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่นำมาจริงจังผู้อื่นให้ล้อยตาม ฮอลแลนด์กล่าวว่า บุคคลที่มีบุคลิกภาพกล้าได้กล้าเสียเหมาะกับการประกอบอาชีพต่อไปนี้ นักวิจัย นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้รับเหมา ผู้จัดการทางธุรกิจ เป็นต้น และบุคลิกภาพทั่วไปของบุคคลที่มีบุคลิกภาพ กล้าได้ กล้าเสียคือ รักความก้าวหน้า กล้าเสี่ยง ทะเยอทะยาน กล้าซักถาม ชอบความเป็นอิสระ ชอบบังคับผู้อื่น คล่องแคล่วว่องไว ชอบเป็นจุดเด่น ทำตามใจนึก ใจร้อน มองโลกในแง่ดี ชอบสนุก สะดวกสบาย มั่นใจในตัวเอง ชอบสังสรรค์ ช่างพูด ซึ่งฮอลแลนด์สรุปว่า ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขา ได้ประเมินตนเอง รู้จักบุคลิกภาพของตนเอง และมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ

จากทฤษฎีทั้ง 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ และทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ สรุปได้ว่า ถ้าบุคคลใดต้องการเลือกจะประกอบอาชีพผู้ประกอบการจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1. ต้องมีแนวความคิดจะประกอบอาชีพนี้เมื่ออยู่ในวัย 17 - 21
2. มีทัศนคติ ความต้องการ ที่จะประกอบอาชีพนี้อย่างจริงจัง
3. มีความรู้ ทักษะประสบการณ์วิชาชีพที่จะไปประกอบอาชีพผู้ประกอบการได้
4. มีโอกาสในทางสังคม และมีช่องทางที่มองเห็นว่าจะประกอบอาชีพนี้ได้
5. ต้องมีความกล้าเสี่ยง
6. ต้องมีแรงจูงใจไม่ล้มถอย
7. ต้องมีความเชื่อมั่นในตนเอง
8. มีความเป็นผู้นำ

แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและลักษณะของบุคคลที่เื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ

แนวคิดที่จะนำมาวิเคราะห์ลักษณะของผู้ที่เป็นผู้ประกอบการนี้ เป็นแนวคิดซึ่งได้มาจาก นักธุรกิจ และนักวิชาการที่ทำการศึกษากิจการที่สำคัญดังนี้

บรรพต วีระสัย (2526 : 84 - 85) ได้เสนอความคิดของแมคคิลเลนส์ว่า ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของสังคมจะมากหรือน้อย สืบเนื่องมาจากประชากรในสังคมนั้น มีแรงจูงใจในผลประโยชน์สูงหรือไม่ และแรงจูงใจในผลประโยชน์นี้จะก่อให้เกิดสภาพจิตใจประเภทผู้ประกอบการขึ้น โดยสภาพจิตใจแบบผู้ประกอบการนี้มีลักษณะสรุปได้ดังนี้

1. มีความกล้าเสี่ยงพอสมควร แต่เป็นความกล้าเสี่ยงชนิดที่มีขึ้นเชิง และส่งเสริมให้มีการตัดสินใจได้โดยไม่ลังเล

2. มีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม ำให้เป็นผลสำเร็จ

3. มีความรับผิดชอบ และเชื่อมั่นในตนเอง

4. ต้องคำนึงถึงผลของการกระทำใด ๆ โดยตีค่าออกมาในรูปของเงินตรา

5. คอยหาโอกาส และช่องทางในการประกอบกิจกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

6. มีความสามารถในการจัดรูปงาน และการวางตัวบุคคลในหน่วยงาน

วีระ ศรีวิลาศ (2530 : 8 - 19) ได้เสนอความคิดว่า ถ้าท่านจะประกอบธุรกิจก่อนที่ จะเลือกประกอบอาชีพนั้นให้ถามตัวเองเสียก่อนด้วยคำถามต่อไปนี้

ท่านมีความสนใจในงานนั้นมากก่อนหรือเปล่า

ท่านมีความทะเยอทะยานในงานนั้น ๆ หรือไม่

ท่านเต็มใจที่จะเสี่ยงต่อการขาดทุนหรือไม่

ท่านต้องการร่ำรวยด้วยความซื่อสัตย์หรือไม่

ท่านมีความกล้าพอที่จะรับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ หรือไม่

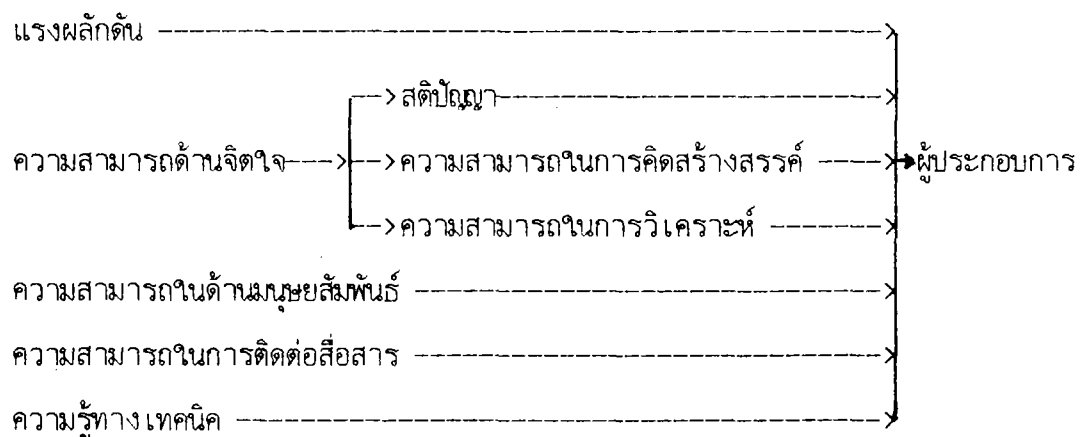
จากคำถาม 5 ข้อนี ผู้ที่ตอบรับเท่านั้นที่แสดงว่ามีความพร้อมที่จะประกอบอาชีพธุรกิจและจะประสบผลสำเร็จ เพราะความพร้อมนี้จะเป็ก้าวแรกที่จะเริ่มต้นเป็นนักธุรกิจ ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นได้ตระหนักและเน้นถึงการพัฒนา นักธุรกิจ โดยมีการจัดหลักสูตรการอบรมเพื่อการเป็น

นักธุรกิจขึ้น และมีหลักการพัฒนา เพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคของแต่ละบุคคลโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้ยอมรับฟังความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ หรือการดำรงอยู่ในโลกแห่งความคิดอย่างไม่มีที่สิ้นสุด โดยการร่วมประสานความคิด เพื่อให้คิดดัดแปลงเทคนิคการบริหารงานให้เหมาะสมกับสภาพของงาน โดยมุ่งศึกษาเทคนิคของบุคคลผู้ประสบความสำเร็จจากงานทุกรูปแบบ เพื่อให้มีความรับผิดชอบร่วมกันในด้านวินัยการทำงาน โดยผู้เชี่ยวชาญในงานสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ เพื่อให้รู้จักพัฒนาทักษะในด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหาการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้มีความภาคภูมิใจในชาติของตน เพื่อให้ตระหนักถึงการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ในชาติของตน และความเจริญก้าวหน้าของโลกเพื่อเป็นประโยชน์แก่ความเป็นอยู่ของมนุษย์ เพื่อให้ตระหนักถึงเสถียรภาพและแสวงหาโอกาสทางด้านเศรษฐกิจเพื่อตนเองและบุคคลอื่น เพื่อให้รู้จักทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จนเป็นนิสัย และรู้จักพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพของตน จากกลวิธีเหล่านี้ จุดประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจมีเสรีภาพในการใช้ปัญญาความคิด มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผลและสมเหตุสมผล นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องสร้างศักยภาพแห่งตนขึ้นได้แก่ ต้องมีคุณสมบัติแห่งการเคารพตนเอง หมายถึง มีความจริงใจต่องานอาชีพมีความเต็มใจที่จะทำงานหนัก มีความซื่อสัตย์และตรงต่อเวลา อีกทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติแห่งความเชื่อมั่นตนเอง เชื่อในความสามารถของตนเอง คิดว่าตนเองก็มีความสามารถเช่นบุคคลอื่น แสดงว่างานธุรกิจจะก้าวหน้าได้ต้องมีความทะเยอทะยานของผู้ประกอบการนั่นเอง นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องเป็นนักธุรกิจระดับมันสมอง จึงจำเป็นต้องสร้างบุคลิกภาพส่วนตัวต่อไปนี้ขึ้นคือ ต้องกล้าตัดสินใจที่เสี่ยงต่อการลงทุน แต่การตัดสินใจนี้ต้องมีข้อมูลที่สมบูรณ์ในมือ และได้พิจารณาแล้วอย่างรอบคอบ ต้องหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งสภาพสังคมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ต้องเป็นผู้รู้จักคบเพื่อนเพื่อเป็นแนวทาง เป็นหูเป็นตาในธุรกิจ ต้องใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ต้องเป็นผู้ขยันหมั่นเพียรและรู้จักดูแลสุขภาพของตัวเองด้วย และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งต้องเป็นผู้อดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ แล้วนำข้อมูลนั้นมาคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขต่อไปอย่างมีเหตุผล

มุสตี รุมัคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34 - 36) เชื่อว่าสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการคือ ความสามารถด้านเทคนิค ความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพ การพินิจพิจารณา

ที่ดี ความเฉลียวฉลาด ลักษณะความเป็นผู้นำ ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ ความอดกลั้น ความเชื่อมั่นในตนเอง พลังงาน มิตรภาพ ความสามารถในการจัดการ ทักษะ ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร การสร้างสรรค์ การศึกษา ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความจริงใจ การรู้จักกาลเทศะ ความมั่นคงทางอารมณ์ และลักษณะทั่วไปที่สัมพันธ์กับความสำเร็จของผู้ประกอบธุรกิจขนาดย่อม มีอยู่ 5 ประการคือ แรงผลักดัน หมายถึง แรงจูงใจให้บุคคลทำงาน แรงผลักดันประกอบด้วยลักษณะด้านบุคลิกภาพ เช่น ความรับผิดชอบ ความเพียร และความทะเยอทะยาน ประการที่ 2 เป็นความสามารถด้านจิตใจประกอบด้วยสติปัญญา ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประการที่ 3 เป็นความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถที่เอาใจเขามาใส่ใจเรา มีความมั่นคงในอารมณ์ มีความสามารถในการเข้าสังคม รู้จักผ่อนหนักเป็นเบา ประการที่ 4 เป็นความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้วยลายลักษณ์อักษรและด้วยวาจา รู้จักใช้คำพูดหรือใช้ความหมายของคำที่ถูกต้อง ประการสุดท้าย คือความรู้ทางเทคนิค หมายถึง วิธีที่จะทำให้กิจกรรมมุ่งสู่ความสำเร็จได้

ซึ่งสรุปเป็นแผนภูมิแสดงลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ดังนี้

ฟิลลิป ซอลแลนด์ (2530 : 18 - 41) กล่าวว่า ก่อนที่จะประสบความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัวได้ต้องทราบเสียก่อนว่า ผู้ที่มีสัญชาติญาณของความเป็นผู้ประกอบการมาน้อยเพียงใด สัญชาติญาณของความเป็นผู้ประกอบการนี้หมายถึง ความต้องการที่คุกรุ่นอยู่ในใจเสมอว่าจะต้องเป็นผู้ประกอบการให้ได้ และผู้ประกอบการจะต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้คือ พลังความคิดต้องเป็นผู้รู้จักคิดก่อนตัดสินใจอย่างรอบคอบด้วยข้อมูลที่เพียงพอ ไม่รีบร้อนในการตัดสินใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเปรียบเทียบผลดีผลเสียก่อนตัดสินใจทุกครั้ง ต้องรู้จักตัวเองโดยต้องรู้ว่าตนเองมีสัญชาติญาณผู้ประกอบการหรือไม่ มีความกล้าในการตัดสินใจ มีความเต็มใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีแรงกระตุ้นจากภายในและภายนอก ต้องมีความมั่นใจ มีหัวใจและทุน มีสัญชาติญาณความกล้าเสี่ยง รู้จักใช้ทุนน้อยที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ มีความรู้ทักษะและประสบการณ์พอที่จะต่อสู้กับอุปสรรคในอนาคต ต้องเป็นผู้ที่มุ่งหวังในชัยชนะในการแข่งขัน ต้องทำงานหนัก และเอาจริงเอาจังในการทำงานเพื่อให้บรรลุผล ต้องรู้ว่าควรทำอะไรก่อนหลัง และที่สำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเองในการประกอบธุรกิจ การตัดสินใจต่อการเสี่ยงต้องกระทำด้วยตนเองอย่างรอบคอบแน่วแน่ไม่โลเล

ศิวพร มณฑูกานนท์ (2522 : 15, 17) เชื่อว่า การกระทำธุรกิจขนาดย่อมนั้นต้องทำด้วยความสามารถของตนเอง คิดหาโอกาสด้วยตนเอง ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่แปลกและใหม่จริง ๆ ต้องมีการเสี่ยงกับการลงทุน ต้องอุทิศตัวให้กับธุรกิจ การเริ่มต้นประกอบธุรกิจต้องถูกเวลาและเหมาะสมกับสถานการณ์ จึงจะประสบความสำเร็จได้ การเริ่มต้นทำธุรกิจต้องมีความสัมพันธ์กับครอบครัวเพราะเป็นการยากมากที่ผู้ริเริ่มทำธุรกิจจะลงมือกระทำด้วยตนเองโดยไม่พึ่งพาครอบครัวก่อน

ศรีสง่า กรรณสูต และสาโรช บัวศรี (2521 : 103) เสนอว่าสาเหตุที่ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่นิยมประกอบอาชีพอิสระเพราะ ค่านิยมของสังคมโดยนิยมยกย่องข้าราชการและการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมในการรับราชการให้แก่เด็กมาก การประกอบอาชีพอิสระจะมีการเสี่ยงต่อการขาดทุนต่อความล้มเหลวมากกว่าเป็นลูกจ้าง การจัดการศึกษาไม่เน้นการประกอบอาชีพอิสระขาดประสบการณ์ในการประกอบการค้า เพราะอาชีพอิสระทั้งหลายจะเกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งสิ้น ถ้าหากสิ้นชีพของนักเรียนไม่ได้อยู่ในอาชีพนั้น นักเรียนก็จะขาดความรู้ ไม่มีประสบการณ์ทำให้ลำบากใจในการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานเป็นลูกจ้างจึงง่ายกว่า และผู้ประกอบการต้องมีคุณสมบัติหลาย

ประการ เช่น ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสิทธิภาพทางการค้า เงิน พันเพของอาชีพ บิดา-มารดา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในอาชีพรับราชการหรือรับจ้างไม่ต้องการเลย

สรุปรวม

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่เสนอมาทั้งหมดจะเห็นว่า การจะเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบธุรกิจส่วนตัวนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ

1. องค์ประกอบทางครอบครัวและสังคม เป็นแรงกระตุ้นภายนอก ซึ่งเกิดจากบุคคลอื่น ภายในครอบครัวและสังคม ได้แก่ อาชีพของบิดามารดา การได้รับการศึกษาจากสถานศึกษา

2. องค์ประกอบทางจิตใจของบุคคล เป็นแรงกระตุ้นภายใน และเป็นคุณสมบัติที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่

ทัศนคติที่ติดต่ออาชีพนี้ เป็นความต้องการ ความพอใจ ความสนใจที่จะประกอบอาชีพนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความต้องการที่จะกระทำให้ประสบความสำเร็จ

ความกล้าเสี่ยง เป็นบุคคลกล้าคิด กล้าทำ ยอมเสี่ยง ในสิ่งที่ย่อมเห็นผลตอบแทน

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นบุคคลที่คอยหาโอกาสและช่องทางที่จะดำเนินธุรกิจ ยอมรับเทคโนโลยี รับฟังความคิดของผู้อื่น

ความเชื่อมั่นใจตัวเอง เป็นบุคคลที่กล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่เชื่อโชคลาง

งานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้ประกอบการ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้

เฉลียว บุรีภักดี (2527 : 185 - 187) ได้ศึกษาแนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระพบว่า ภูมิหลังที่กลุ่มตัวอย่างเลือกและเริ่มประกอบอาชีพคือ ส่วนใหญ่เลือกโดยทำแทนพ่อ แม่ เคยเป็นลูกจ้างพอชำนาญแล้วทำเอง เรียนอาชีพแล้วเปิดกิจการของตนเอง และเริ่มทำจากกิจการเล็ก ๆ แล้วขยายใหญ่ขึ้น ส่วนเหตุผลที่เลือกอาชีพนี้

เพราะมีความรู้ความสามารถของตนเอง สภาพแวดล้อมจากภายในครอบครัวเอื้ออำนวย ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจดี และมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพนี้ ในด้านความพอใจเกี่ยวกับอาชีพอิสระที่ทำอยู่นี้ สรุปได้ว่าส่วนใหญ่มีความพอใจด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นงานที่มีอิสระ การเดินทางไปทำงานสะดวกเพราะใกล้ที่พัก กำไรดี ได้อยู่กับพ่อแม่ทำให้สบายใจ ได้ใช้ความคิดและความสามารถของตนเอง และสนุกเพลิดเพลินเพราะได้พบคนมาก ในด้านความช่วยเหลือที่ต้องการปรากฏว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระต้องการความช่วยเหลือหลายด้าน เช่น เงินกู้ยืมเพื่อลงทุน การหาตลาดขายส่ง การฝึกอบรมด้านต่าง ๆ การประกันราคาผลผลิต ตลอดจนอยากได้รับความรู้และบริการเกี่ยวกับสุขภาพ และยารักษาโรคอันเกิดจากการประกอบอาชีพของตน ในด้านสู่ทางการก้าวหน้าในงานอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระเล็งเห็นว่า การประกอบอาชีพของตนแจ่มใส มีจำนวนหนึ่งที่คิดว่าไม่แจ่มใสแต่ก็ยินดีทำไปเรื่อย ๆ นอกจากนั้นมีจำนวนที่เห็นว่าอาชีพของตนไม่มีสู่ทางแจ่มใสเลย ผู้ที่เห็นว่าสู่ทางแจ่มใสให้คำอธิบายว่า เพราะได้ผลผลิตเพิ่มทุกปี มีทุนขยายกิจการ และมีความรู้ในอาชีพนี้ ทำไปได้ตลอดชีวิต ส่วนผู้ที่เห็นว่าไม่แจ่มใสให้คำอธิบายว่า เพราะประชาชนไม่นิยมและขาดวัตถุดิบในธรรมชาติ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีหลักการและอุดมการณ์ในการดำเนินชีวิตทางการงานประจำใจของตน ดังนั้นจึงให้คำแนะนำที่เป็นคติสำหรับผู้อื่นที่จะประกอบอาชีพอิสระอย่างเดียวกับตนได้อย่างกว้างขวาง และน่าสนใจ เช่น อย่าให้เวลาว่างโดยเปล่าประโยชน์ ถ้าพอมีทุนให้ลงทุนค้าขายเพราะรายได้ดี ควรตั้งใจทำงาน ต้องหาประสบการณ์ให้มาก ๆ ขยันทำงาน และเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมหาทำเลเหมาะ ๆ ในการทำการค้า ถ้ามีใจรักอาชีพนี้ให้ทำเถิด ควรอดทน ใจเย็นและรอบคอบและต้องหาทุนไว้ก่อน

ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 93 - 123) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ พบว่าองค์ประกอบของความเป็นผู้ประกอบการในด้านจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการนั้นมี 9 ลักษณะคือ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลในแง่ของการลงทุน คุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ด้วยความมีเหตุผล ความสามารถในการเสาะหาและกล้าเสี่ยงที่จะดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการรับรู้และมองเห็นช่องทางดำเนินธุรกิจ แรงจูงใจและค่านิยมที่ดีในการทำงาน ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตน ความไม่เชื่อเกี่ยวกับโชคกลาง ความเป็นผู้นำความสามารถ และเชื่อมั่นในการล้มเลิกธุรกิจ

เดลีโอ (Deleo. 1982) ได้ศึกษาจิตลักษณะผู้ประกอบการและนักใต้เขา พบผลว่าผู้ประกอบการและนักใต้เขา มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยชอบเสี่ยงเหมือนกัน โดยมีคุณลักษณะส่วนบุคคลดังนี้ มีความพยายามและกล้าตัดสินใจด้วยตนเองสูง มีความคิดถึงความเสี่ยงสูง มีความมั่นคงแน่วแน่และมีเป้าหมายที่แน่นอน มีการพัฒนาแผนงานเพื่อช่วยให้เกิดผลตามเป้าหมาย มีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงและเป็นตัวของตัวเอง

เดนต์ตัน (Denton. 1985) ได้ศึกษาวิจัยถึงลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการพบว่าผู้ประกอบการมีลักษณะสำคัญดังนี้คือ มีความพยายาม ขยัน และมีความเพียรสูง มีความตั้งใจและรู้จักตัดสินใจดี มีทรัพยากรสมบัติ มีความริเริ่มและแก้ปัญหาด้วยตนเองและมีความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกต่อการทำพยาย

สรุป จากงานวิจัยทั้งหมดนี้พบว่า การเป็นผู้ประกอบการได้นั้นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางสังคมและครอบครัว มีตัวแปรที่สำคัญคือ อาชีพบิดา - มารดา การศึกษาวิชาชีพ การฝึกอบรม
2. องค์ประกอบทางจิตลักษณะของบุคคล มีตัวแปรสำคัญคือ ทักษะติดต่ออาชีพ ความกล้าเสี่ยงในการลงทุน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเชื่ออำนาจในตน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การยอมรับเทคโนโลยี และความรู้เพิ่มเติม มีความขยันอดทนและพยายาม

ผลจากการวิเคราะห์ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมประกอบการอาชีพ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและลักษณะของบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับลักษณะผู้ประกอบการ ทำให้ทราบถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่จะนำมาทำการวิจัยต่อไปดังนี้

1. อายุของผู้ที่ควรจะศึกษาวิจัยครั้งนี้อยู่ระหว่าง 18 - 21 ปี
2. การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการจากบิดามารดา
3. ระดับการศึกษา การสร้างจิตลักษณะผู้ประกอบการในสถานศึกษา
4. ทักษะติดต่อการเป็นผู้ประกอบการ
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
6. ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ

7. ความเชื่ออำนาจในตน
8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จิตลักษณะที่สำคัญและลักษณะทางสังคมที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ

การประมวลเอกสารต่อไปนี้นำมาเพื่อการนิยามตัวแปรที่จะศึกษาและตั้งสมมติฐานการวิจัย ซึ่งได้แก่ ตัวแปรทางจิตลักษณะที่สำคัญและลักษณะทางสังคมที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ตัวแปรทางจิตลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจในลัทธิ ความกล้าเสี่ยง ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และตัวแปรทางด้านสังคมอีก 2 ประการคือ การส่งเสริมจากครอบครัว การส่งเสริมจากสถานศึกษา

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการกับการเป็นผู้ประกอบการ

ทัศนคติเป็นสภาวะความพร้อมของจิตใจและการรับรู้ของบุคคลโดยผ่านประสบการณ์ เพื่อพยายามกำหนดทิศทาง หรือการเปลี่ยนแปลงการตอบสนองต่อสถานการณ์ และสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น (Allport ใน Fishbein. 1967 : 8) ทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ประการแรกคือ องค์ประกอบทางการรู้ (Cognitive Component) เป็นความรู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณหรือมีโทษ มากหรือน้อยเพียงใด ทั้งเป็นความรู้หรือความเชื่อที่ประเมินค่าได้ องค์ประกอบประการที่สองคือ องค์ประกอบทางการรู้สึกรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ ต่อสิ่งนั้น ซึ่งเกิดขึ้นเองภายในจิตใจของบุคคลหลังจากที่เขามีความรู้หรือประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว และองค์ประกอบประการสุดท้ายคือ การพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) เป็นความพร้อมของบุคคลที่จะกระทำการสิ่งใด เพื่อให้เป็นไปตามความรู้สึกที่ตนมีต่อสิ่งนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 5 - 7) นั่นคือ ทัศนคติต่อสิ่งใดของบุคคลเป็นสิ่งจูงใจประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งนั้นออกมาในทิศทางที่ดีหรือไม่ดี เช่นกันกับการเลือกประกอบอาชีพต่าง ๆ ของบุคคลหนึ่ง ทัศนคติต่องานอาชีพนั้นจะเป็นรากแก้วในการเลือกอาชีพนั้น (Jolley. 1973 : 201) และบุคคลที่ว่างงานนั้นสืบเนื่องมาจาก

ทัศนคติต่ออาชีพของเขายังไม่เหมาะสม (Edwards. 1974 : 34) แม้งานอาชีพยังมีอีกมากมายที่จะทำได้ แต่ที่ยังไม่ทำกันเพราะความไม่เข้าใจในงานอาชีพนั้น ทำให้มองข้ามความสำคัญไป และที่สำคัญคือ มีทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่องานนั้น (ประชุมสุข อาชวอำรุง. 2527 : 21)

การแก้ปัญหการว่างงานประการประการหนึ่งในประเทศที่กำลังพัฒนา คือ วิธีการสร้างงานให้กับตัวเอง แต่ข้อมูลสำคัญคือ แม้โอกาสจะเป็นผู้ประกอบการมีอยู่เสมอ แต่ผู้คิดจะประกอบอาชีพผู้ประกอบการเหล่านั้นได้รับข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่เพียงพอ (Wohlmuth. 1973 : 55) โดยเฉพาะในสังคมไทยนั้นคนไทยต้องการทำงานที่มีรายได้สูง มีสถานภาพทางสังคมสูง ไม่นิยมทำงานหนัก ไม่นิยมการเป็นพ่อค้า ถ้าจะทำธุรกิจก็เพื่อความโก้เก๋มากกว่าเพื่อประสิทธิภาพและความมั่นคงของงาน ชอบจะเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างมากกว่าจะทำธุรกิจซึ่งแม้จะมีรายได้ดีแต่ต้องมีความเสี่ยง (ไพฑูรย์ เครือแก้ว. 2518 : 131 - 133 ; วิจิต แสงทอง. 2520 : 41 ; Guskin. 1968 : 24 - 56) ดังนั้นการจะส่งเสริมการประกอบธุรกิจหรือการประกอบอาชีพผู้ประกอบการนั้น ควรพัฒนาด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Tinbergen. 1961 : 5) แต่อุปสรรคที่สำคัญของการจะเป็นผู้ประกอบการได้หรือไม่ อยู่ที่ความปรารถนาหรือไม่ปรารถนาอยากจะเป็นนั่นเอง (McClelland. 1961 : 20) นั่นคือผู้ประกอบการจะประกอบอาชีพนี้หรือไม่ มีเหตุผล 2 ประการ คือ ความปรารถนาส่วนตัวกับวิธีการที่จะเริ่มต้นอาชีพนั้น ซึ่งแสดงว่าถ้าทำให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการแล้ว บุคคลสามารถสร้างงานให้แก่ตนเองได้แล้วจะไม่ใช่ผู้ว่างงาน

ในการวิจัยถึงทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของผู้มีอาชีพเป็นผู้ประกอบการเกิน 5 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกา (Robinson and Stimpson. 1988) พบว่า ผู้ประกอบการมีระดับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ที่มิได้เป็นผู้ประกอบการ สำหรับในประเทศไทย สันญาจิตตานนท์ (2521) ได้วิจัยถึงการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระพบว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพนี้สูงกว่าผู้ว่างงาน และไม่ชอบรับราชการ เป็นลูกจ้าง และรับจ้างทั่วไป

จึงสรุปได้ว่า ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่รับรู้ลักษณะของอาชีพอิสระ รู้ถึงปัญหา อุปสรรค ข้อดี ของการประกอบอาชีพอิสระ มีความสนใจ มีความพอใจ มีความทะเยอทะยานในการจะเป็นผู้ประกอบการ มีความเต็มใจที่จะทำงานหนักและ

เสี่ยงต่อการลงทุน ทั้งมีความมั่นใจในความรู้ความสามารถ ทักษะวิชาชีพและจิตใจที่จะเป็น
ผู้ประกอบการได้

นอกจากนี้จะเห็นว่าบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับการเริ่มต้นของการประกอบอาชีพธุรกิจ รู้
เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ
มีความเชื่อมั่นและตั้งใจจะประกอบธุรกิจ ย่อมจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ที่
ไม่รู้เรื่องของธุรกิจและผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการสูงจะเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการเป็น
ผู้ประกอบการสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการต่ำกว่า

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการเป็นผู้ประกอบการ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นพฤติกรรมประการหนึ่งของบุคคลที่มีความต้องการจะกระทำสิ่งใด
สิ่งหนึ่งให้สำเร็จตามที่ตั้งหวัง โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานที่ตีเยยม การต้องการความสำเร็จ
ของบุคคลนั้นจะเกิดจากแรงมุงอยู่สองแรงได้แก่ แรงมุงที่จะสู่ความสำเร็จ และแรงมุงที่จะหลีกเลี่ยง
ความล้มเหลว หากบุคคลใดมีแรงมุงที่จะสู่ความสำเร็จสูงกว่าแรงมุงที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวแล้ว
บุคคลนั้นจะมีพฤติกรรมในการทำงานให้สำเร็จ แรงมุงที่จะสู่ความสำเร็จนั้นมีสามองค์ประกอบคือ
การคาดคะเนความสำเร็จ แรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ และความรับรู้ที่จะยอมรับความ
สำเร็จหรือความพอใจในความสำเร็จของงาน ส่วนแรงมุงที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวก็ประกอบด้วย
สามองค์ประกอบเช่นกัน ได้แก่ แรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลว ความน่าจะเป็นของการล้มเหลว
และความรู้สึกเมื่องานล้มเหลว (Atkinson. 1977 : 25, 41, 44, 77)

บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะไม่เป็นนักเสี่ยงโชค แต่มีความพอใจจะทำงานที่มี
ปัญหาโดยความสามารถของตนเองมากกว่าจะได้มาด้วยความบังเอิญ ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของ
ผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มี
ลักษณะสำคัญอีกคือ มีความกล้าเสี่ยงพอควร ชอบการแข่งขัน มานะพากเพียร มีความรับผิดชอบ
ในตัวเอง พอใจในงานที่ได้พยายามทำจนประสบความสำเร็จและพยายามปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นด้วย
แผนการที่วางไว้ล่วงหน้า (McClelland. 1961 : 205 - 258) ซึ่งจากการวัดแรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์พบว่า นักธุรกิจทั่วไปจะมีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ทำอาชีพอื่น และนักศึกษา

ในมหาวิทยาลัยที่สำเร็จแล้วจะเป็นผู้ประกอบการก็มีคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักศึกษาทั่วไป (Crockett. 1962 in Zimbardo and Ruch. 1979 : 267) นอกจากนี้ยังพบว่า แพทย์ ฝึกหัดและผู้ประกอบการมีลักษณะที่เหมือนกันคือ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (Fick. 1985) และผู้ประกอบการกับนักใต้เบานั้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ก็ไม่ได้แตกต่างกัน (Deleo. 1982) ในการศึกษาถึง ความอดทนต่อความคลุมเครือเพื่อการจำแนกผู้ประกอบการ (Tolerance of Ambiguity as a Discriminating variable) ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริหาร พบว่า ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความต้องการตัดสินใจด้วยตนเอง ความต้องการความเห็นผู้อื่นมากกว่าผู้ที่ผู้บริหาร แต่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์น้อยกว่าผู้บริหาร อย่างไรก็ตามทั้งผู้ประกอบการและผู้บริหารระดับสูงต่างก็มีความต้องการความเห็นผู้อื่นเหมือนกันที่สำคัญอีกคือ ผู้กำลังจะเป็นผู้ประกอบการจะมีลักษณะเหมือนกับผู้ประกอบการเช่นกัน จากการวิเคราะห์ความแตกต่างนี้พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความต้องการตัดสินใจด้วยตนเองเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดที่จะแบ่งบุคคลเป็นกลุ่มผู้ประกอบการและกลุ่มผู้บริหาร (Schere. 1981) ซึ่งจะเห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นประการหนึ่งของผู้มีอาชีพผู้ประกอบการ เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวจะส่งเสริมให้บุคคลใช้ความสามารถและอดทนได้ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าลูกจ้างโดยทั่วไป แต่ลูกจ้างที่มีความต้องการความก้าวหน้าในการทำงานก็มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเช่นกัน (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 110 - 111) ดังนั้นการส่งเสริมให้บุคคลมีอาชีพผู้ประกอบการในอนาคต สถานฝึกอบรมผู้ประกอบการ หรือสถาบันการศึกษาควรจัดให้มีวิชาพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ขึ้นในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย (Dlamini. 1985)

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง จิตลักษณะของบุคคลที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมมุ่งไปสู่ความสำเร็จที่ตนเองพอใจในผลงานที่ตนกระทำ ตามเป้าหมายที่แน่นอนที่บุคคลนั้นได้วางไว้ โดยที่บุคคลนั้นได้ใช้ความสามารถ ความขยัน ความอดทน ความพยายาม มีความกระตือรือร้น มีความรอบคอบในการตัดสินใจ และมีความรู้สึกลงใจในทางบวกต่อการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญอยู่และจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ประกอบการได้นั้นต้องมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่าผู้ที่ไม่ต้องการจะประกอบอาชีพนี้ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้เป็นตัวทำนายประการหนึ่งว่า บุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการได้นั้นต้องมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจกับการเป็นผู้ประกอบการ

การประกอบการเป็นกิจกรรมที่ต้องดำเนินการภายใต้ภาวะความเสี่ยง ตามความแปรปรวนของสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาจึงจำเป็นผู้ประกอบการจะต้องมีลักษณะของความกล้าเสี่ยงอยู่ในตัว และการเสี่ยงนี้เป็นการเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างทุนกับผลตอบแทนที่จะได้รับ (บันดดา อินทร์พรหม. 2529 : 12 - 20) ดังนั้นการเสี่ยงของผู้ประกอบการเป็นการเสี่ยงที่บุคคลผู้ทำการเสี่ยงในการลงทุนต้องใช้ความพยายามทั้งกำลังกายและกำลังใจ ในวิถีทางที่ผลที่จะเกิดขึ้นนั้นอาจไม่แน่นอนตามที่ตนต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติของผลนั้นอาจแปรปรวนไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ กล่าวคือผลที่ปรากฏออกมาอาจจะไม่ดี ล้มเหลว ฝิ่น่าพอใจ หรือในทางตรงกันข้ามอาจจะเกิดผลดีเกินคาดหวังก็ได้ (นาถ พันธุมนาวัน. 2528 : 8) นั่นคือ ความกล้าเสี่ยงในทางธุรกิจของผู้ประกอบการนั้น เป็นความกล้าเสี่ยงที่อยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจอย่างรอบคอบเด็ดขาด ด้วยความสามารถของตนเองในการคาดคะเนผลมิใช่เป็นการเสี่ยงที่เกิดจากการอาศัยโชค (McClelland. 1961 : 210 - 225 ; ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 21) ซึ่งความกล้าเสี่ยงนี้จะสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจในความสามารถของบุคคลว่า ความสามารถของบุคคลหมายถึง การควบคุมต่อปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยที่ผู้ที่มีแรงจูงใจนี้ไม่ต้องการที่จะคอยให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่ต้องการใช้ความสามารถของตนไปจัดกระทำต่อสิ่งแวดล้อมนั้น และความรู้สึกในความสามารถนี้จะสัมพันธ์กับความคาดหวัง ทั้งนี้ความคาดหวังในโชคดียุคร้ายจะไม่มีอิทธิตต่อความรู้สึกในบุคคลที่รู้สึกว่าตนมีความสามารถ ความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในอดีตของเขา บุคคลที่มีแรงจูงใจในความสามารถในระดับสูงจะมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่บวกและสถานการณ์ใหม่ ๆ เป็นสิ่งท้าทายน่าสนใจ และเชื่อมั่นว่าตนจะชนะในสิ่งต่าง ๆ นั้นได้ (ไวรรัช เจียมบรรจง. 2523 : 202 - 204)

ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์กับความสนใจเกี่ยวกับการศึกษา การอบรม วิชาชีพ การดูงานทางธุรกิจ และผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลมากกว่าลูกจ้าง (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 97, 108) จากการเปรียบเทียบคุณลักษณะด้านจิตใจในแง่ของความกล้าเสี่ยงระหว่างผู้ประกอบการ ผู้จัดการบริษัท และบุคคลทั่วไป โดยการวัดแนวโน้มแห่ง

ความกล้าเสี่ยงพบว่า ผู้ประกอบการมีลักษณะความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลไม่แตกต่างจากผู้จัดการบริษัทแต่มีมากกว่าบุคคลทั่วไป (Brockhaus. 1977) ทั้งยังพบผลจากการศึกษาถึงความเป็นผู้ประกอบการของแพทย์ฝึกหัดใน สมาคมแพทย์ในเมืองสโปเคน (Spokane County Medical Society) ว่า แพทย์ฝึกหัดเหล่านี้มีพฤติกรรมที่แตกต่างจากผู้ประกอบการทั่วไปคือ มีความกล้าเสี่ยงทางธุรกิจและการตัดสินใจสูง (Fick. 1985) แต่จากการศึกษาผู้เป็นเจ้าของกิจการวิทยาลัยธุรกิจในสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้ประกอบกิจการทางการศึกษามีความแตกต่างจากการประกอบธุรกิจอื่น ๆ ในด้านพื้นฐานการศึกษาและสังคมในบางส่วน แต่จะเหมือนกันโดยเฉพาะความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งแตกต่างจากครูทั่วไป (Mellon. 1976) ในการศึกษาเปรียบเทียบผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจกับผู้ล้มเหลวโดยศึกษาเรื่อง อิทธิพลของความกล้าเสี่ยงต่อพฤติกรรมการรู้จักคาดคะเนของผู้สำเร็จในธุรกิจขนาดเล็กในมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบผลว่าไม่พบความแตกต่างในรูปแบบและระดับของความกล้าเสี่ยง และไม่พบความแตกต่างในระดับของการมีปฏิสัมพันธ์ของความสามารถทางจิตใจกับความกล้าเสี่ยง (Peacock. 1986) นอกจากนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับความกล้าเสี่ยงต่อความจำเป็นในการเติบโตของธุรกิจ โดยศึกษาจากการรับรู้และประสบการณ์ของสตรีที่ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ จากการสัมภาษณ์พบว่า ความเสี่ยง และการกล้าตัดสินใจที่จะเสี่ยง เป็นโอกาสและความจำเป็นสำหรับการขยายตัวของกิจการ ทั้งนี้ยุทธวิธีในการประเมินเหตุการณ์ที่จะเสี่ยงนั้น เกิดจากการวิเคราะห์และเกิดขึ้นเอง (Sweeney. 1985)

สรุปว่า ความกล้าเสี่ยงในทางธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการคาดหวังผลในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ โดยไม่กลัวความล้มเหลว เป็นสภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่ไม่มี ความวิตกกังวล ไม่เคร่งเครียด มีความมั่นคงในอารมณ์ ใจเย็นมีความรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจด้วยตัวเอง แน่วแน่ในการตัดสินใจไม่โลเล อดทนต่อสิ่งเร้า กล้าแสดงออก มีความพร้อมจะเผชิญความผิดพลาด และแก้ปัญหา มีการประเมินสถานการณ์ที่ได้เผชิญว่าสถานการณ์นั้นมีความยากหรือง่ายเพียงใดที่จะประสบผลสำเร็จตามความคาดหวัง นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล เป็นคุณลักษณะหนึ่งที่ผู้ประกอบการและบุคคลที่ประสงค์จะมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการพึงมี และมีในปริมาณที่สูงกว่าบุคคลทั่วไปที่ประกอบอาชีพอื่น หากบุคคลใดไม่มีลักษณะกล้าเสี่ยงภายใต้ความสามารถ

ของตนเองแล้วจะเป็นการยากที่จะเข้าสู่อาชีพทางธุรกิจได้

ความเชื่ออำนาจในตนกับการเป็นผู้ประกอบการ

ในสังคมที่อยู่ใต้อาณัติแห่งสภาพแวดล้อม และทางจิตใจ อันเป็นผลจากการขาดความสมดุลระหว่างปริมาณของความพยายามในการกระทำกิจกรรมใด ๆ และผลตอบแทนที่ได้รับจากการกระทำกิจกรรมนั้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความลังเลไม่แน่ใจว่าผลที่ได้รับตอบแทนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความสามารถของตนเอง หรือขึ้นอยู่กับโชคเคราะห์กรรม ถ้าบุคคลใดเชื่อว่า ความพยายามของตนไม่เป็นตัวกำหนดผลตอบแทนที่ได้รับ แต่เป็นเพราะผลจากการบันดาลของเคราะห์กรรม โชคลาภหรือบุคคลอื่น แล้วบุคคลนั้นจะเป็นบุคคลที่เชื่ออำนาจนอกตนในทำนองกลับกันถ้าบุคคลใดเชื่อว่า ผลตอบแทนที่ได้รับนั้น ขึ้นกับปริมาณความพยายามของตนเองแล้วบุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน ดังนั้นความเชื่ออำนาจภายในตนจึงเป็นปริมาณความเชื่อของบุคคลว่า เหตุการณ์หรือผลที่เกิดขึ้นกับตนไม่ว่าเป็นผลดีหรือผลเสียนั้นมาจากการกระทำในอดีตหรือปัจจุบันของตนเองมากกว่าเกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือขึ้นกับผู้อื่น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2530 : 87) บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนนั้นจะมีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในสังคมสูง มีการตัดสินใจที่มั่นคง เด็ดเดี่ยวแม้จะอยู่ภายใต้ความกดดันของสังคม มีปฏิกริยาต่อต้านการสูญเสีย เสรีภาพส่วนบุคคลสูง มีความต้องการรักษาอำนาจการตัดสินใจของตนเองไว้ไม่ยอมรับอิทธิพลต่าง ๆ จากผู้อื่น การทำงานเป็นระเบียบและเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหา มีความรอบคอบในการตัดสินใจขึ้นชมต่อความสำเร็จในงานที่ยากและไม่พอใจในความล้มเหลวของงานทั้งง่าย มีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน และค้นหาสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ จะเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้จากการทำงานมากกว่าจากตัวบุคคลอื่นหรืออิทธิพลของสังคม สนใจต่อการทำงานมากกว่าสิ่งแวดล้อม มีความพยายามในการทำงานที่ยากและต่อสู้อย่างหนัก เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีการควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความสามารถในการดึงดูดความสนใจและโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นได้ดี

การเชื่ออำนาจในตนกับการเป็นผู้ประกอบการนั้นพบว่า ผู้ประกอบการมีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าข้าราชการ (Ehrenberg. 1971) และเชื่อว่าตนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเอง (Brockhaus. 1977) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศไทย ซึ่งพบว่า ผู้ประกอบการมี

ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในตนสูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 96) และในประเทศอัฟกานิสถานก็พบผลจากการศึกษาพื้นฐานทางสังคม คุณลักษณะทางด้านจิตใจ และค่านิยมของผู้ประกอบการและผู้จัดการ โดยใช้กลุ่มข้าราชการเป็นกลุ่มเปรียบเทียบนั้นว่า ผู้ประกอบการและผู้จัดการมีความพร้อมที่จะใช้ความสามารถของตนเองแทนที่จะยอมรับอิทธิพลจากภายนอกอื่น ๆ ในการเปลี่ยนแปลงใด ๆ (Stoke. 1974) ในการตรวจสอบคุณลักษณะของ นักศึกษาที่มีความต้องการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต โดยวัดคุณลักษณะต่าง ๆ 3 ด้าน คือ ความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเอง ความเชื่อในการควบคุมสถานการณ์และความเชื่อในการ ถูกควบคุมโดยสิ่งมีอำนาจ โดยศึกษาจากนักศึกษาเพศชาย สาขาธุรกิจพบว่า กลุ่มนักศึกษาที่ต้องการ การก่อตั้งบริษัทของตนเองจะมีสองลักษณะคือ ประการแรกมีคะแนนแรงจูงใจสูง แต่มีคะแนน ความเชื่อในการถูกควบคุมโดยโอกาสและคะแนนความเชื่อในการถูกควบคุมโดยอิทธิพลอื่น ๆ ต่ำ ประการที่สองนั้น ผู้มีคะแนนแรงจูงใจต่ำมีคะแนนความเชื่อในความสามารถควบคุมตนเองสูง (Borland. 1975) และจากการศึกษาถึงความเหมือนกันของตัวช่วยในการตัดสินใจจากผู้ประกอบการ เปลี่ยนแปลงและผู้ประกอบการจาก นักศิลป์ นักวิทยาศาสตร์ นักธุรกิจ นักการเมือง และ นักการศึกษาโดย การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและประสบการณ์ตอนเด็กในโรงเรียนและงานอาชีพ นั้น พบพบว่า การตัดสินใจเกิดจากทั้งความ เชื่อภายในตนและภายนอกตน และการเชื่ออำนาจในตน และนอกตนจะมีปฏิสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับกระบวนการตัดสินใจ นอกจากนี้ในการ พัฒนาบุคลิกภาพผู้ประกอบการแก้วสุวรรณในประเทศอินเดียจะเน้นการอดได้รอได้และความสามารถในการ แก้ปัญหาที่ท้าทายด้วยตนเอง (Sardana. 1970)

สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนของผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะภายในของบุคคล ที่มีความต้องการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง มีความคิดเห็นเป็นของตัวเองและเชื่อมั่นในเหตุผล ของตน มีความเชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำกิจกรรมใด ๆ เกิดจากความสามารถ และการกระทำของตนเอง ไม่เชื่ออำนาจโชคลางสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ตั้งใจแก้ปัญหาด้วยตนเองตาม ข้อมูลที่ได้รับอย่างรอบคอบ ใช้เวลาว่างในการหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมเสมอ และอุทิศตน ให้งานกับกิจกรรมที่รับผิดชอบโดยไม่คำนึงถึงเวลา แต่มุ่งที่เป้าหมายที่คาดหวัง และเชื่อได้ว่า ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องเป็นผู้ที่เชื่ออำนาจในตนสูงกว่าลูกจ้างหรือและผู้ที่จะเป็น

ผู้ประกอบการได้ในอนาคตนั้น ต้องเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าการเชื่ออำนาจนอกตน และสูงกว่าผู้ที่ไม่ประสงค์จะเป็นผู้ประกอบการ และเป็นจิตลักษณะตัวหนึ่งที่ควรส่งเสริมให้นักศึกษาที่ถูกรับชมให้เป็นผู้ประกอบการ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับการเป็นผู้ประกอบการ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลในการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ปรับปรุงงาน และแก้ปัญหในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (วนิดา วงศ์คำจันทร์. 2527 : 205) การแก้ปัญหานี้เป็นกระบวนการคิดอย่างมีขั้นตอนและระบบ และสามารถแตกความคิดจากเดิมไปสู่ความคิดแปลกใหม่ที่ไม่ว่าเดิม เป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เชื่อมั่นในตัวเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก มีอารมณ์ขัน มีจินตนาการ ไม่บ่ลัดกล้วต่อความไม่แน่นอนและกล้าเผชิญกับการเสี่ยง มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ มีความสุขกับการทำงานหรือสิ่งที่ตนพอใจ และไม่หวังผลจากการประเมินภายนอก ทั้งยังมีผลงานที่แปลกมีคุณค่าต่อตนเองและสังคม เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดที่เป็นอิสระจากการจูงใจของตนเอง เพื่อสนองความพอใจของตนเอง ในด้านคุณภาพของงานที่เกิดขึ้นมีตั้งแต่ขั้นต่ำ แต่พยายามพัฒนาจนมีคุณภาพดีเยี่ยม (อารี รังสิมันต์. 2526 : 21) อย่างไรก็ตามความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องอาศัยพื้นฐานสามประการคือ ความรู้พื้นฐานของแต่ละคนโดยการทราบว่ ปัญหาที่เผชิญอยู่นั้นในอดีตเขาได้มีวิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร ประการที่สอง ต้องมีจินตนาการเป็นการคิดว่าจะมีวิธีการอื่นในการแก้ปัญหานั้นหรือไม่ และมีวิธีอย่างไร ประการสุดท้าย เป็นการพิจารณาโดยต้องใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ให้ได้ว่ วิธีแก้ปัญหาวีธีใดที่จะนำมาปฏิบัติได้ดีที่สุด (Parnes. 1967) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 ประการ คือ ประเภทความเปลี่ยนแปลง เป็นแนวความคิดที่เป็นการสร้างสิ่งใหม่ขึ้น ประเภทที่สอง ประเภทสังเคราะห์ เป็นความสามารถของบุคคลในอันที่จะผสมผสานแนวความคิดจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แล้วก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ที่มีคุณค่า ประเภทที่สาม เป็นประเภทต่อเนื่อง เป็นการคิดที่จะเปลี่ยนแปลงหรือกระทำสิ่งใหม่ หลังจากสังเคราะห์ความคิดเดิมแล้ว และประการที่สี่คือ ประเภทลอกเลียน เป็นการจำลองแบบหรือลอกเลียนจากความสำเร็จอื่นโดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้แปลกออกไปจากเดิมเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทั้งสี่ประเภทนี้ จะผสมผสานกัน

อยู่ไม่ได้แยกเป็นประเภทเดียว ๆ (Hicks. 1972 : 206 - 209)

ในส่วนของผู้ประกอบการนั้น ผู้ทำธุรกิจขนาดย่อมต้องทำด้วยความสามารถของตน คิดหาโอกาสด้วยตนเอง ต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แปลกใหม่ (ศิริพร มณฑาทิพย์. 2522 : 15 - 17) และจากการศึกษาผู้ประกอบการในประเทศสเปนอน เพื่อค้นหาคุณลักษณะและพื้นฐานทางสังคมจากการสัมภาษณ์พบว่า ในการเริ่มต้นเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการนั้นร้อยละสิบหกเกิดขึ้นจากความสนใจและริเริ่มด้วยตนเอง ร้อยละสิบเจ็ดเกิดขึ้นโดยบังเอิญ อีกร้อยละสิบหกเกิดจากการติดต่อกับนักธุรกิจ (Sayigh. 1962) และพบว่าคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับหน้าที่ผู้ประกอบการจากการศึกษาเจ้าของกิจการวิทยาลัยธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากความกล้าเสี่ยงแล้วคือ การชอบคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ และการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกี่ยวกับนโยบาย และการผสมผสานปัจจัยการผลิต เช่นเดียวกับผู้ประกอบการทางธุรกิจอื่น ๆ (Mellon. 1976) จากการค้นหาสาเหตุแห่งความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศโคลัมเบีย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่เป็นผู้มีเชื้อสาย แอนติคโนส (Antiguenos) เพราะมีคุณลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคนกลุ่มอื่นในด้านบุคลิกภาพสร้างสรรค์ (Hagen. 1971) ในการตรวจสอบความแตกต่างในด้านทัศนคติและบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ระหว่างผู้ประกอบการกับพนักงานองค์การ พบว่า พนักงานองค์การมีลักษณะทั่วไปดังนี้คือ ไม่สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตของตนเองได้ชัดเจน ยึดมั่นเฉพาะงานในหน้าที่ของตน ไม่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ และไม่มีความกล้าได้กล้าเสียสำหรับผู้ประกอบการนั้นสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายแห่งการทำงานได้ชัดเจน มีการแสวงหางานอื่น ๆ ที่ดีกว่าทำตลอดเวลา ไม่พอใจกับฐานะที่เป็นอยู่แม้จะรู้สึกว่ามันเหมาะสมความสำเร็จพอควร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และต้องการเป็นอิสระ (Ehrenberg. 1971) นอกจากนี้ จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบต่าง ๆ กับประสิทธิภาพขององค์การสาธารณะ พบว่า ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเยี่ยงผู้ประกอบการมีผลงานในลักษณะริเริ่มมากกว่าผู้บริหารแบบปฏิบัติงานตามกิจวัตร และความเป็นผู้ประกอบการและผลงานในลักษณะริเริ่มมีความสัมพันธ์กัน ในองค์การประเภทอาสาสมัครมากกว่าในองค์การรัฐบาล (Cunningham. 1972) ซึ่งจากการศึกษาในประเทศไทยก็พบผลสอดคล้องกันว่า กลุ่มผู้ประกอบการ มีคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์สูงกว่ากลุ่มลูกจ้าง (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 109)

สรุปได้ว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง จิตลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลที่ชอบค้นหา
 ชักถามเพื่อคำตอบที่มีเหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าลอง กล้าแสดงออก มีอารมณ์ขัน
 มีจินตนาการ ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาและแก้ปัญหาอย่างมีระบบด้วยตนเอง ให้ความสนใจสิ่งแปลก ๆ
 ใหม่ ๆ และหาประสบการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง ไม่ชอบความซ้ำซากจำเจ มีความสุขในการทำงาน
 ที่ตนเองพอใจ โดยไม่สนใจกับผลการประเมินจากภายนอก ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น แต่ไม่ชอบ
 ทำตามความคิดเห็นของผู้อื่นโดยไม่ไตร่ตรอง เชื่อฟังและคล้อยตามคำแนะนำของผู้อื่นยาก และมัก
 ไม่มีระเบียบ ชอบดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น และยังชี้ให้เห็นได้อีกว่า ผู้ประกอบการ
 จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของจิตใจมากกว่าผู้มีอาชีพเป็นลูกจ้างรัฐบาลและ
 หน่วยงานอื่น ดังนั้นผู้ที่จะมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการจึงควรมีลักษณะเยี่ยงผู้ประกอบการในลักษณะ
 ของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ในพื้นฐานของจิตใจสูงกว่าผู้ที่ไม่ประสงค์จะมีอาชีพเป็นผู้ประกอบการ

ความสัมพันธ์ของจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ

สัญญา จิตตานนท์ (2521 : 90-91) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษากับการประกอบอาชีพ
 อีสระพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพอีสระได้แก่ความรู้
 เกี่ยวกับอาชีพอีสระ ประสบการณ์จากโรงเรียน ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ และคุณลักษณะ
 ผู้ประกอบการได้แก่ ความกล้าเสี่ยง แรงจูงใจ ความพยายาม ส่วน นาด พันธมนาวิน (2518 :
 83) ได้วิจัยลักษณะของผู้นำทางการเกษตร พบว่า ผู้ที่มีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผลจะมีแรง
 จูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงในผู้นำทางการเกษตร และจะมีความกล้าเสี่ยงมากในสถานการณ์ที่ต้องอาศัย
 ความชำนาญ

นอกจากนี้ปราโมทย์ เจนการ (2523 : 117-122) ซึ่งวิจัยการศึกษากับความ
 เป็นผู้ประกอบการ พบว่าระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสัมพันธ์กับคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ ความ
 มีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
 ส่วนการดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจมีความสัมพันธ์กับการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะการคิดค้นประดิษฐ์
 ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการ

ควบคุมภายใน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นอกจากนี้ยังพบว่าครอบครัวที่มีอาชีพธุรกิจมีความสัมพันธ์กับลักษณะความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผลและการรับรู้โอกาสทางธุรกิจ

สรุปว่า จิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการได้แก่ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล มีความสัมพันธ์ทางเดียวกันกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระ นอกจากนี้การได้งานทางธุรกิจและระดับการศึกษายังมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะทัศนคติประติษฐ์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งพอจะคาดเดาได้ว่า บุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจที่จะเป็นผู้ประกอบการนอกจากมีจิตลักษณะผู้ประกอบการที่สำคัญ 5 ประการคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว จิตลักษณะที่สำคัญนี้ควรจะมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกด้วย

การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการในครอบครัว

การปลูกฝังจิตลักษณะต่าง ๆ ให้แก่บุตรนั้นเกิดจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา เมื่อการอบรมเลี้ยงดูหมายถึงการปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะต่าง ๆ ตามเวลาและโอกาส (ลาตทองไบ ภูวนิรมย์. 2523 : 5) เช่น ถ้าบิดาอยู่ใกล้ชิดลูกทำตนเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ให้คำแนะนำมากกว่าออกคำสั่ง เลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตยมากกว่าเผด็จการแล้ว จะทำให้ลูกมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (อนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม. 2526 : 41) และถ้าเลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตย หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อกันและปฏิบัติต่อลูกในลักษณะที่ว่า พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบในการเลี้ยงลูก มีการตัดสินใจร่วมกันโดยสมาชิกในครอบครัว ให้ความรักเอาใจใส่ต่อบุตรอย่างเพียงพอด้วยการรับฟังความคิดเห็นและเต็มใจช่วยเหลือ เมื่อลูกต้องการ ไม่ซ้ำเติมเมื่อลูกทำผิดแต่ให้กำลังใจด้วยการชี้แนะสิ่งที่ถูกต้องและให้โอกาสแก้ตัว ชมเชยเมื่อลูกทำความดี ฝึกให้ลูกรู้จักใช้ความสามารถของตนเองให้มากที่สุดตามวัย ฝึกให้ลูกเป็นคนช่างสังเกตและสำรวจสภาพแวดล้อม ฝึกให้ลูกรู้จักซักถามปัญหาโดยการสนทนาค้นหาเหตุผลด้วยท่าทีที่เป็นมิตร กระตือรือร้น และพาลูกไปทัศนศึกษาเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เมื่อมีโอกาส การอบรมเลี้ยงดู

แบบนี้จะเป็นการพัฒนาความคิดริเริ่ม ความกล้าแสดงความคิดเห็น ความเชื่อมั่นในตนเอง
 ความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่นง่าย ๆ มีความมานะบากบั่น มีความคิด
 กว้างขวางรู้จักแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แวดล้อมได้
 (อารี รังสิพันธุ์. 2527 : 107-113) ในการแสวงหาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมใน
 สังคมไทย สรุปได้ว่า มีการอบรมเลี้ยงดู 5 มิติที่มีความสำคัญเด่นชัดและมีผลต่อจิตลักษณะและ
 พฤติกรรมของเยาวชนไทยดังนี้

1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก เมื่อการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนหมายถึง
 การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรด้วยการแสดงความรัก เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข มีความใกล้ชิดบุตร
 ด้วยการทำกิจกรรมร่วม ช่วยแนะแนวทางการแก้ปัญหา และให้ความสำคัญแก่บุตร การอบรมเลี้ยงดู
 แบบรักสนับสนุนเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเยาวชนทุกเพศทุกวัย ในผู้ที่ได้รับการอบรม
 เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีลักษณะมุ่งอนาคต มีความซื่อสัตย์
 เอื้อเฟื้อ สุภาพจิตดี

2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตร
 ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร และให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสม
 กับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติตามอารมณ์ของตนเอง และเปิดโอกาสให้บุตรได้แสดง
 ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ ด้วยการยอมรับฟังด้วยความสนใจ การอบรม
 เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้มีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กมาก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่
 เหมาะสมกับเด็กวัยรุ่นจนกระทั่งเติบโต

3) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึงการลงโทษเมื่อบุตร
 ทำพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาด้วยการใช้คำพูด สายตา การดุด่ากิจกรรมบางอย่างแทนการทำร้าย
 ร่างกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เหมาะสมกับเด็กอายุมากกว่า 7 ปีขึ้นไป และพบมากในวัยรุ่นที่มี
 ลักษณะมุ่งอนาคตสูง แต่อิทธิพลของการลงโทษทางจิตจะเด่นชัดเมื่อใช้ควบคู่กับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบรักสนับสนุน

4) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึงการออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราอย่างใกล้ชิด ถ้าอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย หมายถึงการปล่อยให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเองว่าอะไรควรหรือไม่ควรทำ และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเหมาะสมในวัยรุ่นเป็นต้นไปและเหมาะสมกับเด็กชาย

5) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึงการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้เกี่ยวข้องกับการที่เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และใช้กับเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นเป็นส่วนมาก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2528 : 4-15)

ในการศึกษากลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของหมู่บ้านสรุปได้ว่า ตัวกำหนดของการเข้ามาเป็นผู้ประกอบการนั้นแท้ที่จริงมิใช่กลุ่มสังคม อาชีพของผู้ปกครองหรือปัจจัยทางสังคมด้านอื่น ๆ แต่เป็นแนวความคิดและค่านิยมใหม่ ๆ ที่ผู้ประกอบการแต่ละคนได้รับ (Hirschmeier. 1971 : 241-266) แต่จากการศึกษาถึงภูมิหลังของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในประเทศตุรกี ได้พบผลว่า อาชีพเดิมของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ได้แก่ การค้าขาย (43%) ชาวนา (19.4%) และคนงานระดับทักษะ (17.3%) ตามลำดับ ในหมู่ผู้ประกอบการที่มีอาชีพค้าขายและบิดาดำเนินกิจการอุตสาหกรรมมาก่อนจะครอบครองกิจการขนาดใหญ่ และแสดงให้เห็นว่าขนาดของกิจการขึ้นอยู่กับทุนในด้านการเงินเป็นอันมาก คนงานระดับทักษะเข้าสู่กิจการเนื่องจากการขยายผลผลิตของตน ในส่วนผู้ที่มีอาชีพค้าขายนั้นขึ้นอยู่กับแรงจูงใจทางด้านการตลาดมากกว่าอย่างอื่น (Alexander. 1960) และจากการประเมินบทบาทของการประกอบการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม โดยพยายามที่จะค้นหาจุดเริ่มต้น รวมทั้งทัศนคติ และแรงจูงใจของผู้ประกอบการสรุปผลว่า การเป็นผู้ประกอบการขึ้นกับโอกาสทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ และในการเริ่มต้นของกิจการดำเนินการได้รับความช่วยเหลือจากญาติทั้งการให้คำแนะนำและเงินทุน แต่กิจการขยายตัวช้าเพราะการขาดทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ด้านการจัดการ (Tran. 1969) ส่วนในประเทศสเปนอน พบว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียนมาก่อน (40%) และผู้ประกอบการส่วนใหญ่พบว่า บิดามารดามีอาชีพทำการค้า (31%) ประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมในครัวเรือน (26%)

ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดในการจัดตั้งธุรกิจพบว่า เกิดจากความสนใจและริเริ่มของตนเอง (26%) เกิดโดยบังเอิญ (17%) เกิดจากการคบค้าสมาคมกับนักธุรกิจ (16%) นอกนั้นเกิดจากประสบการณ์ การสนับสนุนของญาติ การท่องเที่ยวพบสิ่งแปลกใหม่ (Sayigh. 1962) สำหรับในประเทศไทยจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการถึงวิธีการส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการพบว่า บิดามารดา ควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพผู้ประกอบการให้แก่บุตร โดยพยายามให้ความรู้ความเข้าใจเมื่อมีโอกาสด้วยวิธีการดังนี้คือ ส่งเสริมกระตุ้นให้บุตรได้ฝึกหัดอาชีพต่อบิดามารดา ให้ความรู้ด้วยการ จัดทัศนศึกษา ด้วยการนำไปชมโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ งานแสดงสินค้า สนับสนุนให้ บุตรได้ฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ สนับสนุนให้บุตรเริ่มต้นกิจการจากกิจการขนาดเล็กเพื่อ พัฒนทักษะและการจัดการ ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนหรือหาแหล่งเงินกู้ให้แก่บุตร (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 124 - 129)

สรุป ครอบครัวเป็นองค์การทางสังคมองค์การหนึ่งที่สามารถสร้างเสริมจิตลักษณะให้แก่บุตร ได้ด้วยการอบรมเลี้ยงดู และครอบครัวที่มีอาชีพธุรกิจสามารถฝึกให้บุตรมีอาชีพส่วนตัวได้ดีกว่า ครอบครัวที่มีอาชีพอื่น นั่นคือการอบรมเลี้ยงดู และการให้ประสบการณ์ในอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว สามารถเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพส่วนตัว ก่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ การคิดค้นประดิษฐ์ แก่บุตรได้ แต่สืบเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเด็กวัยรุ่นตอนปลายซึ่งมีอายุระหว่าง 18-21 ปี และยังอยู่ในความคุ้มครองของ บิดามารดา เพื่อให้เหมาะสมกับวัยของกลุ่มตัวอย่างจึงเลือกการอบรมเลี้ยงดูมาเป็นตัวแปรในการศึกษา 3 มิติ และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากบิดามารดาอีก 1 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร ซึ่งแต่ละตัวแปรนิยามดังนี้

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึงการปฏิบัติที่บิดามารดามีต่อบุตรเพื่อปลูกฝังลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาให้แก่บุตรมี 3 มิติ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อบุตรใน ลักษณะแสดงความรัก เอาใจใส่สนใจทุกข์สุข มีความใกล้ชิดบุตรด้วยการทำงานกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหา เห็นอกเห็นใจและให้ความสำคัญแก่บุตร

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึงการปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะอธิบายเหตุผลแก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดงเหตุผลในการแก้ปัญหาและยอมรับฟังเหตุผลด้วยความเต็มใจ ทั้งให้รางวัลเมื่อบุตรทำความดี และลงโทษทางจิตเมื่อบุตรทำความผิด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หมายถึงการปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในลักษณะเปิดโอกาสให้บุตรได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ เปิดโอกาสให้บุตรเป็นตัวของตัวเอง ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก เปิดโอกาสให้ได้ฝึกงานอาชีพและหารายได้ด้วยตนเอง

นอกจากการอบรมเลี้ยงดูแล้วครอบครัวสามารถสร้างลักษณะผู้ประกอบการให้แก่บุตรอีก

1 วิธี คือ

4. การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว หมายถึง การที่บิดามารดาให้การสนับสนุนให้ประกอบอาชีพส่วนตัวด้วยการให้ช่วยกิจการของบิดามารดา และมีความประสงค์จะให้ประกอบอาชีพส่วนตัวด้วยการสนับสนุนในด้านเงินทุน และการเริ่มต้นประกอบการ หรือให้รับช่วงต่อบิดามารดา พาไปดูงานในสถานประกอบการ และให้ทำงานอาชีพต่าง ๆ ในระหว่างศึกษา การได้พูดคุยปรึกษาหารือเรื่องการประกอบอาชีพส่วนตัว

นอกจากนี้อาจจะคาดได้ว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวมาก จะมีจิตลักษณะผู้ประกอบการ สูงกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อยให้พึ่งตนเองด้วย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อย

การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการในสถานศึกษา

ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อเสริมสร้างผู้ประกอบการนั้นในประเทศอินเดียได้มีการเสนอหลักสูตรสำหรับการสอนเพื่อพัฒนานักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ให้เป็นผู้ประกอบการโดยการให้ความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการประกอบการด้านจัดองค์การ การวางแผน และให้พัฒนาคุณลักษณะที่เอื้อ

ต่อการเป็นผู้ประกอบการได้แก่ การพัฒนาทัศนคติต่อการประกอบการ ความเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล การอดได้รอได้ การเชื่อมั่นความสามารถของตนเอง ความริเริ่ม ให้ความสำคัญแก่ธุรกิจและเทคโนโลยี และให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการด้านการตลาด (Sardana. 1970) ในประเทศสวาซีแลนด์ (Swaziland) มีนโยบายเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อความสำเร็จในการสร้างผู้ประกอบการจากการศึกษาวิจัยพบว่า ควรจะส่งเสริมอาชีพผู้ประกอบการให้เป็นที่รู้จักกว้างขวาง และกระตุ้นให้ทำธุรกิจในชนบทเพิ่มขึ้น พัฒนาและช่วยเหลือในด้านทุน การตลาด การบัญชี แก่ธุรกิจขนาดเล็ก และควรฝึกอบรมสร้างแรงจูงใจให้สมัครแก่ผู้ประกอบการ ลูกจ้าง และให้แก่นักเรียน นักศึกษา (Dlamini. 1985) ในประเทศคานาดา พบว่าการพัฒนาให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพด้วยตนเองควรพัฒนาเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับภาวะการค้าและบริการ ควรพัฒนารูปแบบการฝึกงานให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคล (Hache. 1985) ส่วนในประเทศไทยพบว่าระดับการศึกษาของผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์จากโรงเรียน และประสบการณ์จากโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้ประกอบการซึ่งได้แก่ ความมานะพยายามและแรงจูงใจ ความแข็งแรงของร่างกาย ความกล้าเสี่ยงและความรักในเสรีภาพ นอกจากนี้ประสบการณ์จากโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับแหล่งประกอบการที่ได้ทักษะอาชีพ และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ (สันญา จิตตานนท์. 2521 : 90 - 91) นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการศึกษาของผู้ประกอบการสัมพันธ์กับคุณลักษณะคิดค้นประดิษฐ์ และความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และยังพบว่าแรงจูงใจให้สมัครก็สัมพันธ์กับการศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ ส่วนการทัศนศึกษาและการดูงานเกี่ยวกับธุรกิจมีความสัมพันธ์กับความสามารถรับรู้โอกาสทางธุรกิจ คุณลักษณะการคิดค้นประดิษฐ์ ความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และแรงจูงใจให้สมัคร (ปราโมทย์ เจนการ. 2523 : 117 - 122)

ในการจัดการเรียนการสอนนั้นจุดมุ่งหมายส่วนหนึ่งเป็นการพัฒนาจิตใจของนักเรียน นักศึกษา โดยมุ่งให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์และลักษณะทางจิตใจอื่น ๆ อีกมากเช่น แรงจูงใจให้สมัคร ความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น ในการพัฒนาจิตใจนั้นครูควรช่วยส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษารู้จักตนเอง

เพื่อให้รู้ถึงความสามารถของตน ให้เข้าใจถึงปัญหาที่เขากำลังเผชิญอยู่ ช่วยให้รู้ถึงวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ช่วยให้ได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระและกล้าแสดงออก ให้กำลังใจในความสำเร็จและกระตุ้นให้เกิดการค้นคว้า เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่คณะ เพื่อให้รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เปิดโอกาสให้หาประสบการณ์ในการทำงานอาชีพเพื่อสอนให้รักงาน มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และครูต้องเป็นแบบที่ดีแก่นักเรียน (Sawry and Tetford. 1963 : 10 ; ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 202 - 208) ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญในการสร้างเสริมจิต-ลักษณะที่สำคัญให้นักเรียน และวิธีที่ครูจะพัฒนาจิตลักษณะให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพสูง สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก เพราะหากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจะสามารถพัฒนาจิตใจของนักเรียนนักศึกษาได้ ทำให้นักเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง เชื่ออำนาจในตน และมีสุขภาพจิตดี สภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษามีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1) ลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในลักษณะ ความรักสนับสนุนมากเป็นการหวังดีเพื่อการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาย่างเป็นกันเองกับนักเรียน การใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ด้วยการหวังดี เพื่อการช่วยเหลือในการแก้ปัญหาย่างเป็นกันเองกับนักเรียน การใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ด้วยการให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับความประพฤติและเวลา การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย และการควบคุมปานกลางถึงน้อยเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการตัดสินใจ

2) ลักษณะที่นักเรียนสามารถทำนายและควบคุมผลที่เกิดกับตนได้ คือสภาพที่จะทำให้ นักเรียนเกิดความมั่นคงในจิตใจว่าได้รับความยุติธรรมและเสมอภาค และทราบว่าความพยายามของตนจะนำมาซึ่งความสำเร็จเป็นการพัฒนาความเชื่ออำนาจในตน

จากการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีทั้ง 2 ประการนี้ จะทำให้นักเรียนนักศึกษามีลักษณะความเป็นประชาธิปไตย รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน และมองอนาคตมากกว่าปัจจุบัน สามารถควบคุมบังคับตนเองโดยไม่ต้องพึ่งการควบคุมจากภายนอกและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2526 : 67 - 69)

สรุป สภาพแรงจูงใจทางจิตใจในสถานศึกษา และการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในลักษณะที่เป็นประชาธิปไตยมาก เป็นตัวแปรอีก 2 ประการที่สามารถสร้างจิตลักษณะผู้ประกอบการแก่นักเรียนได้

สภาพแรงจูงใจทางจิตใจในสถานศึกษากับการสร้างเสริมจิตลักษณะ

ความแรงจูงใจเป็นข้อจำกัดที่มีอยู่จริง ๆ หรือข้อจำกัดที่บุคคลคิดเอาเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมายหลายด้านเช่น ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ความแรงจูงใจของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การขาดแคลนความรัก การแนะแนวทาง ข้อมูลย้อนกลับและขาดแคลนวัสดุสิ่งของ ซึ่งสภาพความแรงจูงใจต่าง ๆ นี้อาจมีความสัมพันธ์กับความยากจนในทางเศรษฐกิจ แต่กระนั้นก็ไม่ได้หมายความว่าคนจนจะมีความรู้สึกแรงจูงใจในทุกด้าน (Williams. 1973 : 52) สภาพแรงจูงใจจึงเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับการทำนายเหตุและผลที่เกิดขึ้น กับความรู้สึกว่าตนสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้มากหรือน้อยเพียงใด (Seligman and Maier. 1976) ซึ่งเกิดเป็นทฤษฎีว่า จะเกิดพฤติกรรมสองชนิดขึ้นแล้วแต่ละบุคคล ถ้าใครคาดว่าจะสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้และผลนั้นมีความสำคัญต่อเขา เขาก็จะพยายามควบคุมและทำนาย ถ้าไม่เกิดผลก็จะมีสภาพจิตเสื่อม เกิดความวิตกกังวล คับข้องใจ และก้าวร้าว แต่ถ้าบุคคลใดเคยชินกับสภาพนั้นได้ ก็จะกลายเป็นคนเฉื่อยชา ท้อแท้หมดหวัง (Wortman and Brehm. 1975)

สภาพแรงจูงใจในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน นักศึกษา อาจเกิดจากสภาพความแออัดของบริเวณสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูและเพื่อน และการประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนและความประพฤติของนักเรียนที่ผ่านมา (Wilson and others. 1969 : 386) และความต้องการของบุคคลประการหนึ่งคือ ความรู้สึกของการยอมรับนับถือตนเอง ถ้านักเรียนสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าเขาสามารถเอาชนะ หรือควบคุมสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้ด้วยการประสบความสำเร็จในการเรียนและสามารถดูแลตนเองได้ เขาก็จะมีความภาคภูมิใจและนับถือตนเอง ความสำเร็จในการเรียนจึงทำหน้าที่สร้างสภาพจิตที่ดีให้แก่เด็ก และส่วนประกอบที่สำคัญของสภาพจิตที่ดีคือการที่บุคคลเรารู้สึกว่าตนเป็นคนที่มีคุณค่า สำหรับนักเรียนเขาจะรู้สึกพึงพอใจตนเองจากการที่เขาได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงซึ่งจะทำให้เขารู้สึกว่าเขามีคุณค่า แต่

อย่างไรก็ดีสิ่งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตของนักเรียนนั้นมิใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเดียว อาจเป็นเพราะความคาดหวังเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นไปตามความต้องการของตน นั่นคือเกิด ความไม่สอดคล้องกันระหว่างความพยายามหรือความตั้งใจในการเรียนกับผลที่ได้รับ เป็นเหตุให้ นักเรียนเกิดความคับข้องใจขึ้นซึ่งเป็นลักษณะความเร้นแค้นทางข้อมูลย้อนกลับ (Redl and Wattenbery. 1959 : 207 ; Bower, 1976 : 821, Williams. 1973 : 62) และ ถ้านักเรียนรู้สึกว่าเขามีบทบาทและความสามารถในการควบคุมสถานการณ์การเรียนในโรงเรียน แล้ว เขาก็จะมีความรู้สึกในทางที่ดี และเต็มใจที่จะเล่าเรียนหรือทำงานมากกว่าที่เขาจะรู้สึกว่าจะไม่ค่อยมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน (ธีรวัฒน์ นิจนตร. 2526 : 63)

บุคคลแต่ละคนอาจจะมี ความแตกต่างกันในเรื่องปริมาณและความรุนแรงของความรู้สึกใน ด้านการทํานายหรือควบคุมสภาพแวดล้อม บางคนจะรู้สึกว่าเขามีอำนาจหรือความสามารถที่จะ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น หรือสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนได้และเชื่อ ว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตนเอง บุคคลประเภทนี้เรียกว่า เป็นผู้เชื่ออำนาจภายในตน ส่วนบางคนรู้สึกว่าเขาไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมรอบตัว และไม่สามารถควบคุมสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้จะทำให้เชื่อเรื่องโชคกลาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจ ของผู้อื่น บุคคลประเภทนี้เรียกว่า เป็นผู้เชื่ออำนาจนอกตน (Rotter. 1966 : 25) นอกจากนี้ แรงจูงใจอันดับแรกของมนุษย์ก็คือ ความพยายามที่จะปรับปรุง 2สภาพแวดล้อมให้ได้ผล ดังนั้นถ้า บุคคลสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ก็จะก่อให้เกิดแรงมุ่งสู่ความสำเร็จเพราะสามารถที่จะคาด คะเนผลได้แต่หากบุคคลนั้นไม่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้จะเกิดการหลีกเลี่ยงความล้มเหลว เพราะคาดคะเนผลไม่ได้ (Atkinson in Blass and others. 1977 : 25) และการที่ บุคคลมีความพร้อมทางจิตใจและเปลี่ยนแปลงการตอบสนองของตนต่อสภาพการณ์แวดล้อมได้จะมี ทศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้นได้ (Allport in Fishbein. 1967 : 8)

การวัดสภาพความเร้นแค้นทางจิตใจเป็นการวัดการรับรู้สภาพแวดล้อมสองด้าน คือ ความ สอดคล้องระหว่างความพยายามและผลที่ได้รับของบุคคลกับความสมดุลระหว่างความพยายามและ ผลที่ได้รับ การรับรู้ดังกล่าวแบ่งเป็นสามลักษณะคือ

1. ความพยายาม และผลได้ขึ้นต่อกันและสมมูลย์กันในลักษณะ พยายามมาก (E) ได้ผลมาก (R) และพยายามน้อย (e) ได้ผลน้อย (r) หมายถึง นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ว่าเขาทุ่มเทความพยายามไปในลักษณะใด ก็จะได้รับผลตอบแทนในลักษณะนั้นเช่น ถ้าเขาพยายามเรียนหนังสือหรือประพฤติตนแต่ในทางที่ถูกต้อง ก็จะสอบได้คะแนนดี และเป็นที่รักใคร่ชมเชยของครู แต่ถ้าเขาเกียจคร้านในการเรียน และมีความประพฤติเลื่อมเลื่อยก็จะสอบตกและโดนครูตำหนิหรือลงโทษ การรับรู้เช่นนี้จะทำให้เขารู้สึกว่าเขาสามารถทำนายและควบคุมสภาพแวดล้อมของตนได้ สุภาพจิตก็จะดี พร้อมจะรับการถ่ายทอดทางสังคม

2. ความพยายามและผลได้ขึ้นต่อกันแต่ไม่สมมูลย์กัน ในลักษณะความพยายามมาก แต่ได้ผลน้อย หรือความพยายามน้อยแต่ได้ผลมาก หมายถึง เมื่อบุคคลทุ่มเทความพยายามอย่างมาก เช่น นักเรียนที่ขยันอ่านหนังสือทำการบ้านสม่ำเสมอ และพยายามทำความดี แต่ได้รับผลตอบแทนน้อย เช่น ได้คะแนนไม่ค่อยดี ครูไม่ค่อยยกย่องหรือไม่ให้รางวัล บุคคลก็จะรับรู้ว่าเขาสามารถทำนายผลที่เกิดขึ้นได้แต่ไม่สามารถควบคุมได้ กรณีเช่นนี้จะเกิดขึ้นในสภาพการณ์ที่ผู้ถ่ายทอดทางสังคมมีอำนาจควบคุมมาก ส่วนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจะกลายเป็นคนสิ้นหวัง เชื่อโชชะตาและไม่ค่อยประสบความสำเร็จ

ความพยายามกับผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกัน และไม่สมมูลย์กัน ในลักษณะที่ความพยายามมาก อาจได้ผลน้อยหรือมาก หรือไม่ได้เลย และความพยายามน้อยอาจได้ผลมากหรือน้อยหรือไม่ได้เลย หมายถึง ภาวะที่บุคคลได้รับผลตอบแทนสูง ๆ จากการลงทุนลงแรงเพียงเล็กน้อย ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้สำหรับผู้ได้รับการถ่ายทอดทางสังคมที่มีฐานะหรือชาติตระกูลสูง ๆ เช่น เด็กที่อยู่ในตระกูลร่ำรวย มีเกียรติยศชื่อเสียง มีรูปร่างหน้าตาดี อาจได้รับการเอาอกเอาใจจากครูจนเกินกว่าเหตุ ทำให้เสียคนง่าย เพราะไม่ต้องใช้ความพยายามมากนักแต่ได้รับผลตอบแทนที่เกินคุ้ม

3. สภาพที่บุคคลรับรู้สภาพความแร้นแค้นมากที่สุด เพราะมองไม่เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุผลและผลระหว่างการลงทุนลงแรงของตนกับผลที่ได้รับ เช่น พยายามทำความดีแต่โดนครูตำหนิโดยไม่รู้สาเหตุ หรือเห็นเรียนบ่อย ๆ แต่ได้คะแนนสูง บางครั้งทำดีทำเลวกก็ไม่มีผลย้อนกลับใด ๆ บุคคลประเภทนี้รู้สึกว่าตนไม่สามารถทำนายและควบคุม สภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนได้เลย และจะเป็นพวกที่มีสุขภาพจิตเลื่อม เจือยซาได้ เพราะความพยายามและผลตอบแทนไม่ขึ้นต่อกัน และไม่สมมูลย์กันเลย ดังตารางแสดงความสัมพันธ์ต่อไปนี้

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายามและผลตอบแทนในสามลักษณะ

ลักษณะที่	ความพยายาม - ผลตอบแทน	ความสัมพันธ์
1	$E = R$ และ $e = r$	สอดคล้อง สมดุลย์
2	$E \text{ ----} \rightarrow r$	สอดคล้อง ไม่สมดุลย์
	$e \text{ ----} \rightarrow R$	สอดคล้อง ไม่สมดุลย์
3	$R \text{ ----} \rightarrow ?$ หรือ $e \text{ ----} \rightarrow ?$	ไม่สอดคล้อง ไม่สมดุลย์

ที่มา วิลเลียม (Williams. 1973 : 52 - 62)

สรุป สภาพแวดล้อมทางจิตใจในสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับความสอดคล้องและความสมดุลย์ระหว่างความพยายาม กับผลตอบแทนที่ตนได้รับทั้งสิ้นในด้านการเรียนและความประพฤติของตนเองเรียนอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งถ้ามีความสอดคล้องกันแล้วแสดงว่ามีความผ่อนคลายทางจิตมาก และผู้ที่มีสภาพแวดล้อมทางจิตน้อยน่าจะเป็นผู้ที่มีจิตลักษณะด้านต่าง ๆ สูงกว่าผู้ที่มีความรู้สึกว่ามีสภาพแวดล้อมทางจิตมาก

ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษากับการสร้างเสริมจิตลักษณะ

สถานศึกษามีบทบาทมากในการถ่ายทอดวิชาความรู้ ลักษณะนิสัย อาชีพการงานและปัจจัยอื่น ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียน - นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น ห้องเรียนเป็นหน่วยที่สำคัญอย่างยิ่งในระบบโรงเรียนพอ ๆ กับหลักสูตร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริหารสถานศึกษา ครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียนเพียงไรขึ้นอยู่กับสิ่งที่ครูได้กระทำต่อเด็กในแต่ละวันซึ่งเป็นวิถีชีวิตภายในห้องเรียน ครูมีบทบาทต่อชีวิตนักเรียนใน 2 ลักษณะ คือ

1. บทบาทในฐานะวิชาชีพเกี่ยวข้องกับการที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก มีทักษะที่ดีในการสอน และมีความสามารถทางด้านเทคนิคของกระบวนการศึกษา เป็นแหล่งความรู้ แก่เด็ก เป็นผู้นำกลุ่มและเป็นตัวแทนสังคมได้

2. บทบาทส่วนตัวซึ่งโดยตำแหน่งแล้วครูเป็นภาพแทนตัวพ่อแม่ของเด็ก เป็นเป้าหมายที่เด็กจะยึดเป็นตัวแทน แสดงความมั่นใจ และความมั่นคงทางอารมณ์ และครูจะพบความสำเร็จได้นานเท่าที่ยังสามารถให้ความอบอุ่น และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและมีความรู้สึกจับใจต่อความต้องการของเด็ก (Kaplan. 1959 : 317) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนั้นอยู่ในรูปของปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนมีลักษณะแพร่กระจายชัดเจนและมีผลกระทบต่อนักเรียนไม่ว่าจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือไม่ก็ตามเพราะนักเรียนทุกคนจะเรียนรู้ไปด้วยกัน จากการพบเห็นลักษณะที่ครูปฏิบัติต่อเพื่อนและคนอื่น ๆ เด็กก็มักจะเกิดความกระวนกระวายเมื่อเห็นเด็กคนอื่นถูกขู่เบียดโดยครู แม้ว่าเขาจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว นักเรียนจะเรียนรู้และเทียบเคียงซึ่งกันและกัน พวกเขาจะพัฒนาทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมต่าง ๆ จากสิ่งที่คนอื่น ๆ แสดงออกมา ซึ่งเกิดผลดีหรือเสียต่อการพัฒนาทางจิตใจของเขาได้ (Thorpe. 1960 : 403) ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่ดีที่ครูระหว่างครูกับนักเรียนจะเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่ภาวะการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมของเด็ก และอาจเป็นสิ่งที่ขัดขวางต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กและขัดขวางการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมของเด็กได้

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีการศึกษาไว้หลายรูปแบบ เช่น สไตส์และดอร์ซี (Stiles and Dorsey. 1950) ได้แบ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็น 2 แบบ คือแบบอัตตาธิปไตยซึ่งครูจะเป็นผู้สั่งการทุกอย่างเด็กจะต้องเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง ครูจะใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ และบังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และแบบประชาธิปไตยซึ่งครูจะสร้างสถานการณ์ให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนและร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมในชั้นเรียน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ครูทำตัวเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนพบว่าความสัมพันธ์แบบอัตตาธิปไตยนั้นนักเรียนจะมีคลิกแบบตัวใครตัวมัน ไม่รู้จักอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสนใจเฉพาะบทเรียนโดยไม่คำนึงถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ส่วนแบบประชาธิปไตยพบว่า นักเรียน

มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ และเฟลนเดอร์ส ได้พัฒนาระบบการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ขึ้นสำหรับใช้วิเคราะห์อิทธิพล

ของครูขณะที่อยู่ในห้องเรียนโดยอาศัยแนวคิดเรื่อง "การครอบงำและการผสมผสาน" ของ แอนเดอร์สัน (Anderson) เขาได้ศึกษาการสื่อสารสัมพันธ์ทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในห้องเรียน แล้ว จัดแบ่งออกเป็น 12 ประเภท คือ

1) การยอมรับความรู้สึกและทัศนคติของนักเรียนทั้งในด้านดีและไม่ดี พร้อมทั้งช่วยชี้ให้นักเรียนเข้าใจโดยไม่ขู่เบียด

2) การยกย่องชมเชยและให้กำลังใจแก่นักเรียน เพื่อให้เขามีความกล้าที่จะแสดง พฤติกรรมออกมา

3) การตอบสนองต่อความคิดเห็นของนักเรียน เช่นการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และนำเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในทางใดทางหนึ่ง

4) การตั้งคำถามเพื่อหวังที่จะให้นักเรียนตอบสนอง เพื่อตรวจสอบดูว่านักเรียนมีความรู้หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างไรบ้าง

5) การพูดจาในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนในขณะนั้น

6) การบรรยายที่นำเอาข้อเท็จจริงความคิดเห็นหรือเรื่องราวต่าง ๆ มาบอกเล่าให้นักเรียนทราบ

7) การให้คำแนะนำหรือออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม

8) การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่ครูต้องการ

9) การใช้อำนาจหรือแสดงให้นักเรียนเห็นว่าพฤติกรรมของตนเป็นสิ่งถูกต้องและชอบด้วยเหตุผล

10) นักเรียนพูดหรือแสดงออกเพื่อเป็นการตอบสนองต่อการริเริ่มของครู

11) นักเรียนพูดหรือแสดงออกเนื่องจากมีนักเรียนคนอื่นริเริ่มการพูดจาขึ้นก่อน

12) ช่วงที่เงียบ หยุดพัก หรือช่วงที่มีการพูดคุยอย่างสับสนไม่สามารถแยกแยะได้ว่า ใครพูดอะไร

จะเห็นได้ว่าการพุดจาสื่อสารประเภทที่ 1 - 9 เป็นลักษณะการพุดจาของครู ประเภทที่ 10 - 11 เป็นการพุดจาของนักเรียน สำหรับพฤติกรรม 4 ประเภทแรกของครูเรียกว่า อิทธิพลทางอ้อม (Indirect influence) ซึ่งหมายถึง การกระทำที่ช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกมากขึ้น ตรงกับแนวความคิดเรื่อง "การผสมผสาน" ของแอนเดอร์สัน แต่พฤติกรรมประเภทที่ 5 - 9 จัดเป็นอิทธิพลทางตรง (Direct influence) ซึ่งเป็นการกระทำที่จำกัดอิสรภาพในการแสดงออกของนักเรียน ตรงกับแนวความคิดเรื่อง "การครอบงำ" ของแอนเดอร์สัน จากการจัดลักษณะการสื่อสารสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ พบว่า เมื่อครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในลักษณะของการผสมผสาน นักเรียนจะมีพฤติกรรมที่ร่วมมือช่วยเหลือกัน มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ และมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจโดยไม่ต้องมีใครไปเร่งรัด แต่เมื่อใดที่ครูมีปฏิสัมพันธ์แบบครอบงำนักเรียนจะรู้สึกกลัวหรือไขว่เขวในเรื่องการเรียนและจะตอบสนองการแสดงอำนาจของครูในสองลักษณะ คือ ส่วนหนึ่งจะยอมทำตามครูทุกอย่าง แต่อีกส่วนหนึ่งจะปฏิเสธการครอบงำของครู การที่ครูมีแบบแผนการปฏิสัมพันธ์แบบใช้อำนาจครอบงำทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน ทำให้ห้องเรียนมีบรรยากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปรับตัวทางสังคมที่ดีของเด็ก และทำให้การเรียนรู้ไม่ค่อยจะได้ผล เมื่อเปรียบเทียบกับห้องเรียนที่มีแบบแผนปฏิสัมพันธ์แบบผสมผสาน และพบว่าการกระทำในลักษณะของอิทธิพลทางอ้อมซึ่งช่วยให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงออกเช่นการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การยกย่องชมเชย ฯลฯ มีความสัมพันธ์ กับทัศนคติที่ติดทนีสัยในการทำงาน และช่วยกระตุ้นให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีทางด้านอารมณ์ และส่งคมภายในห้องเรียนซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาลักษณะนิสัย และสุขภาพจิตของนักเรียน

ในประเทศไทยการวิจัยเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนนั้นพบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนที่ได้รับปฏิสัมพันธ์จากครูแบบอัตตาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย และพบว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยมีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ คือไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวมากเกินไป สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและมีสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ดีที่สุด รวมทั้งมีพัฒนาการในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนอื่น ๆ และทำให้นักเรียนรู้สึกว่าการเป็นพี่พี่ของเขาคือ ไม่มีความวิตกกังวล ส่วนนักเรียนที่ได้รับการปฏิสัมพันธ์แบบอัตตาธิปไตยนั้น

ครูมีอำนาจเหนือเด็กทุกอย่าง และบังคับให้เด็กอยู่ในระเบียบ ก่อให้เกิดความคับข้องใจ วิตกกังวลและความตึงเครียดในจิตใจ มีผลกระทบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ ส่วนการปฏิสัมพันธ์แบบปล่อยปละละเลย เด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่ จึงขาดความยืดหยุ่น รู้สึกสิ้นหวัง ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือไม่ ขาดความเชื่อมั่นและปรับตัวได้ไม่ดี (พินิจ นิวาตะบุตร. 2529 ; สมบูรณ์ ทองศิลป์. 2519, จีรพร โพธิ์สุวรรณ. 2519 ; ประคอง ประสิทธิ์พร. 2519 ; สกล เทียงแท้. 2522)

สรุป การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบประชาธิปไตย และแบบที่ไม่เป็นประชาธิปไตย แบบประชาธิปไตยนั้นครูจะให้ความรักความอบอุ่น และสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ครูจะไม่ตามใจนักเรียนหรือเข้มงวดเกินไป แต่จะปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยความยุติธรรม มีการยกย่องชมเชยและพร้อมที่จะรับฟังซึ่งกันและกันด้วยความเข้าใจอันดี ไม่มีการบังคับขู่เข็ญ ส่วนบรรยากาศที่ไม่เป็นประชาธิปไตย หรือเป็นประชาธิปไตยน้อยมักจะใช้อำนาจควบคุม และบังคับนักเรียนอย่างเข้มงวด ไม่มีเหตุผล มีการข่มขู่ ตำหนิและทำให้เกิดความอับอาย ครูเอาแต่ใจตัวเองเป็นหลัก ไม่คำนึงถึงความต้องการหรือดุลยพินิจของนักเรียน เมื่อมีความขัดแย้งก็จะตัดสินด้วยอารมณ์ หรือกฎเกณฑ์ที่ตนเองมองว่าจำเป็นจะให้เกิดผล รวมทั้งชอบออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และการมีปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตยในสถานศึกษาจะทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ขยันหมั่นเพียรไม่เฉื่อยชา แก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างมีเหตุผล มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งในด้านการเรียนและการอาชีพ มีความมั่นคงในอารมณ์ไม่วิตกกังวล จึงคาดเดาได้ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน-นักศึกษาเป็นแบบประชาธิปไตยสามารถสร้างจิตลักษณะต่าง ๆ ให้กับนักเรียน-นักศึกษาได้ โดยเฉพาะจิตลักษณะผู้ประกอบการ และน่าจะเชื่อได้ว่านักเรียน-นักศึกษาซึ่งสภาพแวดล้อมแบบประชาธิปไตยในสถานศึกษาจะมีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ด้านสูงกว่าผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแบบประชาธิปไตยน้อยในสถานศึกษา

การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษากับการสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการ

การส่งเสริมให้นักเรียน-นักศึกษาประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น กรมอาชีวศึกษามีความประสงค์จะส่งเสริมให้นักเรียน-นักศึกษาได้เป็นเจ้าของกิจการเองในอนาคตโดยให้เริ่มจากกิจการเล็ก ๆ ตามควรแก่ตนก่อน ทั้งนี้โดยสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การรณรงค์จัดกิจกรรมการเพื่อให้นักเรียน-นักศึกษาได้มีความรู้และลักษณะการดำเนินการกิจการส่วนตัว การจัดอาชีวตัวอย่างด้วยการเชิญผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัวมาเป็นวิทยากรพิเศษในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้นักเรียน-นักศึกษาได้รับความรู้ลักษณะและวิธีการเริ่มต้น และการดำเนินการของธุรกิจ การปฏิบัติงานในสถานประกอบการ เป็นการจัดทัศนศึกษาตามสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียน-นักศึกษา ได้รับความรู้การจัดองค์การ การจัดการตลาดและอื่น ๆ เป็นการสร้างความคิดริเริ่มให้แก่ นักเรียน-นักศึกษา การฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อให้นักเรียน-นักศึกษาได้สัมผัสกับการทำงานด้านการประกอบการอย่างแท้จริง เป็นต้น (สุรเดช วิเศษสุการ. 2530 : 1 - 20) ในส่วนของฝึกงานอาชีพนั้นเป็นกิจกรรมในหลักสูตรของการศึกษาโดยกำหนดให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพต้องฝึกงานในสถานประกอบการไม่น้อยกว่า 400 คาบเรียน เมื่อจัดการศึกษาคาบละ 50 นาทีและในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงต้องฝึกงานไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง หรือ 1 ภาคเรียน จาก 4 ภาคเรียน เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะและประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพและเป็นทางหนึ่งในการแก้ปัญหการว่างงานได้ เพราะการฝึกงานนั้นนักเรียนนักศึกษาจะต้องลงมือปฏิบัติจริงได้ทำงานกับเครื่องมือเครื่องใช้ ในวงการธุรกิจ รู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานและเทคนิคการทำงาน เห็นวิธีการแก้ปัญหาและวิธีการสร้างสรรค์ให้เกิดผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต แต่การฝึกงานจะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุจุดประสงค์ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหารสถานประกอบการด้วย และครูต้องทำหน้าที่แนะนำแก่นักเรียนเพิ่มเติมช่วยแก้และสร้างนิสัยที่ดีในการทำงานโดยเน้นความรับผิดชอบ การรู้จักช่วยตัวเอง ความเชื่อมั่นในการทำงาน ความคิดริเริ่มเพื่อใช้ในการพัฒนาความคิด สร้างทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาเพื่อพัฒนางานอาชีพ และให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

นอกจากนี้เป็นการสำรวจความพร้อมของนักเรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะก่อนการประกอบอาชีพจริงและรู้จักปรับตัวในด้านสังคมด้วย (สุนทร พานิชกุล. 2530 : 1, 5, 50) นอกจากนี้กรมอาชีวศึกษายังได้กำหนดมาตรการเพื่อการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพโดยกำหนดเป็นนโยบายว่า

1) ให้ศึกษาแนวทางเพื่อกำหนดวิธีการและมาตรการในการส่งเสริมการอาชีวศึกษาศรบวงจร โดยให้มีการพัฒนาการเรียนการสอน และการฝึกงานอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพให้เกิดการผลิตเพื่อจำหน่าย การปฏิบัติงานในเชิงธุรกิจการจัดการทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนในรูปแบบของกิจกรรมสอดแทรกในหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2) จัดให้มีการวางระเบียบและกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับงานการค้า เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว และสามารถให้คำตอบแทนแก่นักเรียน นักศึกษา เพื่อให้แรงกระตุ้นและสร้างสรรค์ในเชิงธุรกิจ

3) ส่งเสริมเร่งรัดพัฒนาการศึกษาด้านการสหกรณ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด การจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษา ในรูปแบบร้านค้าสหกรณ์ ตลาดนัดการขายส่งต่าง ๆ

4) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการลงทุน และ/หรือ จัดหาแหล่งเงินทุนและปัจจัยสนับสนุนนักเรียน นักศึกษา ที่มุ่งประกอบอาชีพอิสระ (กรมอาชีวศึกษา. 2530 : 27)

สรุป การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา หมายถึงการที่สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้ ได้พบเห็น และมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพส่วนตัว ตลอดจนแนวทางที่จะออกไปประกอบอาชีพนี้ได้ โดยการจัดให้มีการฝึกงานในสถานประกอบการ การจัดแนะแนวอาชีพ การจัดนิทรรศการ และการอภิปรายที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว การเชิญผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพส่วนตัวมาเป็นวิทยากรพิเศษในสถานศึกษา การจัดร้านค้าสหกรณ์ และอื่น ๆ ขึ้นในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพส่วนตัวให้แก่ นักเรียน ให้ นักเรียน-นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อการประกอบอาชีพ ให้ นักเรียนรู้วิธีการจัดการธุรกิจ การดำเนินการเพื่อหาช่องทางในการประกอบธุรกิจ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีคุณธรรม จริยธรรมและการปรับตัวในด้านสังคม ซึ่งทำให้คาดเดาได้ว่า การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา นอกจากสร้างทักษะวิชาชีพให้แก่ นักเรียนนักศึกษาแล้ว ยังสามารถ

สร้างเสริมจิตลักษณะบางประการให้แก่นักเรียน นักศึกษาได้ด้วย นั่นคือ ถ้านักเรียน-นักศึกษาได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวมาก ย่อมมีจิตลักษณะผู้ประกอบการสูง มากกว่านักเรียน-นักศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวน้อย

สมมติฐานการวิจัย

จากการประมวลทฤษฎีและผลการวิจัยสามารถตั้งเป็นสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า

1. การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษา สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ คือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทั้งในนักเรียน-นักศึกษา กลุ่มนักเรียน ปวช. นักเรียน ปวช. พณิชยกรรม นักเรียน ปวช. อุตสาหกรรม และในกลุ่มปวส. นักศึกษา ปวส. พณิชยกรรม นักศึกษา ปวส. อุตสาหกรรม

2 สมมติฐานเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปริมาณจิตลักษณะผู้ประกอบการ 5 ประการ คือ "ในนักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่า ผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยมีสมมติฐานย่อยดังนี้

2.1 นักเรียนระดับ ปวช. ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่า ผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย

2.2 นักศึกษาระดับ ปวส. ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่า ผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย

2.3 นักเรียนระดับ ปวช. ซึ่งมีความรู้สึว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยมาก มีสภาพความร้นแค้นทางจิตใจน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่าผู้ซึ่งมีความรู้สึว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยน้อย มีสภาพความร้นแค้นทางจิตใจมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย

2.4 นักศึกษาระดับ ปวส. ซึ่งมีความรู้สึว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยมาก มีสภาพความร้นแค้นทางจิตใจน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่า ผู้ซึ่งมีความรู้สึว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นประชาธิปไตยน้อย มีสภาพความร้นแค้นทางจิตใจมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย

3. จิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมีความสัมพันธ์กันในทางบวกทั้งในนักเรียน-นักศึกษากลุ่มนักเรียน ปวช. และนักศึกษา ปวส.

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยภาคสนามที่กระทำกับนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยสังกัด
กรมอาชีวศึกษา ในภาคใต้ของประเทศไทย ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช.3) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 2 (ปวส.2) ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยเทคนิคและวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดภาคใต้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 โดยมีจังหวัดซึ่งเปิดสอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งสาขาพาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม ในจังหวัดภาคใต้ 9 จังหวัด คือ จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดปัตตานี แต่ทั้งนี้ในแต่ละจังหวัดจะเปิดรับนักศึกษาระดับปวส. ในสาขาวิชาละ 1 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน ในแต่ละปีการศึกษาเท่านั้น จึงเป็นผลให้จำนวนนักศึกษาระดับชั้น ปวส. ปีที่ 2 ในสาขาวิชาพาณิชยกรรมและสาขาช่างอุตสาหกรรม รวมไม่เกิน 270 คน ส่วนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) นั้น การรับนักเรียนในแต่ละปีการศึกษาจะไม่เท่ากันทุกจังหวัดขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ทุกจังหวัดจะรับนักเรียนในสาขาวิชาพาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม เกินกว่า 2 ห้องเรียนหรือ 60 คนขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (ปวช.3) จำนวน 300 คน จาก
สาขาพาณิชยกรรม จำนวน 150 คน และช่างอุตสาหกรรมจำนวน 150 คน
2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 (ปวส.2) จำนวน 300 คน
จากสาขาพาณิชยกรรมจำนวน 150 คน และช่างอุตสาหกรรมจำนวน 150 คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stages Random Sampling) ซึ่งมีวิธีการดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 สุ่มจังหวัดมาจำนวน 5 จังหวัด จาก 9 จังหวัด โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายและจากการสุ่มจังหวัดมา 5 จังหวัด จะเป็นผลให้ได้นักศึกษาระดับ ปวส. 2 มาจังหวัดละ 60 คน โดยเป็นสาขาพาณิชยกรรม 30 คน และสาขาอุตสาหกรรม 30 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 300 คน แบ่งเป็นสาขาพาณิชยกรรมจำนวน 150 คน และสาขาอุตสาหกรรมจำนวน 150 คน

ขั้นที่ 2 ในแต่ละจังหวัดจาก 5 จังหวัด สุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 มาจังหวัดละ 2 ห้องเรียน โดยสุ่มสาขาพาณิชยกรรม 1 ห้องเรียน และสาขาอุตสาหกรรม 1 ห้องเรียน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 300 คน แบ่งเป็นสาขาพาณิชยกรรมจำนวน 150 คน และสาขาอุตสาหกรรมจำนวน 150 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีแบบสอบถามซึ่งใช้เป็นเครื่องมือวัดตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามนี้มีข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติของมารดาที่มีต่อนักเรียน นักศึกษา ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของการวิจัย เรื่อง "บทบาทของครอบครัวในการป้องกันยาเสพติด" โดย ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ รวม 30 ข้อ แบ่งออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 10 ข้อ แบบใช้เหตุผล 10 ข้อ และแบบให้พึ่งตนเอง 10 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าประกอบด้วย 6 หน่วย ให้ผู้ตอบอ่านประโยคและตอบรับหรือปฏิเสธในปริมาณต่าง ๆ ของมาตร 6 หน่วย ตามความเป็นจริง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
0	บิดามารดาชอบคุย หยอกล้อฉันท์เพื่อน กับข้าพเจ้าเสมอ						
00	บิดามารดาเปิด โอกาสให้ข้าพเจ้า อธิบายเหตุผลก่อน จะดุหรือลงโทษ ข้าพเจ้าเสมอ						
000	บิดามารดาปล่อย ให้ข้าพเจ้าตัดสินใจ ใจเองในเรื่อง ส่วนตัวของข้าพเจ้า						

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว

แบบสอบถามนี้มีข้อความเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากบิดามารดา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้นโดยยึดแนวความคิดของผู้ประกอบการซึ่งได้มาจากการสำรวจของปราโมทย์ เจนการ (2523) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความพร้อมของบิดามารดาที่จะส่งเสริมด้านทุน วิธีการดำเนินการ ทักษะวิชาชีพ การให้ประสบการณ์ด้วยการทัศนศึกษาสถานประกอบการ การพูดคุยเพื่อกระตุ้นให้ประกอบอาชีพส่วนตัว ข้อความมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าประกอบมาตรา 6 หน่วย เพื่อให้ผู้ตอบได้เลือกตอบรับหรือปฏิเสธจากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย จำนวน 10 ข้อ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
○	ในครอบครัวข้าพเจ้า พร้อมจะให้ทุนเพื่อให้ ข้าพเจ้าเปิดกิจการ ใหม่						
○○	บิดามารดาต้องการ ให้ข้าพเจ้าเป็น ข้าราชการ						
○○○	บิดามารดาพูดถึงวิธี การประกอบอาชีพ ส่วนตัวกับข้าพเจ้า เสมอ						

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ

ส่วนตัวในสถานศึกษา แบบสอบถามนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ครู อาจารย์มีต่อนักเรียน นักศึกษารวม 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่นำมาจากการวิจัยเรื่อง "สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียน กับสภาพจิตของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร" โดย ชีรวัฒน์ นิจนตร (2526) จำนวน 20 ข้อ เป็นการวัดในด้านความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา 10 ข้อ และการวัดด้านสภาพความเร่งรีบ แค้นทางจิตใจในสถานศึกษาอีก 10 ข้อ ส่วนในการวัดด้านการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษามี 10 ข้อนั้น ผู้วิจัยได้เรียบเรียงขึ้นโดยอาศัยนิยามปฏิบัติการในข้อความทั้ง 30 ข้อนี้ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นประโยคบอกเล่าประมาณ 6 หน่วย เพื่อให้ผู้ตอบได้ตอบรับหรือปฏิเสธ จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
--------	---------	------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

ประชาธิปไตย

- อาจารย์แสดงให้รู้ว่า
ท่านรักข้าพเจ้า
- อาจารย์ไม่เคยพูดกับ
ข้าพเจ้าด้วยเสียง
อันไพเราะนุ่มนวลเลย
- อาจารย์จะให้ข้าพเจ้า
เลือกกิจกรรมการ
เรียนตามความ
สมัครใจ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
--------	---------	------------	------	--------------	-----------------	---------	------------

สภาพร้านค้าในทาง

จิตใจ

- ข้าพเจ้าทราบดีว่า ถ้า
ข้าพเจ้าขยันเรียน
หนังสืออย่างสม่ำเสมอ
ข้าพเจ้าก็จะได้เกรด
สูง ๆ
- ข้าพเจ้าไม่ทราบว่า
จะทำตัวอย่างไรจึงจะ
ได้รับค่ายกย่องชมเชย
จากอาจารย์
- บางครั้งข้าพเจ้าได้
คะแนนสูงในวิชาหนึ่ง
วิชาใด โดยที่ไม่ต้อง
อ่านหนังสือหรือทำงาน
ส่งอาจารย์ มากนัก
การส่งเสริมอาชีพ
ส่วนตัว
- อาจารย์สนับสนุนให้
ฝึกงานในสถาน
ประกอบการเอกชน
มากกว่าหน่วยงาน
ของรัฐ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
๐๐	สถานศึกษาสนับสนุนให้ นักเรียนรวมทุนกัน เพื่อทำการค้า หรือ การบริหารในสถาน ศึกษา						
๐๐๐	นักเรียนมีส่วนร่วมใน การบริหารร้านสหกรณ์ ของสถานศึกษา						

ตอนที่ 4 แบบวัดจิตลักษณะผู้ประกอบการ แบบสอบถามนี้เป็นการวัดจิตลักษณะ 4 ด้าน คือ ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจและความเชื่ออำนาจในตน โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของการวิจัยเรื่อง "การศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ" โดย ปราโมทย์ เจนการ (2523) ในแต่ละด้านมี 15 ข้อ รวม 60 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แบบวัดทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรู้ถึงลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการในข้อดี ข้อเสีย ความสนใจในอาชีพผู้ประกอบการ มีความพอใจและต้องการจะเป็นผู้ประกอบการในปริมาณต่าง ๆ โดยผู้ตอบจะถูกขอให้คิดถึงความคิดเห็น ความพร้อม และความต้องการของตนเท่านั้นเอง

แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความต้องการจะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จตามที่มุ่งหวัง โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานที่ดีเยี่ยมหรือบุคคลอื่น ด้วยการใช้ความสามารถ ความขยัน ความอดทน มีความกระตือรือร้น และมีความรอบคอบในการตัดสินใจ มีความ

กล้าที่จะเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาในปริมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเขาเพื่อวัดลักษณะทางจิตใจในองค์ประกอบที่เป็นแรงมุ่งสู่ความสำเร็จสามองค์ประกอบคือ การคาดคะเนความสำเร็จ แรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จ และความรับรู้ที่จะยอมรับความสำเร็จหรือความพอใจในความสำเร็จของตนเอง และวัดแรงมุ่งที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวสามองค์ประกอบคือ แรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดความล้มเหลว ความน่าจะเป็นของความล้มเหลว และความรู้สึกเมื่องานล้มเหลว

แบบวัดความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ แบบวัดนี้เป็นการวัดลักษณะการตัดสินใจภายใต้สภาวะการณ์ที่คาดคะเนผลแน่นอนไม่ได้ โดยการตัดสินใจนั้นอยู่ภายใต้พื้นฐานของการมีเหตุผลที่ประกอบกับการตัดสินใจและไม่กลัวความล้มเหลว ไม่วิตกกังวลมีความแน่วแน่ในการตัดสินใจกล้าแสดงออกและพร้อมที่จะเผชิญความผิดพลาดและแก้ปัญหา มีการประเมินสถานการณ์ก่อนตัดสินใจทุกครั้ง

แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน แบบวัดนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะภายในของบุคคลที่มีความต้องการแก้ปัญหาและตัดสินใจด้วยตนเอง มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และเชื่อมั่นในเหตุผลของตนเอง เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวในกิจกรรมใด ๆ เกิดจากความสามารถและการกระทำของตนเอง ไม่เชื่ออำนาจโชคเคราะห์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง ตั้งใจแก้ปัญหาตามข้อมูลที่ได้อย่างรอบคอบ ทั้งมีความมั่นใจในตนเองสูง

ในแบบสอบถามเพื่อวัดจิตลักษณะ 4 ประการนี้ แต่ละข้อประกอบด้วยประโยคบอกเล่าประกอบมาตร 5 หน่วย เพื่อให้ผู้ตอบได้ประเมินข้อความนั้นด้วยการตอบรับ หรือตอบปฏิเสธเป็นปริมาณ จาก จริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็นด้วย เลย
--------	---------	--------------------	----------	------------------------	------------------	--------------------

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

- การประกอบอาชีพส่วนตัวต้องเริ่มจากทุนมาก ๆ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็นด้วย เลย
๐๐	ควรประกอบอาชีพส่วนตัวเมื่อ ไม่มีงานอื่นทำ					
๐๐๐	อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ข้าพเจ้า ใฝ่ฝันมาก <u>แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์</u>					
๐	เมื่อจะทำงานใด ๆ ข้าพเจ้ามัก จะวางแผนอย่างระมัดระวังเพื่อ ให้งานบรรลุเป้าหมาย					
๐๐	เมื่อมีใครคนหนึ่งได้คะแนนสูงสุด ข้าพเจ้าคิดอยากแข่งขันกับเขา					
๐๐๐	ข้าพเจ้าถือว่าการทำงานทุก อย่างย่อมมีอุปสรรคเป็นธรรมดา แต่ถ้ามีความพยายามย่อมทำให้ สำเร็จได้ <u>ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ</u>					
๐	ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่อาจจะ เกิดผิดพลาดได้ง่าย แต่ถ้าทำได้ สำเร็จจะมีผลตอบแทนที่น่าพอใจ					
๐๐	ข้าพเจ้าชอบเสี่ยงโชคเสมอถ้า มีโอกาส					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย ที่สุด	เห็นด้วย	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	ไม่เห็นด้วย เลย
000	ถ้าข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ ในการทำงาน ข้าพเจ้ารู้สึกเสีย ใจมาก และไม่อยากจะทำต่อไป <u>ความเชื่ออำนาจในตน</u>					
0	ข้าพเจ้าคิดว่างานที่ข้าพเจ้าทำ ด้วยตนเองจะประสบผลสำเร็จ มากกว่าให้ผู้อื่นช่วยทำ					
00	ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่ สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง					
000	ถ้าข้าพเจ้าจะเริ่มทำธุรกิจหรือ กิจกรรมใดที่ต้องเสี่ยง ควรจะดู ฤกษ์ยามให้ดีกว่าก่อน					

ตอนที่ 5 แบบวัดจิตลักษณะผู้ประกอบการ ซึ่งต้องเขียนคำตอบเป็นภาษาหนังสือ คือ

แบบวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้เขียน

เสนอแนวความคิดแปลกใหม่ตามความสามารถของตนเอง จำนวน 3 ข้อคำถาม โดยให้ผู้ตอบใช้
เวลาในการตอบคำถามละ 10 นาที เท่ากันทุกคน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนความคิดสร้างสรรค์นี้
คือเกณฑ์พิจารณาคำตอบที่อยู่ในลักษณะที่เป็นความคิดหลาย ๆ ทางตามแบบของกิลฟอร์ด (Guilford,
1976) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบคือ ความคล่องในการคิดเป็น ความสามารถที่จะคิด สิ่งที่
ต้องการภายในเวลาที่กำหนด การให้คะแนนได้จากการนับจำนวนคำตอบที่แตกต่างกันคำตอบละ 1

คะแนน โดยไม่คำนึงว่าคำตอบนั้นจะซ้ำกับผู้อื่นหรือไม่ องค์ประกอบความคิดยืดหยุ่นเป็นความสามารถที่จะพยายามคิดได้หลายอย่าง ต่างประเภทกัน การให้คะแนนได้จากการนับประเภทของคำตอบที่แตกต่างกัน ประเภทละ 1 คะแนน โดยไม่คำนึงว่าจะซ้ำประเภทกับผู้อื่นหรือไม่ องค์ประกอบที่สามคือความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง เฉพาะเป็นลักษณะความคิดที่แปลกใหม่ แตกต่างจากความคิดธรรมดา และต่างจากผู้อื่น การให้คะแนนได้จากคำตอบที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คะแนน คือ ถ้าไม่ซ้ำกับคำตอบผู้อื่นเลยให้ 5 คะแนน ถ้าคำตอบนั้นซ้ำกับผู้อื่นไม่เกิน 10 คน ให้ 4 คะแนน ซ้ำกับผู้อื่นไม่เกิน 20 คนให้ 3 คะแนน ซ้ำกับผู้อื่นไม่เกิน 30 คนให้ 2 คะแนน และซ้ำกับผู้อื่นไม่เกิน 45 คนหรือร้อยละ 10 ของผู้ตอบแบบสอบถามให้ 1 คะแนน

การสร้างแบบวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้วิจัยเรียบเรียงจากปัญหาซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ตอบได้ประสบในปัจจุบัน และเป็นปัญหาที่ผู้ตอบอาจเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นได้ในอนาคต

ตัวอย่างแบบวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ปัญหา ในสภาวะปัจจุบันมีผู้ว่างงานมากให้ท่านเสนออาชีพส่วนตัวเพื่อเป็นอาชีพรองหรืออาชีพหลักแก่บุคคลอื่น หรือตัวท่านเอง เท่าที่ท่านคิดว่าน่าจะทำได้มากที่สุดว่ามึงงานอะไรบ้าง

ตอบ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปร

การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดตัวแปร ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมทั้งนินยามปฏิบัติการตัวแปรไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาสังคม และการวิจัย จำนวน 3 ท่านพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 ใน 3 มีความเห็นตรงจึงจะใช้ได้

การหาค่าอำนาจจำแนก มีวิธีการดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับ ปวช.3 และ ปวส.2 สาขาวิชาพัฒนศึกษา และอุตสาหกรรมในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคใต้ 1 จังหวัดที่มีประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งมีลักษณะข้อความประกอบบอกเล่าประกอบมาตร 6 หน่วย มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อความเชิงบวก การตอบจริงที่สุดให้ 6 คะแนน จริงให้ 5 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 4 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน สำหรับข้อความที่เป็นเชิงลบ การตอบจริงที่สุดให้ 1 คะแนน จริงให้ 2 คะแนน ค่อนข้างจริงให้ 3 คะแนน ค่อนข้างไม่จริงให้ 4 คะแนน ไม่จริงให้ 5 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 6 คะแนน ส่วนในตอนที่ 4 ลักษณะของข้อความประกอบมาตร 5 หน่วยในแต่ละข้อมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าเป็นข้อความเชิงบวก การตอบจริงที่สุดให้ 5 คะแนน จริงให้ 4 คะแนน จริงครึ่งเดียวให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 2 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่เป็นข้อความเชิงลบการตอบจริงที่สุดให้ 1 คะแนน จริงให้ 2 คะแนน จริงครึ่งเดียวให้ 3 คะแนน ไม่จริงให้ 4 คะแนน และไม่จริงเลยให้ 5 คะแนน

3. หาค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อโดยใช้สถิติค่าที (t - test) แบบเทคนิค 25 เปอร์เซ็นต์ แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (Edwards. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\overline{X}_H - \overline{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ t แทนค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

$\overline{X}_H$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง

$\overline{X}_L$ แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

S_H^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง

S_L^2 แทนความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ

n แทนจำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

คัดเลือกข้อคำถามในแต่ละตอนที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง (ค่า t มากกว่า 1.75) เพื่อ

นำมาหาค่าความเชื่อมั่น

การหาความเชื่อมั่น ในการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดตัวแปรหาโดยใช้สูตร

สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (Mehrens and Lehmann. 1976 : 99 ; citing Cronbach. 1951)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right\}$$

เมื่อ α แทนค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทนค่าจำนวนข้อสอบ

S^2_i แทนความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

S^2_t แทนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลเก็บในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2532 ซึ่งเป็นปลายภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2532 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้โดยผ่านกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อได้รับอนุญาตตามวันเวลาที่ขออนุญาตแล้วผู้วิจัยจะไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในทุกสถานศึกษาเพื่อชี้แจงให้ผู้ตอบทราบถึงความสำคัญของการวิจัยและเพื่อความเข้าใจอันดี และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นจริงที่สุดและสมบูรณ์ที่สุด ในการตอบแบบสอบถามนี้จะให้ตอบตอนที่ 5 ก่อน โดยจับเวลาข้อละ 10 นาที รวม 30 นาที เมื่อเก็บคำตอบตอนที่ 5 เรียบร้อยแล้วจึงให้ทุกคนตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ถึง ตอนที่ 4 โดยใช้เวลาอีกประมาณ 60 นาที รวมเวลาในการเก็บข้อมูลสถานศึกษาละประมาณ 2 ชั่วโมง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้วนั้น ใช้สถิติต่อไปนี้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ

1. ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
2. ใช้สถิติค่าที (t - test) แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระในการทดสอบสมมติฐาน ข้อ 2.1 ถึง 2.4
3. ใช้สูตรการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้เครื่องคำนวณสมองกลและใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS[®] (Statistical Package for the Social Sciences version 10)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยคือ การศึกษาว่าสถาบันครอบครัวกับสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ 5 ประการ คือ (1) ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ (2) แรงจูงใจไม่ล้มถื (3) ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ (4) ความเชื่อมั่นอำนาจในตน และ (5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มากน้อยเพียงใด ดังนั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอไว้ 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการรายงานข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษา ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานโดยมีตัวแปรตามคือจิตลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ 5 ประการ และตอนที่ 3 เป็นการเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะทั้ง 5 ประการ ในการเสนอผลจะทำทั้งในกลุ่มรวม คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) กับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และในกลุ่มย่อยซึ่งแยกเป็นระดับ ปวช. พณิชยกรรม ปวช. อุตสาหกรรม ปวส. พณิชยกรรม และ ปวส. อุตสาหกรรม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการเสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา ทั้งในกลุ่มรวมและในกลุ่มย่อย ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย

ชื่อตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง		รวม		บวช.3		บวช.3		บวส.2		บวส.2	
					พณิชยกรรม		อุตสาหกรรม		พณิชยกรรม		อุตสาหกรรม	
	n=481		n=142		n=118		n=117		n=104			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

ครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดู

แบบรักสมรส	44.11	6.76	44.66	6.23	44.92	6.33	43.71	7.62	42.94	6.72
แบบใช้เหตุผล	39.52	6.23	40.52	5.58	39.67	6.29	39.16	6.66	38.50	6.33
แบบให้พึ่งตนเอง	43.08	5.87	40.90	5.36	41.86	5.62	44.53	5.88	45.60	5.42

การส่งเสริมให้ประ-

กอบอาชีพส่วนตัว	37.68	7.27	37.81	6.23	39.73	6.92	36.55	8.38	36.48	7.08
-----------------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------

สถานศึกษา

สภาพแวดล้อมทาง

จิตใจ	35.77	5.25	36.10	4.95	35.57	5.38	36.41	5.28	34.84	5.37
-------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------

ความเป็นประชา-

ธิปไตย	42.24	7.05	43.24	6.26	41.96	7.85	43.47	6.37	39.84	7.30
--------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------

การส่งเสริมให้

ประกอบอาชีพ

ส่วนตัว	33.81	7.31	35.04	6.45	34.57	8.83	34.16	6.40	30.94	6.78
---------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------	-------	------

ตาราง 2 (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	กลุ่มตัวอย่าง		รวม		ปวช.3		ปวช.3		ปวส.2		ปวส.2	
					พัฒนยกรรม		อุตสาหกรรม		พัฒนยกรรม		อุตสาหกรรม	
	n=481		n=142		n=118		n=117		n=104			
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
จิตลักษณะ												
ทัศนคติต่อการเป็น												
ผู้ประกอบการ	56.50	6.12	56.84	5.46	56.36	6.81	57.65	5.68	54.88	6.31		
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	53.09	4.84	52.59	4.67	53.85	5.64	53.60	4.32	52.29	4.50		
ความกล้าเสี่ยงใน												
เชิงธุรกิจ	47.46	6.23	46.16	6.50	48.25	5.95	47.59	6.64	48.10	5.48		
ความเชื่อมั่นใน												
ในตน	55.84	6.64	54.98	6.11	56.26	7.25	56.61	6.86	55.56	6.29		
ความคิดริเริ่ม												
สร้างสรรค์	9.76	6.73	9.33	7.11	9.70	7.40	10.44	6.69	9.61	5.38		

จากตาราง 2 นักเรียน-นักศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบให้พึ่งตนเอง ด้วยคะแนนเฉลี่ยสูงทั้งในกลุ่มรวมและในทุกกลุ่มย่อย ส่วนในสถานศึกษา นักเรียนนักศึกษาทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่มคะแนนเฉลี่ยความเป็นประชาธิปไตยสูง ในด้านคะแนนจิตลักษณะนั้น นักเรียน-นักศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยทุกกลุ่มมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และความเชื่อมั่นในอำนาจตนสูง

ตอนที่ 2 การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน โดยแยกเสนอตามตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

2.1.1 การวิเคราะห์หาตัวทำนายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษา สามารถทำนายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในกลุ่มนักเรียน-นักศึกษาได้" โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

กลุ่ม	จำนวนคน	การส่งเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน รวม 7 ด้าน		
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	% ทำนายตัวแรก
กลุ่มรวม	481	9.36	4,6,3	5.43
ปวช.3 พณิชยกรรม	142	3.56	4	3.56
ปวช.3 อุตสาหกรรม	118	23.38	4,6,3	13.61
ปวส.2 พณิชยกรรม	117	11.06	4,6	5.95
ปวส.2 อุตสาหกรรม	104	5.97	2	5.97

- 1 = การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสุม
- 2 = การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
- 3 = การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง
- 4 = การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว
- 5 = สภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา
- 6 = ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา
- 7 = การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา

จากตาราง 3 พบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง สามารถร่วมกันทำนายการมี

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวมและกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3
 อุตสาหกรรมได้ 9.36 เปอร์เซนต์ และ 23.38 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า การ
 ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว สามารถทำนายการมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ
 ได้มากที่สุดทั้งในกลุ่มรวม กลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม กลุ่มปวช.3 อุตสาหกรรม
 และกลุ่มปวช.3 อุตสาหกรรม และกลุ่มปวส.2 พณิชยกรรม ได้ค่าทำนาย 5.43 เปอร์เซนต์
 3.56 เปอร์เซนต์ 13.61 เปอร์เซนต์ และ 5.94 เปอร์เซนต์ ตามลำดับ และพบว่าการส่งเสริม
 ให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาสามารถร่วมกัน
 ทำนายการมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการได้ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ส่วนใน
 กลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม และกลุ่มปวช.3 พณิชยกรรม พบว่ามีตัวแปรเพียงตัวแปร
 เดียวที่ทำนายการมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการได้คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และ
 การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวตามลำดับ

2.1.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการระหว่าง
 นักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
 ที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ซึ่งได้รับ
 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบ
 อาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความเป็น
 ประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก
 มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบสนับสนุน
 น้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย
 มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือ
 ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยใช้สถิติค่าที (t - test)
 แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ ได้ผลดังแสดงในตาราง 4 - 8 ดังนี้

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
 สนับสนุนมาก แบบให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก

มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบส่วนตัวจากสถานศึกษา
มาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบรักสนับสนุนน้อย แบบให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว
น้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว
จากสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับนักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก หรือ
มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างจาก
นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย หรือมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิต
ใจในสถานศึกษามากที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 5 พบว่าในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พหุขกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมาก แบบให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วน
ตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความเป็นประชาธิปไตย
ในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อ
การเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างจากนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แ่
ใช้เหตุผลน้อย แบบให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย
มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย
หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 6 พบว่าในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการส่งเสริม
ให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มี
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
ครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 สำหรับนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมาก แบบให้
พึ่งตนเองมาก มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบ
อาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างจากนักเรียนซึ่งได้รับ
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้เหตุผลน้อย แบบให้พึ่งตนเองน้อย มีสภาพความแน่นแฟ้น

ทางจิตใจในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 7 พบว่าในกลุ่มนักเรียนระดับ บวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบ มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 8 พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาระดับ บวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	247	57.38	5.86	2.60*
	รักน้อย	234	55.94	6.29	
แบบใช้เหตุผล	มาก	246	57.21	6.08	1.96
	น้อย	235	56.12	6.10	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	234	57.29	6.17	2.17*
	น้อย	247	56.09	6.00	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	243	57.79	6.13	4.12*
	น้อย	238	55.53	5.89	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	230	57.01	5.91	1.28
	มาก	251	56.30	6.31	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	258	58.00	5.65	5.23*
	น้อย	223	55.15	6.27	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	251	57.50	5.79	3.11*
	น้อย	230	55.78	6.33	

* $P < 0.05$

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มนักเรียน
ระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	75	56.74	5.34	-0.57
	รักน้อย	67	57.26	5.66	
แบบใช้เหตุผล	มาก	74	56.77	5.90	-0.50
	น้อย	68	57.23	5.01	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	76	57.03	5.30	0.11
	น้อย	66	56.93	5.72	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	67	57.73	5.48	1.52
	น้อย	75	56.33	5.42	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	80	57.40	5.94	0.78
	มาก	62	56.67	5.10	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	80	57.32	5.34	0.82
	น้อย	62	56.56	5.66	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	68	57.16	5.83	0.35
	น้อย	74	56.83	5.17	

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสัมผัส	รักมาก	69	57.31	6.72	1.82
	รักน้อย	49	55.06	6.51	
แบบใช้เหตุผล	มาก	65	57.16	6.79	1.42
	น้อย	53	55.41	6.52	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	61	57.04	7.23	1.12
	น้อย	57	55.66	6.06	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	61	58.47	6.64	3.70*
	น้อย	57	54.14	6.04	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	57	56.39	6.28	0.02
	มาก	61	56.36	7.17	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	64	58.14	6.15	3.23*
	น้อย	54	54.29	6.77	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	57	57.28	6.48	1.42
	น้อย	61	55.54	6.84	

* $P < 0.05$

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มนักศึกษา
ระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	65	58.50	4.77	1.17
	รักน้อย	52	57.25	6.81	
แบบใช้เหตุผล	มาก	59	58.35	5.64	0.77
	น้อย	58	57.53	5.92	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	64	58.17	5.90	0.46
	น้อย	53	57.67	5.65	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	59.03	6.06	2.04*
	น้อย	59	56.88	5.31	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	61	58.83	4.89	1.61
	มาก	56	57.13	6.40	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	66	59.10	5.44	2.52*
	น้อย	51	56.45	5.89	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	58.75	5.10	1.51
	น้อย	59	57.15	6.30	

* $P < 0.05$

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของกลุ่มนักศึกษา
ระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	58	56.43	6.54	2.34*
	รักน้อย	46	53.56	5.71	
แบบใช้เหตุผล	มาก	54	56.01	6.09	1.44
	น้อย	50	54.24	6.49	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	49	55.81	5.73	0.99
	น้อย	55	54.58	6.80	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	51	56.47	6.34	2.10*
	น้อย	53	53.90	6.10	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแค้นเคืองทางจิต	น้อย	50	55.46	5.95	0.50
	มาก	54	54.84	6.74	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	60	56.53	5.63	2.89*
	น้อย	40	52.97	6.81	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	55	56.36	5.67	2.08*
	น้อย	49	53.81	6.79	

* $P < 0.05$

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2.1 การวิเคราะห์หาตัวทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

จากการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษา สามารถทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักเรียน - นักศึกษาได้" โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

กลุ่ม	จำนวนคน	การสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน รวม 7 ด้าน		
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	% ทำนายตัวแรก
กลุ่มรวม	481	12.88	6, 1	10.44
ปวช.3 พณิชยการ	142	-	-	-
ปวช.3 อุตสาหกรรม	118	35.57	6	35.57
ปวส.2 พณิชยกรรม	117	12.34	4, 7	8.09
ปวส.2 อุตสาหกรรม	104	19.20	2, 6	11.24

(ดูความหมายของตัวทำนาย 1 - 7 ในตาราง 3)

จากตาราง 9 พบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา สามารถร่วมกันทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ได้ 12.34 เปอร์เซ็นต์ และพบว่าในกลุ่มรวม ความเป็น

ประชาธิปไตยในสถานศึกษาร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สามารถทำนายแรงจูงใจ
 ใจสัมฤทธิ์ ได้ 12.88 เปอร์เซนต์ ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ความเป็น
 ประชาธิปไตยในสถานศึกษาเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์ได้ 35.5/
 เปอร์เซนต์ และในกลุ่มนักศึกษาปวส.2 อุตสาหกรรม พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถ
 ร่วมกับความเป็ประชาธิปไตยในสถานศึกษาทำนายแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์ได้ 19.20 เปอร์เซนต์
 แต่สำหรับในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พหุวิชาการนั้น ไม่พบตัวทำนายแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์ที่สามารถ
 ยอมรับได้

2.2.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์ ระหว่างนักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่ แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ซึ่งได้รับ
 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้
 ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย
 มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
 สถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์มากกว่า นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
 ครอบครัวน้อย มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยใน
 สถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยใช้
 สถิติค่าที (t - test) แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ ได้ผลดังแสดงในตาราง 10 - 14
 ดังนี้

จากตาราง 10 พบว่า นักเรียน - นักศึกษา ในกลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
 รักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
 ครอบครัวมาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ
 ส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใจสัมฤทธิ์มากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรม

เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักเรียน - นักศึกษาซึ่งมีสภาพความรุนแรงด้านทางจิตใจในสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 11 พบว่าในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผล ให้พึ่งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความรุนแรงด้านทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 12 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักเรียน ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หรือมีสภาพความรุนแรงด้านทางจิตใจในสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 13 พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่า นักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ

รักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบให้พึ่งตนเอง หรือมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาที่
แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน - นักศึกษา
ในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
<u>การอบรมเลี้ยงดู</u>					
แบบรักสนับสนุน	รักมาก	247	53.91	4.70	3.57*
	รักน้อย	234	52.35	4.87	
แบบใช้เหตุผล	มาก	246	53.59	4.85	2.05*
	น้อย	235	52.69	4.79	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	234	53.60	4.92	1.99*
	น้อย	247	52.72	4.74	
การส่งเสริมให้ระบอบอาชีพส่วนตัว	มาก	243	53.80	4.70	3.00*
	น้อย	238	52.49	4.90	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	230	53.37	4.80	1.03
	มาก	251	52.91	4.89	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	258	54.37	4.49	6.18*
	น้อย	223	51.73	4.86	
การส่งเสริมให้ระบอบอาชีพส่วนตัว	มาก	251	53.94	4.62	3.84*
	น้อย	230	52.28	4.93	

* $P < 0.05$

ตาราง 11 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3
 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
 ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	75	53.13	4.57	1.42
	รักน้อย	67	52.01	4.78	
แบบใช้เหตุผล	มาก	74	52.44	4.47	-0.42
	น้อย	68	52.77	4.94	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	76	52.93	4.40	0.89
	น้อย	66	52.22	5.01	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	67	52.04	4.64	-1.35
	น้อย	75	53.10	4.70	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	80	52.46	4.43	-0.31
	มาก	62	52.71	4.90	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	80	53.20	4.33	1.73
	น้อย	62	51.83	5.04	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	68	52.91	4.27	0.74
	น้อย	74	52.34	5.05	

* $P < 0.05$

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3
อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	69	54.86	5.56	2.42*
	รักน้อย	49	52.38	5.36	
แบบใช้เหตุผล	มาก	65	54.89	5.76	2.31*
	น้อย	53	52.54	5.15	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	61	54.29	5.55	0.92
	น้อย	57	53.35	5.64	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	61	54.91	5.16	2.20*
	น้อย	57	52.68	5.85	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	57	54.54	5.87	1.42
	มาก	61	53.08	5.23	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	64	56.15	5.03	5.47*
	น้อย	54	51.09	4.99	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	57	55.38	5.61	3.00*
	น้อย	61	52.39	5.22	

* $P < 0.05$

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2
 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
 ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	65	54.32	4.07	1.80
	รักน้อย	52	52.84	4.79	
แบบใช้เหตุผล	มาก	59	53.96	3.90	0.73
	น้อย	58	53.36	4.95	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	64	53.76	4.98	0.26
	น้อย	53	53.54	3.75	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	54.75	3.74	2.70*
	น้อย	59	52.59	4.83	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	61	53.35	4.18	-0.72
	มาก	56	53.95	4.69	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	66	54.45	3.90	2.22*
	น้อย	51	52.64	4.92	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	54.84	3.82	2.93*
	น้อย	59	52.50	4.73	

* $P < 0.05$

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2
อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	58	53.43	4.36	2.29*
	รักน้อย	46	51.45	4.36	
แบบใช้เหตุผล	มาก	54	53.53	4.61	2.38*
	น้อย	50	51.50	4.05	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	49	53.46	5.01	2.00*
	น้อย	55	51.74	3.74	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	51	53.64	4.32	2.51*
	น้อย	53	51.50	4.35	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	50	52.85	4.18	0.70
	มาก	54	52.24	4.74	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	60	53.67	4.11	3.39*
	น้อย	40	50.77	4.43	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	55	53.29	4.04	1.80
	น้อย	49	51.73	4.78	

* $P < 0.05$

จากตาราง 14 พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาระดับปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบรักสับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ ส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยใน สถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ในนักศึกษาซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา หรือการส่งเสริมให้ประกอบ อาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.3 ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ

2.3.1 การวิเคราะห์หาตัวทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และสถานศึกษา สามารถทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในนักเรียน - นักศึกษาได้" โดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นปรากฏผลดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนาย และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ

กลุ่ม	จำนวนคน	การสร้างเสริมจิตลักษณะจากกรอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน รวม 7 ด้าน		
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	% ทำนายตัวแรก
กลุ่มรวม	481	11.07	2, 3, 4	5.25
ปวช.3 พณิชยกรรม	142	12.73	2, 3, 5	5.95
ปวช.3 อุตสาหกรรม	118	18.70	6, 2	14.81
ปวส.2 พณิชยกรรม	117	20.41	4, 3	16.54
ปวส.2 อุตสาหกรรม	104	10.00	3	10.00

(ดูความหมายของตัวทำนาย 1 - 7 ในตาราง 3)

จากตาราง 15 พบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากกรอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง สามารถร่วมกันทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในกลุ่มนักศึกษา ระดับ ปวส.2 พณิชยกรรมได้ 20.4 เปอร์เซ็นต์ และพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองร่วมกับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากกรอบครัวทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในกลุ่มรวม และร่วมกับการมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พณิชยกรรมได้ 11.07 เปอร์เซ็นต์ และ 12.73 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ สำหรับกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม นั้น ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลร่วมกันทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจได้ 18.70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนกลุ่มนักศึกษาระดับปวส.2 อุตสาหกรรม มีตัวทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิง

ธุรกิจได้เพียงตัวเดียวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองโดยมีอำนาจทำนาย 10.00 เปอร์เซนต์

2.3.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจระหว่างนักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า "นักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยใช้สถิติค่าที (t - test) แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ ได้ผลดังแสดงในตาราง 16 - 20 ดังนี้

จากตาราง 16 พบว่าในนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่า นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจนักเรียน - นักศึกษาซึ่งมีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 17 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 พหุขยกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก หรือแบบให้พึ่งตนเองมาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย หรือให้พึ่งตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจนักเรียน ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว การมีสภาพความร่ำรวยทาง

จิตใจในสถานศึกษา ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาหรือการได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ ส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 18 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียน ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ ส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในนักเรียนซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 19 พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการส่งเสริม ให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับ การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่ พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ให้เหตุผล ให้พึ่งตนเอง มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษา ความเป็นประชาธิปไตยใน สถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของนักเรียน - นักศึกษา
ในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	247	48.19	5.85	2.48*
	รักน้อย	234	46.79	6.53	
แบบใช้เหตุผล	มาก	246	48.51	5.92	3.67*
	น้อย	235	46.45	6.37	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	234	48.40	6.25	3.08*
	น้อย	247	46.66	6.09	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	243	48.45	6.40	3.41*
	น้อย	238	46.54	5.90	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	230	47.44	6.22	-0.25
	มาก	251	47.58	6.24	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	258	48.27	6.23	2.91*
	น้อย	223	46.62	6.11	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	251	47.86	6.31	1.29
	น้อย	230	47.12	6.12	

* $P < 0.05$

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของกลุ่มนักเรียน
ระดับ ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสัมผัส	รักมาก	75	47.32	6.09	2.16*
	รักน้อย	67	45.02	6.55	
แบบใช้เหตุผล	มาก	74	47.37	6.07	2.24*
	น้อย	68	45.00	6.55	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	76	47.44	6.50	2.46*
	น้อย	66	44.84	6.02	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	67	46.13	7.01	-0.18
	น้อย	75	46.63	5.83	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	80	46.08	7.00	-0.26
	มาก	82	46.36	5.92	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	80	46.52	6.31	0.60
	น้อย	82	45.87	6.53	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	68	46.69	6.55	0.81
	น้อย	74	45.82	6.26	

* $P < 0.05$

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของกลุ่มนักเรียน
ระดับ ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	69	49.07	6.31	2.26*
	รักน้อย	49	46.59	5.16	
แบบใช้เหตุผล	มาก	65	49.21	6.14	2.41*
	น้อย	53	46.60	5.46	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	61	47.83	5.84	-0.39
	น้อย	57	48.26	6.14	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	61	49.24	6.28	2.31*
	น้อย	57	46.75	5.37	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	57	48.86	6.46	1.57
	มาก	61	47.15	5.30	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	64	50.01	6.17	4.17*
	น้อย	54	45.70	4.80	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	57	48.68	6.73	1.13
	น้อย	61	47.44	5.14	

* $P < 0.05$

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของกลุ่มนักศึกษา
ระดับ บวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	65	47.84	5.85	-0.11
	รักน้อย	52	47.98	7.95	
แบบใช้เหตุผล	มาก	59	48.96	5.53	1.71
	น้อย	58	46.82	7.84	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	64	48.73	6.45	1.45
	น้อย	53	46.90	7.20	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	49.63	5.55	2.80*
	น้อย	59	46.20	7.56	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	61	47.37	6.16	-0.80
	มาก	56	48.39	7.41	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	66	48.50	6.31	1.07
	น้อย	51	47.13	7.44	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	48.50	6.54	0.93
	น้อย	59	47.32	7.11	

* $P < 0.05$

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจของกลุ่มนักศึกษา
ระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และ
สถานศึกษา 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	58	48.70	5.20	1.10
	รักน้อย	46	47.54	5.49	
แบบใช้เหตุผล	มาก	54	49.00	5.98	1.62
	น้อย	50	47.32	4.42	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	49	49.53	5.89	2.47*
	น้อย	55	47.00	4.52	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	51	49.37	5.23	2.25*
	น้อย	53	47.05	5.24	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความมั่นคงทางจิต	น้อย	50	47.72	5.31	-0.93
	มาก	54	48.70	5.38	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	60	48.42	4.43	0.55
	น้อย	40	47.82	6.58	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	55	48.87	5.09	1.38
	น้อย	49	47.42	5.55	

* $P < 0.05$

จากตาราง 20 พบว่า ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจในนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนให้เหตุผล มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.4 ความเชื่ออำนาจในตน

2.4.1 การวิเคราะห์หาตัวทำนายความเชื่ออำนาจในตน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และสถานศึกษาทำนายความเชื่ออำนาจในตนในนักเรียน - นักศึกษาได้" โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นปรากฏดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 แสดงเปอร์เซ็นต์การทำนาย และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของความเชื่ออำนาจในตน

กลุ่ม	จำนวนคน	การสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน รวม 7 ด้าน		
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	% ทำนายตัวแรก
กลุ่มรวม	481	9.28	4, 2, 6, 3	4.83
ปวช.3 พณิชยกรรม	142	7.19	2	7.19
ปวช.3 อุตสาหกรรม	118	26.59	4, 6	18.06
ปวส.2 พณิชยกรรม	117	7.77	3	7.77
ปวส.2 อุตสาหกรรม	104	7.74	2	7.74

(ดูความหมายของตัวทำนาย 1 – 7 ในตาราง 3)

จากตาราง 21 พบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง ร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวมได้ 9.28 เปอร์เซ็นต์ และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มนักเรียน ปวช.3 อุตสาหกรรม ได้ 26.59 เปอร์เซ็นต์ โดยการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวเป็นตัวทำนายที่สำคัญที่สุดทั้ง 2 กลุ่ม ที่กล่าวมาแล้วโดยสามารถทำนายได้ 4.83 และ 18.06 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเพียงประการเดียว สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 พณิชยกรรม และกลุ่ม ปวส.2 อุตสาหกรรมได้ 7.19 และ 7.74 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ

สวนการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองสามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในกลุ่มนักศึกษา ปวส.2
พหุขยกรรมได้ 7.77 เปอร์เซนต์

2.4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนระหว่างนักเรียน -
นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตก
ต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ซึ่งได้
รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้
ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความ
เป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา
มาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
น้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย
มีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือ
ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยใช้สถิติค่าที (t - test)
แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ ได้ผลดังแสดงในตาราง 22 - 26 ดังนี้

จากตาราง 22 พบว่า ในนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้
เหตุผลมาก ให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีความ
เป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา
มาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล
น้อย ให้พึ่งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีความเป็น
ประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา
น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความเชื่ออำนาจในตนใน
นักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หรือมีสภาพความร่ำรวยทางจิตใจ
ในสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 23 พบว่า ในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 พหุขยกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบให้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล

น้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความเชื่ออำนาจในตนเองในนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ให้พึ่งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 24 พบว่า นักเรียนกลุ่ม ปวช.3 อุตสาหกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความเชื่ออำนาจในตนเองในนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบให้พึ่งตนเอง หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 25 พบว่า นักศึกษากลุ่ม ปวส.2 พณิชยกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบให้พึ่งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจในตนเองไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของนักเรียน - นักศึกษา
ในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	247	56.24	6.66	1.07
	รักน้อย	234	55.59	6.56	
แบบใช้เหตุผล	มาก	246	56.97	6.02	3.59*
	น้อย	235	54.83	7.04	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	234	56.76	6.85	2.73*
	น้อย	247	55.13	6.30	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	243	56.81	6.99	2.99*
	น้อย	238	55.02	6.99	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	230	56.40	6.43	1.65
	มาก	251	55.40	6.74	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	258	57.10	6.45	4.28*
	น้อย	223	54.56	6.56	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	251	56.52	6.62	2.07*
	น้อย	230	55.27	6.56	

* $P < 0.05$

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	75	55.34	6.29	0.43
	รักน้อย	67	54.91	5.76	
แบบใช้เหตุผล	มาก	74	56.17	5.01	2.16*
	น้อย	68	54.01	6.83	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	76	55.00	6.32	-0.30
	น้อย	66	55.30	5.71	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	67	55.46	6.56	0.60
	น้อย	75	54.85	5.53	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	80	55.67	5.70	0.93
	มาก	62	54.72	6.27	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	80	55.75	5.49	1.37
	น้อย	62	54.35	6.62	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	68	55.42	6.13	0.54
	น้อย	74	54.87	5.96	

* $P < 0.05$

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักเรียนระดับ
 ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
 3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	69	57.10	7.58	1.35
	รักน้อย	49	55.24	7.00	
แบบใช้เหตุผล	มาก	65	57.95	6.90	2.72*
	น้อย	53	54.33	7.52	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	61	56.80	7.37	0.72
	น้อย	57	55.82	7.42	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	61	57.96	7.74	2.55*
	น้อย	57	54.57	6.59	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	57	57.67	7.14	2.07*
	มาก	61	54.89	7.42	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	64	59.28	7.00	5.23*
	น้อย	54	52.83	6.24	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	57	57.43	7.74	1.59
	น้อย	61	55.29	6.92	

* $P < 0.05$

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักศึกษาระดับ
ปวส.2 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสัมผัส	รักมาก	65	56.61	6.31	-0.03
	รักน้อย	52	56.65	7.35	
แบบใช้เหตุผล	มาก	59	56.88	6.24	0.40
	น้อย	58	56.73	7.31	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	64	57.70	6.68	1.90
	น้อย	53	55.33	6.69	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	57.39	6.54	1.21
	น้อย	59	55.88	6.95	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	61	56.48	6.94	-0.23
	มาก	56	56.77	6.65	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	66	57.57	6.31	1.73
	น้อย	51	55.41	7.18	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	58	57.50	6.68	1.38
	น้อย	59	55.77	6.79	

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจในตนของกลุ่มนักศึกษาระดับ
ปวส.2 อุดสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	58	56.34	6.39	1.07
	รักน้อย	46	55.02	6.12	
แบบใช้เหตุผล	มาก	54	57.09	5.96	2.30*
	น้อย	50	54.32	6.35	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	49	57.12	5.99	2.12*
	น้อย	55	54.54	6.33	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	51	56.78	6.03	1.65
	น้อย	53	54.77	6.41	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	50	55.85	6.29	0.15
	มาก	54	55.66	6.33	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	60	55.62	5.94	-0.28
	น้อย	40	55.92	6.86	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	55	55.30	6.03	-0.77
	น้อย	49	56.26	6.57	

* $P < 0.05$

จากตาราง 26 พบว่า ในนักศึกษากลุ่ม ปวส.2 อุตสาหกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก หรือให้พึ่งตนเองมาก มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย หรือให้พึ่งตนเองน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความเชื่ออำนาจในตนในนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสัมผัส การได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.5 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2.5.1 การวิเคราะห์หาตัวทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า "การส่งเสริมให้ประกอบส่วนตัวจากครอบครัว และสถานศึกษาสามารถทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียน - นักศึกษาได้" โดยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้นปรากฏผลดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงเปอร์เซ็นต์การทำงาน และลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของ
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

กลุ่ม	จำนวนคน	การสร้างเสริมจิตลักษณะจากกรอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน รวม 7 ด้าน		
		% ทำนาย	ตัวทำนาย	% ทำนายตัวแรก
กลุ่มรวม	481	1.52	2	1.54
ปวช.3 พณิชยกรรม	142	-	-	-
ปวช.3 อุตสาหกรรม	118	19.94	2, 6	15.22
ปวส.2 พณิชยกรรม	117	-	-	-
ปวส.2 อุตสาหกรรม	104	5.88	1	5.88

(ดูความหมายของตัวทำนาย 1 - 7 ในตาราง 3)

จากตาราง 27 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและความเป็นประชาธิปไตยใน
สถานศึกษาร่วมกันทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 อุตสาหกรรมได้
19.94 เปอร์เซ็นต์ และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนายความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียน - นักศึกษากลุ่มรวมและนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 อุตสาหกรรมได้ 1.54
และ 15.22 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ในนักศึกษากลุ่ม ปวส.2 อุตสาหกรรมได้ 5.88 เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่พบตัวทำนาย
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 พณิชยกรรมและกลุ่ม ปวส.2 พณิชยกรรมในระดับ
ที่ยอมรับได้

2.5.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ระหว่างนักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้านและสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า "นักเรียนระดับ ปวช. และระดับ ปวส. ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมาก ให้ทั้งตนเองมากได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่านักเรียน - นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ใช้เหตุผลน้อย ให้ทั้งตนเองน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" โดยใช้สถิติค่าที (t - test) แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ ได้ผลดังแสดงในตาราง 28 - 32

จากตาราง 28 พบว่า นักเรียน - นักศึกษาในกลุ่มรวมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบให้ทั้งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 29 พบว่า ในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบให้ทั้งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นค้ำทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 30 พบว่า ในนักเรียนกลุ่ม ปวช.3 อุตสาหกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความ

เป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบให้พึ่งตนเอง มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 31 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนระดับปวส.2 พณิชยกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบให้พึ่งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 32 พบว่า ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวส.2 อุตสาหกรรมซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบให้พึ่งตนเอง ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน - นักศึกษา
ในกลุ่มรวม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้าน
ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	218	10.29	7.18	1.65
	รักน้อย	213	9.22	6.20	
แบบใช้เหตุผล	มาก	222	10.33	7.28	1.81
	น้อย	209	9.16	6.15	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	210	9.94	6.73	0.53
	น้อย	221	9.59	6.74	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	214	10.06	7.08	0.92
	น้อย	217	9.47	6.37	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	207	9.32	6.63	-1.43
	มาก	224	10.24	6.82	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	227	10.00	7.10	0.79
	น้อย	204	9.49	6.30	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	223	9.34	6.75	-1.36
	น้อย	208	10.22	6.69	

ตาราง 29 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวช.3 พณิชยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	60	9.08	7.53	-0.38
	รักน้อย	61	9.57	6.72	
แบบใช้เหตุผล	มาก	64	9.15	6.74	-0.28
	น้อย	57	9.52	7.56	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	65	9.67	6.72	0.58
	น้อย	56	8.92	7.58	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	56	8.25	6.71	-1.56
	น้อย	65	10.26	7.37	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	66	9.16	7.12	-0.23
	มาก	55	9.46	7.15	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	67	8.32	7.46	-1.74
	น้อย	54	10.57	6.51	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	60	8.76	7.50	-0.86
	น้อย	61	9.88	6.72	

ตาราง 30 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักเรียน ระดับ
ปวช.3 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	62	10.27	7.84	0.94
	รักน้อย	45	8.91	6.76	
แบบใช้เหตุผล	มาก	59	11.74	8.49	2.84*
	น้อย	48	7.52	5.07	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	54	9.81	7.45	0.16
	น้อย	53	9.58	7.42	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	56	11.35	8.22	2.48*
	น้อย	51	7.88	5.94	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	52	9.41	7.73	-0.40
	มาก	55	10.00	7.09	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	57	11.64	8.55	3.02*
	น้อย	50	7.48	5.04	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	54	9.24	7.30	-0.65
	น้อย	53	10.16	7.53	

* $P < 0.05$

ตาราง 31 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักศึกษา ระดับ
ปวส.2 วิทยาลัยกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	62	10.40	6.93	-0.07
	รักน้อย	47	10.48	6.44	
แบบใช้เหตุผล	มาก	56	10.67	7.01	0.38
	น้อย	53	10.18	6.40	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	60	10.30	7.10	-0.24
	น้อย	49	10.61	6.23	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	54	10.64	6.84	0.32
	น้อย	55	10.23	6.60	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	58	9.33	6.19	-1.63
	มาก	51	11.41	7.01	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	62	10.35	6.16	-0.15
	น้อย	47	10.53	7.40	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	54	10.50	6.60	0.09
	น้อย	55	10.38	6.84	

ตาราง 32 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของกลุ่มนักศึกษา ระดับ
ปวส.2 อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา
3 ด้าน ที่แตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระในการสร้างเสริมจิตลักษณะ	กลุ่ม	จำนวนคน n	$\bar{X}$	S.D	t
<u>ครอบครัว</u>					
การอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุน	รักมาก	51	10.94	5.90	2.68*
	รักน้อย	43	8.04	4.25	
แบบใช้เหตุผล	มาก	48	10.45	6.00	1.56
	น้อย	46	8.73	4.56	
แบบให้พึ่งตนเอง	มาก	44	9.29	5.63	-0.54
	น้อย	50	9.90	5.19	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	44	10.18	5.61	0.95
	น้อย	50	9.12	5.18	
<u>สถานศึกษา</u>					
ความแน่นแฟ้นทางจิต	น้อย	46	9.46	5.49	0.05
	มาก	48	9.59	5.33	
ความเป็นประชาธิปไตย	มาก	57	10.07	4.82	1.01
	น้อย	37	8.91	6.16	
การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว	มาก	49	9.53	4.14	-0.16
	น้อย	45	9.71	6.52	

* $P < 0.05$

ตอนที่ 3 การเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ 5 ประการ

จากการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า "จิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งในกลุ่มนักเรียน ปวช. และนักศึกษา ปวส." โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ได้ผลดังแสดงในตาราง 33 - 37 ดังนี้

ตาราง 33 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการของนักเรียน - นักศึกษา
ในกลุ่มรวม

	แรงจูงใจ	ความกล้าเสี่ยง	เชื่ออำนาจในตน	ความคิดริเริ่ม
ทัศนคติ	0.34*	0.22*	0.35*	0.02
แรงจูงใจ		0.42*	0.41*	0.04
ความกล้าเสี่ยง			0.54*	0.04
เชื่ออำนาจในตน				0.01

n = 318

*p < 0.05

จากตาราง 33 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.35, 0.22 และ 0.34 ตามลำดับ ความเชื่ออำนาจในตนและความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.41, 0.42 และ 0.54 ตามลำดับ

ตาราง 34 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวช.3 พณิชยกรรม

	แรงจูงใจ	ความกล้าเสี่ยง	เชื่ออำนาจในตน	ความคิดริเริ่ม
ทัศนคติ	0.13	0.18*	0.29*	-0.14
แรงจูงใจ		0.27*	0.33*	-0.05
ความกล้าเสี่ยง			0.47*	-0.14
เชื่ออำนาจในตน				-0.12

n = 142

*p < 0.05

จากตาราง 34 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.29, 0.18, 0.33, 0.27 และ 0.47 ตามลำดับ

ตาราง 35 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวช.3 อุตสาหกรรม

	แรงจูงใจ	ความกล้าเสี่ยง	เชื่ออำนาจในตน	ความคิดริเริ่ม
ทัศนคติ	0.42*	0.21*	0.38*	0.18
แรงจูงใจ		0.40*	0.48*	0.22*
ความกล้าเสี่ยง			0.54*	0.35*
เชื่ออำนาจในตน				0.16

n = 118

*p < 0.05

จากตาราง 35 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความคิดริเริ่ม
สร้างสรรค์ ความเชื่ออำนาจในตน และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ในทางบวก
กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ใน
ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.38, 0.21, 0.42, 0.22, 0.48, 0.40, 0.35 และ 0.54
ตามลำดับ

ตาราง 36 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวส.2 วิทยาลัยกรรม

	แรงจูงใจ	ความกล้าเสี่ยง	เชื่ออำนาจในตน	ความคิดริเริ่ม
ทัศนคติ	0.38*	0.39*	0.47*	-0.07
แรงจูงใจ		0.57*	0.43*	-0.06
ความกล้าเสี่ยง			0.58*	-0.06
เชื่ออำนาจในตน				-0.60

n = 117

*p < 0.05

จากตาราง 36 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจและแรง
จูงใจฝัสมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตน
และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจฝัสมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน
มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.47, 0.39, 0.38, 0.43, 0.57 และ 0.58 ตามลำดับ

ตาราง 37 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของจิตลักษณะ 5 ประการของกลุ่มนักเรียนระดับ
ปวส.2 พณิชยกรรม

	แรงจูงใจ	ความกล้าเสี่ยง	เชื่ออำนาจในตน	ความคิดริเริ่ม
ทัศนคติ	0.45*	0.16*	0.25*	0.13
แรงจูงใจ		0.51*	0.36*	-0.01
ความกล้าเสี่ยง			0.58*	0.05
เชื่ออำนาจในตน				0.05

n = 104

*p < 0.05

จากตาราง 37 พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และแรงจูงใจฝั่ลั้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตนและความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจฝั่ลั้มี ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.25, 0.16, 0.45, 0.36, 0.51 และ 0.58 ตามลำดับ

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

บุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการและกล้าลงทุนในธุรกิจส่วนตัวนั้น นอกจากมีทักษะพิเศษทางวิชาชีพแล้วจะต้องมีคุณลักษณะทางจิตใจที่สำคัญที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการ 5 ประการคือ (1) ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ (4) ความเชื่ออำนาจในตน และ (5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นในการเตรียมนักเรียนนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการที่ดีต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมจิตลักษณะเหล่านี้ให้แก่เรียน-นักศึกษา โดยแบ่งตัวแปรในการสร้างเสริมจิตลักษณะออกเป็นสองลักษณะคือ (1) การสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตนเองกับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และ (2) การสร้างเสริมจิตลักษณะจากสถานศึกษาซึ่งได้แก่ สภาพแรงกดดันทางจิตใจในสถานศึกษา ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างความพร้อมที่จะส่งผลให้นักเรียน-นักศึกษาได้ประกอบอาชีพส่วนตัวต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว และจากสถานศึกษาสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการในนักเรียน-นักศึกษาได้มากน้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการในนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวและจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตลักษณะที่สำคัญ ของผู้ประกอบการในนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้รับการส่งเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวและจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการ 5 ประการ คือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สมมติฐานการวิจัย

1. การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษา สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการ 5 ประการคือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

2. นักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมาก แบบให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีสภาพความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่านักเรียน-นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้เหตุผลน้อย แบบให้พึ่งตนเองมาก ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย มีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามาก มีสภาพความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย

3. จิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียน-นักศึกษา ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียน-นักศึกษาอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจำนวน 481 คน แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาชีพชั้นมัธยมศึกษา (ปวช.3) จำนวน 142

คน กลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทอุตสาหกรรม (ปวช.) จำนวน 118 คน
 กลุ่มนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาชีพกรรม (ปวส.2) จำนวน 117 คน
 และกลุ่มนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงประเภทวิชาอุตสาหกรรม (ปวส.2) จำนวน
 104 คน

เครื่องมือในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็น
 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจำนวน 30 ข้อ แยกออกเป็นการ
 อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนจำนวน 10 ข้อ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจำนวน 10 ข้อ และ
 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองจำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริม
 ให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวจำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
 ในสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตใจในสถานศึกษาจำนวน 10 ข้อ
 ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาจำนวน 10 ข้อ และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว
 จากสถานศึกษาจำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 4 แบบวัดจิตลักษณะผู้ประกอบการจำนวน 60 ข้อ แบ่ง
 เป็นทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการจำนวน 15 ข้อ แรงจูงใจในผู้สมัครจำนวน 15 ข้อ ความ
 กล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจจำนวน 15 ข้อ และความเชื่ออำนาจในตนจำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 5 แบบ
 วัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในรูปการเขียนบรรยายจำนวน 3 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ

1. ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณแบบเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
2. ใช้สถิติค่าที (t - test) แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2
3. ใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment) ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐาน 1 "การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษาสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ คือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทั้งในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. พณิชยการฯ นักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม นักศึกษาระดับ ปวส. พณิชยการฯ และนักศึกษาระดับ ปวส. อุตสาหกรรม" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มรวม การส่งเสริมให้เยาวชนประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการของนักเรียน-นักศึกษาได้เพียง 3 ประการ คือ ทำนายทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ ทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และทำนายความเชื่ออำนาจในตนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาไม่สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. พณิชยการฯ การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการของนักเรียนได้เฉพาะทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาไม่สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้ 2 ประการคือ สามารถทำนายทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ และทำนายความเชื่ออำนาจในตนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาไม่สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส. พณิชยการฯ การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้ 3 ประการคือ ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ส่วนการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก

สถานศึกษาทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส. อุตสาหกรรม การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวและสถานศึกษาไม่สามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการได้ในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วนเท่านั้น

สมมติฐาน 2 "นักเรียน-นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือแบบใช้เหตุผลมาก หรือแบบให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีสภาพแวดล้อมทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่า นักเรียน-นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย หรือแบบใช้เหตุผลน้อย หรือแบบให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีสภาพแวดล้อมทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" ซึ่งผลในกลุ่มรวมพบว่า (1) นักเรียน-นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก

สถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความแตกต่างของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้าน และสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนที่ต่างกันไม่พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และการมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาที่แตกต่างกันไม่ทำให้จิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

ในสมมติฐาน 2 นี้ได้แยกออกเป็นสมมติฐานย่อยอีก 4 สมมติฐานดังนี้

สมมติฐาน 2.1 ความว่า "นักเรียนระดับ ปวช. พณิชยกรรม หรือ ปวช. อุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือแบบใช้เหตุผลมาก หรือแบบให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย หรือแบบใช้เหตุผลน้อย หรือแบบให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย" จากการวิเคราะห์พบว่า

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. พณิชยกรรม นักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือแบบให้พึ่งตนเองมาก มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยหรือแบบให้พึ่งตนเองน้อย และนักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม (1) นักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย (2) นักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความเชื่ออำนาจในตน และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และ (3) นักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมากมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความเชื่ออำนาจในตน และมีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย อย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

สมมติฐาน 2.2 ความว่า "นักศึกษาในระดับ ปวส.พาณิชย์กรรม หรือ ปวส.อุตสาหกรรม
ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก หรือแบบใช้เหตุผลมาก หรือแบบให้พึ่งตนเองมาก หรือ
ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ
มากกว่าผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย หรือแบบใช้เหตุผลน้อย หรือแบบให้พึ่งตนเอง
น้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย" จากการวิเคราะห์ข้อมูล
พบว่า

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.พาณิชย์กรรม นักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพ
ส่วนตัวจากครอบครัวมาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความกล้าเสี่ยง
ในเชิงธุรกิจมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อยอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.อุตสาหกรรม (1) นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก
สนับสนุน มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความเชื่ออำนาจในตน และมี
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย (2) นักศึกษา
ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่า
นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย (3) นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่ง
ตนเองมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย และ (4) นักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจาก
ครอบครัวมาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความกล้าเสี่ยง
ในเชิงธุรกิจมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อยอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้บางส่วน

สมมติฐาน 2.3 ความว่า "นักเรียนระดับ ปวช.พัฒนกรรม หรือ ปวช.อุตสาหกรรม ซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามากมีจิตลักษณะผู้ประกอบการ 5 ประการ มากกว่านักเรียนซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.พัฒนกรรม นักเรียนซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาต่างกัน มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาต่างกัน หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาต่างกัมีจิตลักษณะผู้ประกอบการ 5 ประการไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.อุตสาหกรรม นักเรียนซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียนซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจมาก นักเรียนซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามากมีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ มากกว่านักเรียนซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย และนักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน

สมมติฐาน 2.4 ความว่า "นักศึกษาระดับ ปวส.พัฒนกรรม หรืออุตสาหกรรม ซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมากกว่านักศึกษาซึ่งมีสภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษามาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย" จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.พัฒนกรรม นักศึกษาซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามากมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักศึกษาซึ่งมี

ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย และนักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักศึกษาซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส. อุตสาหกรรม นักศึกษาซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามากมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักศึกษาซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย และนักเรียนซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่านักศึกษาซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน

สมมติฐาน 3 มีความว่า "จิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการมีความสัมพันธ์กันทั้งทางบวกทั้งในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. และกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส." จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. พณิชยกรรม ความเชื่ออำนาจในตน และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตนและความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.29, 0.18, 0.33, 0.27 และ 0.47 ตามลำดับ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับตัวแปรอื่น ๆ

ในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่ออำนาจในตน และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.38, 0.21, 0.42, 0.22, 0.48, 0.40, 0.35 และ 0.54 ตามลำดับ แต่ไม่พบ

ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และความเชื่ออำนาจในตนกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.พาณิชย์กรรม ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตนและความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.47, 0.39, 0.38, 0.43, 0.57 และ 0.58 ตามลำดับ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับจิตลักษณะด้านอื่น ๆ

ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส.อุตสาหกรรม ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตนและความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.25, 0.16, 0.45, 0.36, 0.51 และ 0.58 ตามลำดับ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับจิตลักษณะด้านอื่น ๆ

ดังนั้นผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานบางส่วน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วสามารถอภิปรายได้ดังนี้

จากการทดสอบสมมติฐาน 1 ตัวแปรที่เป็นตัวทำนายจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการได้คือ การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษานั้นพบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวสามารถทำนายจิตลักษณะของกลุ่มรวมได้ 3 ประการคือ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตน และยังสามารถทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้ในกลุ่มนักศึกษา

ระดับ ปวส. พัฒนชยกรรม ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ เจนการ (2523) ซึ่งสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการถึงวิธีส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ พบว่า บิดา-มารดา ควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพผู้ประกอบการให้แก่บุตร โดยการส่งเสริมให้บุตรได้ฝึกหัดอาชีพ ต่อจากบิดา-มารดา ให้ความรู้ด้วยการทัศนศึกษาสถานประกอบการ ให้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และสอดคล้องกับการวิจัยของสัญญา จัตตมานนท์ (2521) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระและพบว่า ในส่วนของการดูงานเกี่ยวกับธุรกิจมีความสัมพันธ์กับความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล ความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน และแรงจูงใจในสัมฤทธิ์

อย่างไรก็ตามพบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวไม่สามารถทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักเรียน-นักศึกษาได้ในทุกกลุ่มนั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวเป็นการฝึกแบบให้ช่วยเหลือการทำงานตามอย่างบิดา-มารดา โดยไม่มอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาให้แก่บุตร ดังนั้นบุตรจึงไม่ได้รับการฝึกให้เกิดความคิดที่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นผลให้การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จึงหยุดชะงัก เพราะการที่บุคคลจะเกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องอาศัยพื้นฐานสามประการคือ ความรู้พื้นฐานของแต่ละคนโดยทราบว่าเป็นปัญหาที่เผชิญอยู่ ณ ในอดีตเขาได้มีวิธีแก้ปัญหานั้นอย่างไร ประการที่สอง ต้องมีจินตนาการเป็นการคิดว่าจะมีวิธีอื่นในการแก้ปัญหหรือไม่และมีวิธีอย่างไร ประการที่สาม เป็นการพิจารณาโดยใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ให้ได้ว่าวิธีแก้ปัญหาวิธีใดที่จะนำมาปฏิบัติได้ดีที่สุด (Parnes. 1967)

ตัวแปรการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาสามารถทำนายแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ได้ในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส. พัฒนชยกรรมนั้น ผลที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัย ปราโมทย์ เจนการ (2523) ซึ่งพบว่า แรงจูงใจในสัมฤทธิ์สัมพันธ์กับการศึกษาและการฝึกอาชีพ แต่การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวไม่สามารถทำนายจิตลักษณะด้านอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการฝึกงานในสถานประกอบการตามหลักสูตรการศึกษานั้น เป็นการฝึกทักษะอาชีพมากกว่าฝึกด้านการจัดการโดยนักเรียนได้ปฏิบัติเฉพาะงานหน้าร้าน งานซ่อมบำรุง แต่ไม่ทราบหรือไม่ได้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินการด้านการจัดการหรือบริหาร การจัดนิทรรศการและการอภิปรายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัวไม่ได้จัดอย่างต่อเนื่อง โดยจัดเพียงปีละครั้ง แม้แต่การจัดร้านค้าสหกรณ์ในสถานศึกษาเอง นักเรียนก็เป็นแต่เพียงพนักงานขายหรือเป็นผู้ซื้อมากกว่า จะเป็นผู้ดำเนินเพื่อจัดการ หรือแก้

ปัญหาในการดำเนินการกิจการสหกรณ์ ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ นักเรียน-นักศึกษาจึงไม่ได้รับการฝึกอาชีพ ผู้ประกอบการ ไม่ได้ฝึกการแก้ปัญหาด้านการประกอบการ และการส่งเสริมก็ได้รับไม่ต่อเนื่องจึงไม่เกิดทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ไม่มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ไม่มีความเชื่อมั่นว่าจะประกอบอาชีพส่วนตัวได้ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ได้รับการพัฒนา จึงไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของกรมอาชีวศึกษาที่ว่า การฝึกงานในสถานประกอบการ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแนะแนวอาชีพ การจัดนิทรรศการและอภิปรายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพส่วนตัว การจัดร้านค้าสหกรณ์ในสถานศึกษา เพื่อสร้างความคิดริเริ่มสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ มีความเชื่อมั่นในการทำงาน (กรมอาชีวศึกษา. 2530) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงพบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาจึงสามารถทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้น้อยจนไม่เป็นที่ยอมรับได้ และจากรายงานของกรมอาชีวศึกษา ก็พบว่านักเรียน-นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วประกอบอาชีพส่วนตัวเพียงร้อยละ 4.52 เท่านั้นเช่นกัน (กรมอาชีวศึกษา. 2530)

จากการวิเคราะห์ผลเพิ่มเติมพบว่า นอกจากการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาแล้ว ยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ร่วมในการทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้อีก โดยเฉพาะตัวแปรเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง สามารถร่วมทำนายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตนเองได้นั้น อาจสืบเนื่องมาจากบิดา-มารดา เปิดโอกาสให้บุตรได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้บุตรได้ฝึกงานหารายได้ด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ยุ่งเกี่ยวมากนัก การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถร่วมทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความคิดสร้างสรรค์ได้อาจสืบเนื่องมาจาก บิดามารดามีความใกล้ชิดด้วยการทำกิจกรรมร่วม ช่วยแนะแนวทางการแก้ปัญหามีความเห็นอกเห็นใจและให้ความสำคัญแก่บุตรนั่นเอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถช่วยทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการได้ อาจเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ บิดามารดามักใช้เหตุผลในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางพฤติกรรมของบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้มีโอกาสใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา และบิดามารดายอมรับฟังด้วยความเต็มใจ มีการให้รางวัลและลงโทษทางจิตใจเมื่อลูกทำผิด เป็นการส่งเสริมให้บุตรกล้าคิด

กล้าทำและมีเหตุผลในการแก้ปัญหาซึ่งจะนำมาซึ่งจิตลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ให้เกิดในบุตรได้ ส่วนตัวแปรสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สามารถร่วมทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการได้คือ ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา ซึ่งสามารถร่วมทำนายจิตลักษณะได้ทั้ง 5 ประการ อาจเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปในลักษณะร่วมกันแก้ปัญหา รับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน มีการชมเชยเมื่อนักเรียนทำความดีและลงโทษเมื่อกระทำความผิด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เขียนโครงการและแก้ปัญหาเองโดยครูเป็นแต่เพียงผู้แนะแนว และให้อิสระในเรื่องที่เห็นสมควร ซึ่งลักษณะนี้คล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จึงทำให้สองตัวแปรนี้ทำนายจิตลักษณะได้ใกล้เคียงกัน

จากการทดสอบสมมติฐาน 2 พบผลว่าการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ด้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ทำให้นักเรียน-นักศึกษาในกลุ่มรวมมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มากกว่านักเรียน-นักศึกษาซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และในกลุ่มนักศึกษาระดับ ปวส. อุดสาหกรรมพบในตัวแปรความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากทำให้นักเรียน-นักศึกษาในกลุ่มรวมมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช.3 อุดสาหกรรม พบในตัวแปรความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองมาก ทำให้นักเรียน-นักศึกษาในกลุ่มรวมมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าผู้ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี รังสิมันท์ (2527) ซึ่งพบว่า การที่พ่อแม่ร่วมกันรับผิดชอบในการเลี้ยงลูก มีการตัดสินใจร่วมกันโดยสมาชิกในครอบครัว ให้ความรักเอาใจใส่ต่อบุตรอย่างเพียงพอด้วยการรับฟังความคิดเห็นและช่วยเหลือเมื่อบุตรต้องการ ไม้เข้าเติมเมื่อบุตรทำผิด แต่ไม่ทำลงใจด้วยการชี้แนะสิ่งที่ถูกและให้โอกาสแก้ตัว ชมเชยเมื่อลูกทำความดี ฝึกให้ลูกรู้จักใช้ความสามารถของตนเองให้มากที่สุดตามวัย ฝึกให้ลูกช่างสังเกตและสำรวจสภาพแวดล้อม ฝึกให้ลูกรู้จักซักถามปัญหาโดยการสนทนาหาเหตุผลด้วยท่าที่เป็นมิตรและกระตือรือร้น และพาไปทัศนศึกษาเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ เมื่อมีโอกาสแล้วจะเป็นการพัฒนาความกล้าแสดงความ

คิดเห็น ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความมานะบากบั่น มีความคิดกว้างขวาง รู้จักแก้ปัญหาที่ซับซ้อน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์แวดล้อมได้ และสอดคล้องกับการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุนาวัน และคนอื่น ๆ (2528) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีความสัมพันธ์กับการที่เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และการสรุปการวิจัยเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูอบรม (2526) ที่ว่า การเลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตยมากกว่าการเลี้ยงลูกแบบเผด็จการ จะทำให้ลูกมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย

การอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ ซึ่งผลที่ได้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ไม่พบความแตกต่างของความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนที่แตกต่างกัน ไม่พบความแตกต่างของทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองที่แตกต่างกันและไม่พบความแตกต่างของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองที่แตกต่างกันนั้น คงสืบเนื่องมาจากว่า ในการอบรมเลี้ยงดูนั้นบิดา-มารดานั้นโดยทั่วไปจะเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานทั้ง 3 แบบ เพื่อให้บุตรมีจิตลักษณะทุกด้านในสัดส่วนที่พอ ๆ กัน จึงไม่ทราบแน่ชัดว่าการอบรมเลี้ยงดูวิธีใดที่จะทำให้เกิดจิตลักษณะด้านใดมากกว่ากัน ฉะนั้นเมื่อแยกการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นแบบ 3 แบบ เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่ต่างกันจะทำให้จิตลักษณะแตกต่างกันต้องตั้งสมมติฐานว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ใช้แบบใดแบบหนึ่งมากจะเป็นผลให้เกิดจิตลักษณะทุกตัวมากด้วย ดังนั้นเมื่อทดสอบสมมติฐานผลจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานทั้งหมดคือ เป็นไปตามสมมติฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น

สำหรับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัวด้านที่ 4 นั้นพบว่า การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมากทำให้นักเรียน-นักศึกษากลุ่มรวมมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่ออำนาจในตน และในกลุ่มนักเรียน ปวช. อุตสาหกรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าผู้ที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย ซึ่งผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ เจนการ (2523) ที่ว่า บิดา-มารดาควรสร้างทัศนคติ ค่านิยมต่ออาชีพผู้ประกอบการแก่บุตรโดยการกระตุ้นให้บุตรได้ฝึกหัดอาชีพต่อจากบิดา-มารดา และการอบรมวิชาชีพ ดุลยภาพทางธุรกิจจะทำให้ผู้ประกอบการมีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน

สำหรับตัวแปรการสร้างเสริมจิตลักษณะจากสถานศึกษา 3 ด้านที่แตกต่างกัน พบว่า การมีสภาพแรงจูงใจทางจิตใจในสถานศึกษาน้อย ทำให้นักเรียน กลุ่มปวช. อุตสาหกรรม มีความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่านักเรียนที่มีสภาพแรงจูงใจทางจิตใจในสถานศึกษามาก ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามทฤษฎีสภาพแรงจูงใจ ซึ่งเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับการทำนายเหตุผลและผลที่เกิดขึ้นแก่บุคคลกับความรู้สึกว่าตนเองสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้มากหรือน้อยเพียงใด บุคคลที่มีอำนาจที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมได้จะเชื่อว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวเกิดจากการกระทำของตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเอง ดังนั้นผลจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบความแตกต่างของจิตลักษณะด้านอื่น ๆ และในนักเรียน-นักศึกษาในกลุ่มอื่น ซึ่งเป็นส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานนั้น อาจอธิบายโดยใช้ทฤษฎีสภาพแรงจูงใจได้ว่า เมื่อบุคคลคิดว่าเขาสามารถจะควบคุมผลอันเกิดจากการกระทำของเขาทั้งในอดีตและปัจจุบันได้ หรือผลที่เขาจะได้รับอันเกิดจากการกระทำกิจกรรมใด ๆ ของเขาแล้วมีความสำคัญต่อตัวเขามาก เขาจะพยายามควบคุมและทำนายผลนั้นว่า เขาจะได้รับอย่างไร แต่ถ้าผลที่เขาได้รับไม่เป็นไปตามที่เขาคาดการณ์ไว้บ่อยครั้ง เขาก็อาจจะมีความเชื่อที่เลื่อมลงได้ เมื่อเขาเกิดเผชิญกับเหตุการณ์ประเภทนี้ก็จะกลายเป็นบุคคลที่เฉื่อยชาท้อแท้ หหมดหวัง ดังเช่น นักเรียน-นักศึกษาที่มีความตั้งใจจะศึกษา มีความขยันในการเรียน ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายด้วยความพยายามใช้ความสามารถอย่างเต็มที่แต่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคือ ระดับคะแนนที่ได้รับไม่เป็นไปตามที่เขาคาดหวัง ส่วนนักเรียนซึ่งละเลยต่อการเรียนจะโดยสาเหตุใดก็ตามกลับได้ระดับคะแนนดีกว่า และเป็นอย่างนี้เสมอจะทำให้นักเรียนผู้ขยันขันแข็งนั้น เกิดความท้อแท้ เฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้น และปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมในสถานศึกษาได้ การพัฒนาทางจิตใจจะหยุดชะงักได้ นักเรียนพวกนี้จะมีสภาพแรงจูงใจทางจิตมาก เพราะไม่สามารถคาดผลที่ได้รับจากการใช้ความพยายามแล้ว ส่วนนักเรียนที่ไม่สนใจจะควบคุมผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตนเองไม่คาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือไม่คาดหวังผลจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลประเภทนี้จะมีสภาพแรงจูงใจทางจิตใจในสถานศึกษาน้อยได้และมีจำนวนมากพอ จึงเป็นไปได้ที่จะไม่พบความแตกต่างระหว่างจิตลักษณะตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนสถานศึกษาที่มีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก ทำให้นักเรียน-นักศึกษากลุ่มรวมมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ความเชื่อ

อำนาจในตนเองมากกว่านักเรียน-นักศึกษา ซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อย และในกลุ่มนักเรียนระดับ ปวช. อุตสาหกรรม พบในตัวแปรความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสไตส์ และดอร์ซี (Stiles and Dorsey. 1950) สมบูรณ์ ทองคิลป์ (2519) และ สกล เทียงแท้ (2522) พบว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแบบประชาธิปไตยนั้น ทำให้นักเรียนมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ในลักษณะนักเรียน-นักศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษา มักทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่าผู้ซึ่งได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อย ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา (อาชีวศึกษา. 2530, ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530) ที่ว่า การฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และการจัดกิจกรรมการประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษา เพื่อสร้างทัศนคติต่ออาชีพ สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราโมทย์ เจนการ (2533) ในส่วนที่ว่า การฝึกงานอาชีพ ประสบการณ์ด้านงานเกี่ยวกับธุรกิจสัมพันธ์กับการมีความเชื่อในอิทธิพลจากการควบคุมภายใน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบความแตกต่างของความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในนักเรียน-นักศึกษา กลุ่มใดในส่วนนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากว่า การฝึกงานในสถานประกอบการ หรือการเปิดร้านสหกรณ์ในสถานศึกษา หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวนั้น นักเรียน-นักศึกษาไม่ได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การแนะนำอาชีพ การจัดนิทรรศการและการอภิปรายการประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งจัดเพียงปีละครั้ง ในแต่ละสถานศึกษาเป็นต้น นอกจากนี้ในการฝึกงานในสถานประกอบการหรือในร้านค้าสหกรณ์ นักเรียน-นักศึกษาไม่ได้รับการฝึกงานในการบริหารหรือการจัดการ ไม่มีโอกาสได้เข้าไปแก้ปัญหาต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับทุนหรือการบริหารกิจการ การฝึกงานจึงเป็นแต่เพียงการเพิ่มทักษะทางฝีมือ เช่น การซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล การพิมพ์ดีด การบริหารขายของหน้าร้าน เป็นการฝึกเพื่อการเป็นลูกจ้างมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ จึงไม่เป็นผลให้ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน แม้จะได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน 3 เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะของผู้ประกอบการ พบว่าในนักเรียน-นักศึกษากลุ่มรวม ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีความสัมพันธ์ทางบวก และในกลุ่ม ปวช. อุตสาหกรรม นั้นยังพบว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ ซึ่งในส่วนนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียน-นักศึกษาที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง แล้วจะมีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจสูง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการสูงด้วย และในทำนองเดียวกัน ผู้มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการสูงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตนสูงด้วย แต่ในส่วน of นักเรียน ปวช. อุตสาหกรรมนั้น ถ้ามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้ว ผลจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจสูงอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนาถพันธุ์นาวัน (2518) ซึ่งได้วิจัยลักษณะผู้นำทางการเกษตรพบว่า ผู้ที่มีความกล้าเสี่ยงอย่างสมเหตุสมผล จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงด้วย และสอดคล้องกับการวิจัยของสัญญา จิตตานนท์ (2521) ในส่วนที่ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลสามารถอธิบายความแปรปรวนของทัศนคติต่ออาชีพอิสระ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง แรงจูงใจ และความพยายาม

แต่จากผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในนักเรียน-นักศึกษากลุ่มใดเลย ซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย การที่ไม่พบความสัมพันธ์นี้อาจสืบเนื่องมาจาก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหา การใช้จินตนาการในการแก้ปัญหา และมีความรอบคอบในการวิเคราะห์หาวิธีแก้ปัญหาโดยใช้เวลาน้อย แต่มีปริมาณมากและแปลกใหม่ (Parnes. 1967) ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่จะมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียน-นักศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ก็ต้องมีคุณสมบัติเหล่านี้ แต่นักเรียน-นักศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เหล่านี้ ในอนาคตจะเลือกประกอบอาชีพใดก็ได้ตามที่เขาชอบ เช่น อาจเป็นครู เป็นวิศวกร หรือเป็นผู้ประกอบการ เพราะการที่บุคคลจะเลือกอาชีพใด จอลเลย์ (Jolley. 1973) กล่าวว่า บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพใดก็จะมีโอกาสเลือกอาชีพนั้นได้มาก ดังนั้นถ้านักเรียน-นักศึกษา ต้องการเป็นผู้ประกอบการต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพผู้ประกอบการ แต่ถ้าเขามีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพวิศวกร ก็จะเลือกอาชีพวิศวกร แต่ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ

แตกต่างกันนี้ อาจมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูงทั้ง 2 คนก็ได้ ฉะนั้นจึงเป็นไปได้ที่ว่า นักเรียน-นักศึกษาที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง มีทัศนคติที่ติดต่อการเป็นผู้ประกอบการ และมีทัศนคติที่ติดต่ออาชีพอื่น จึงเป็นผลให้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในระดับที่ยอมรับได้

นอกจากนี้งานวิจัย ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับความเชื่ออำนาจในตนเองในนักเรียน-นักศึกษากลุ่มนี้อีกด้วย ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน 3 ที่ตั้งไว้เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ความเชื่ออำนาจในตนเองเป็นปริมาณความเชื่อของบุคคลว่า เหตุการณ์ หรือผลที่ตนได้รับไม่ว่าจะเป็นผลดี หรือผลไม่ดีนั้นสืบเนื่องมาจากการกระทำของตนเองดีทั้งสิ้น และบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองมีลักษณะดังนี้คือ เป็นผู้ทำงานเป็นระเบียบและเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหา มีความรอบคอบในการตัดสินใจ มีความตั้งใจในการเล่าเรียนและค้นหาสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบกับลักษณะผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แล้วจะคล้ายคลึงกัน เพียงแต่แตกต่างกันตรงที่ว่าผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั้น ในการคิดแก้ปัญหาต้องใช้เวลาคิดที่รวดเร็วและให้ได้ปริมาณมาก และแปลกใหม่ ซึ่งในผู้มีความเชื่ออำนาจในตนเองนั้นไม่จำเป็นต้องคิดเร็วและให้ได้ปริมาณมากในเวลาจำกัด นั่นคือตัวแปรต้นเวลาจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างไปจากความเชื่ออำนาจในตนเอง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เวลาเข้ามาเป็นตัวแปรในการวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จึงอาจเป็นไปได้ว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองสูงอาจคิดได้ไม่รวดเร็ว จึงทำให้ได้คะแนนความคิดริเริ่มต่ำ จึงเป็นผลให้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ไม่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจในตนเองในระดับที่ยอมรับได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. ในระดับสถาบันครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูเพื่อการสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการให้แก่บุตรนั้น ควรอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่น เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข ให้ทำกิจกรรมร่วม ช่วยแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ให้เหตุผลขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร ให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร เปิดโอกาสให้บุตรได้แสดง

ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลต่าง ๆ ด้วยการยอมรับฟัง เปิดโอกาสให้บุตรได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองและมีอิสระในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ได้ฝึกงานอาชีพเพื่อหารายได้ด้วยตัวเอง สนับสนุนให้ช่วยเหลืองานอาชีพของบิดามารดาเพื่อรับช่วงต่อจากบิดา-มารดา พาไปทัศนศึกษาดูงานจากสถานประกอบการ ปรึกษาหารือเรื่องการประกอบอาชีพส่วนตัว การลงทุน และสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้บุตรได้ลงทุนในธุรกิจที่บุตรเสนอตามความเหมาะสม

2. ในระดับสถานศึกษา การสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการให้แก่เด็กเรียน-นักศึกษา นั้นสถานศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนให้เป็นประชาธิปไตยที่สุด ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู-อาจารย์ กับนักเรียน-นักศึกษาเป็นไปในลักษณะที่ครูยึดดี และเต็มใจในการให้คำแนะนำในสิ่งที่นักเรียน-นักศึกษามีปัญหา ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีการชมเชย เมื่อนักเรียนทำความดีและดีเพื่อก่อนเมื่อนักเรียนทำผิดพลาด เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและตัดสินใจด้วยตนเองมากโดยครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำ แต่มีการควบคุมในสิ่งที่นักเรียนควรประพฤติปฏิบัติและให้อิสระในเรื่องที่ควรปล่อย และสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียน-นักศึกษาได้ประกอบอาชีพส่วนตัวโดยการให้นักเรียนได้ฝึกการจัดการธุรกิจโดยมีส่วนร่วมในการบริหารร้านค้าสหกรณ์ มีโอกาสซื้อหุ้นร้านค้าสหกรณ์ และให้ฝึกงานในระหว่างปิดภาคเรียนหรือตามหลักสูตรในสถานประกอบการ จัดนิทรรศการและทัศนศึกษาสถานประกอบการในแง่ของการบริหารและการจัดการมากกว่าดูระบบการผลิตเครื่องจักรกลใหม่ ๆ เปิดบริการทุนยืมเพื่อให้นักเรียน-นักศึกษาได้ลงทุนธุรกิจส่วนตัวตามโครงการที่นักเรียนเสนอและกรรมการสถานศึกษาเห็นว่าเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ และสถานศึกษาควรประสานงานกับสถานประกอบการเพื่อประเมินผลการฝึกงานและประเมินการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตลักษณะของนักเรียน-นักศึกษาเพื่อการร่วมกันแก้ไขข้อบกพร่องต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษานักเรียน-นักศึกษาอาชีวศึกษาในภาคอื่น ของประเทศวิธีเดียวกับการวิจัยนี้ หรือเปลี่ยนแปลงวิธีวัดตัวแปรโดยการแยกแบบสอบถามออกเป็น 5 ชุด แล้วให้นักเรียน-นักศึกษาดอบแบบสอบถามวันละชุด ใช้เวลาชุดละ 1 ชั่วโมง หรือ โดยการให้ตอบแบบสอบถามครั้งเดียวทั้ง 5 ชุด แต่ลดจำนวนข้อใดแบบสอบถามลง 1 ใน 3 ของแบบสอบถามแต่ละตอนโดยเวลา

ในการตอบคงเดิม เพื่อลดตัวแปรแทรกซ้อนคือ ความเบี่ยงเบนในการตอบแบบสอบถาม แล้วเทียบเคียงกับผลการวิจัยนี้ว่าแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

2. ควรเพิ่มตัวแปรต้นในการวิจัยเรื่องนี้ก็คือ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวโดยการวัดตัวแปรนี้จากบิดา-มารดา และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาโดยการวัดตัวแปรนี้จากครู-อาจารย์อีกด้วย เพื่อจะได้ผลกาวิจัยที่แจ่มชัดขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเฉพาะในนักเรียน-นักศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาในแผนกวิชาเดียวกันเช่น แผนกวิชาช่างยนต์ แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง แผนกวิชาบัญชี เป็นต้น เพื่อลดตัวแปรแทรกซ้อนซึ่งเกิดจากความแตกต่างของหลักสูตร หรือนำหลักสูตรที่แตกต่างกันมาเป็นตัวแปรอีกตัวหนึ่งในการศึกษา หรืออาจแยกศึกษาเป็นรายกิจกรรมในกิจกรรมต่างของหลักสูตร เพื่อศึกษาว่ากิจกรรมใดที่ส่งผลให้เกิดจิตลักษณะผู้ประกอบการให้แก่ นักเรียน-นักศึกษบ้าง และมาน้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพผู้ประกอบการ

4. ควรศึกษาถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพผู้ประกอบการของนักเรียน-นักศึกษาซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษากับพฤติกรรมการประกอบอาชีพผู้ประกอบการของนักเรียน-นักศึกษาเหล่านั้น โดยอาศัยการทำนายพฤติกรรมจากทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีทัศนคติของพิชเบนซึ่งมีตัวแปร ทัศนคติ และการรับรู้ทัศนคติทางสังคม ร่วมกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอทคินสัน ซึ่งมีตัวแปร แรงจูงใจ ความกลัวความล้มเหลว และการรับรู้ว่าจะประสบความสำเร็จ ในกลุ่มนักเรียน-นักศึกษา ที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองมาก และมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก เพราะการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และความเป็นประชาธิปไตยสามารถร่วมกันทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการในนักเรียน-นักศึกษาได้มาก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 2530 -

2534. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.

คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาและอบรม. ประมวลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับ

การอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. การติดตามผลการพัฒนาการศึกษา

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี,

2528.

_____. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพฯ :

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.

จริยา ทักษะกุล ณ อยุธยา. "แนวทางการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ," การศึกษาเพื่อ

พัฒนาคุณภาพ. หน้า 48 - 55. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการงานศิลปหัตถกรรมและ

อาชีวศึกษาครั้งที่ 40 กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

จิรพร โพธิ์สุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน

กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพกับตัว - แสดงตัวของนักเรียน. ปรินทิพ

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อุดลำน

เจลิยา บุรีภักดี. แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษา

แห่งชาติ ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมอาเซียน, 2527.

ชนะ กลีภรณ์. "แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการอาชีพอิสระในสถาบันการศึกษาและฝึกหัดอาชีพ,"

วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

1 (3) : 30 - 32 ; พฤษภาคม 2531.

ธีรวัฒน์ นิจนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสภาพจิตของวัยรุ่นในเขต

กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2526. อุดลำน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การวัดทัศนคติเพื่อทำนายพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

_____. ประมวลบทความทางวิชาการ ตอนที่ 1. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

_____. ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพฯ : จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชุชม และงามตา วณิชทานนท์. ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวที
ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัยฉบับที่ 32
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

นาถ พันธุมนาวิน. ความแตกต่างระหว่างผู้นำทางการเกษตรและผู้ที่มีวิชาชีพผู้นำ ในเรื่องแรงจูงใจ
ผู้ล้มเหลว พฤติกรรมกล้าเสี่ยง และพฤติกรรมแพร่ขยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2518. อัดสำเนา

บรรพต วีระสัย. ทัศนะเกี่ยวกับสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสนา โดยสังเขป. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.

บัณฑิต อินทร์พรหม. หลักและนโยบายการลงทุน. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์และ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

ประคอง ประสิทธิ์พร. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา

ประชุมสุข อาชวอำรุง. "บันทึกว่างานเพื่ออะไร," วารสารครูศาสตร์. 4 (4) :
20 - 29 ; สิงหาคม - ตุลาคม 2527.

ปราโมทย์ เจนการ. การศึกษาอบรมกับความเป็นผู้ประกอบการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งตำรา
ทพวงมหาวิทยาลัย, 2530.

ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ :
คณะพาณิชยศาสตร์การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

- พินิจ นีวาตะบุตร. ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน. ปริณิฎาพิมพ์ อศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิศ, 2518.
- ฟิลลิป ฮอลแลนด์. กลยุทธ์สู่ความสำเร็จในธุรกิจส่วนตัว. แปลและเรียบเรียงโดยก้องเกียรติ
โสภาสวงการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2530.
- ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. บทบาทของครอบครัวในการป้องกันการติดยาเสพติด. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 37 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530.
- วนิดา วงศ์คำจันทร์. "การนำความริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้," รวมบทความการพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ของเด็ก. หน้า 205 - 209. อารี รังสิมันท์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- วิจิต แสงทอง. "การศึกษากับความต้องการแรงงาน," วารสารสาส์นศึกษา. 7 : 39 -
43 ; กรกฎาคม 2520.
- วีระ ศรีวิลาศ. บันไดสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2530.
- ไวรชัย เจียมบรรจง. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร, 2523.
- ศิริชัย ชินะดังกูร และพีระ เกษแก้ว. "การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ," วารสาร
การศึกษาแห่งชาติ. 4 (6) : 60 - 70 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2523.
- ศิวพร มณฑูกานนท์. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2522.
- ศรีสง่า กรรณสูตร และสาโรช บัวศรี. การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประถมศึกษา
พหุวิทยาการ. หน้า 1 - 22. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- ศุภวดี บุญวงศ์. เอกสารคำสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. สงขลา : ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.

สกล เทียงแท้. ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถม
ปีที่ 5. ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา

สถิตีแห่งชาติ, สำนักงาน. การสำรวจแรงงานทั่วราชอาณาจักร มกราคม - มีนาคม 2517.
 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2517.

สมบุญ ทองศิลป์. ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอน
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเป็นผู้นำของนักเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ าศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา

สัญญา จัดตานนท์. การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์การทำงานในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพฯ :
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

สุนทร พานิชกุล. คู่มือการฝึกงานอาชีพ. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวง
 ศึกษาธิการ, 2530. อัดสำเนา.

สุรเดช วิเศษสุรการ. ข้อคิดในการทำงานเพื่อมุ่งจุดเน้น 7 ประการของกรมอาชีวศึกษา.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา, 2530.

อาชีวศึกษา, กรม. รายงานการติดตามประเมินผลผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเข้าตลาดแรงงาน
พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ,
 2530.

_____. นโยบายการอาชีวศึกษา 2530 - 2534. งานแผนงาน กองแผนงาน
 กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2530. อัดสำเนา.

อารี รังสินธุ์. รวมบทความการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2527.

_____. ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

เอี่ยมพร วงศาโรจน์. การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงอุตสาหกรรม
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522.

- Alexander, A.P. "Industrial Entrepreneurship in Turkey : Origin and Growth," "Economic Development and Cultrural Change. 3(4) :
349 - 365 ; July, 1960.
- Allport, Gordon W. "Attitude," in Reading in Attitude Theory and Measurement. edited by Martin Fishbein. p1 - 13. New York : John Wiley and sons, Inc., 1967.
- Atkinson, John W. "Motivation for Achievement." in Personality Variables in Social Behavior. edited by Thomas Blass. p. 15 - 108. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates, 1977.
- Borland, C.M. "Locus of Control Need for Achievement and Entrepreneurship." "Dissertation Abstracts International. 56 (2) : A; August, 1975.
- Bower, Eli M. "Mental Health," in Robert L. Ebel and others (eds.). Encyclopedia of Education Research. 4 th. ed. The MacMillan Camipany, 1976.
- Brockhaus, R.M. "Locus of Control and Risk - Taking Propensity as Entrepreneurial Characteristics : A Comparative Study," Dissertation Abstracts International. 37 (12) : A; Jule, 1977.
- Cuningham, J.V. "Entrepreneurship and the Urbal public Exccutive," Dissertation Abstracts International. 32 (8) : 4226 - A; February, 1972.
- Deleo, John G. "To Determine in Need for Achievement and Risk - Taking Propensity Between Mountaineers and Entrepreneur," Dissertation Abstracts International. 43 (8) : A; December, 1982.
- Denton, Nona R. "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Education," Dissertation Abstracts International. 46 (10) : A; April 1985.
- Dlamini, Benjamin N. A "National Plan for Developing and Training Successful Entrepreneurs in Swaziland," "Dissertation Abstracts International. 45 (10) : A; April, 1985.
- Edwards, Allen L. Technique of Attitude Scale Constructions. New York : Appleton - Centure Crafts, Inc., 1957.
- Edwards, Edgar O. Employment in Developing Nations. New York : Columbia University Press, 1974.
- Ehrenberg, M. "Additudinal and Personality Differences between Entrepreneurial and Bureaucratic Man," Dissertation Abstracts International. 31(10) : A; April, 1971.
- Fick, Jacqueline L. "Entrepreneurial Profile Survey of Practicing Physician Members of the Spokane County Medical Society." Dissertation Abstracts International. 46(11) : A; 1985.

- Guskin, Alan E. Changing Value of Thai College Student ; A Research Report. Bangkok : Faculty of Education, Chulalongkorn University, 1968.
- Hache, George J. "The Identification of Entrepreneurial Competencies Associated with Successful Self - Employment in Trade Related Occupations in the Province of New Brunswick," Dissertation Abstracts International. 47(3) : A; 1985.
- Hagen, E.E. "The Transition in Columbia," in Entrepreneurship and Economic Development. edited by P.Kilby, p. 241 - 266. New York : The Free Press, 1971.
- Hick, Herbert G. The Management of Organizations : A Systems and Human Resources Approach. 2nd ed. New York : McGraw-Hill, 1972.
- Hirschmeir, J. "The Origin of Entrepreneurship in Meiji Japan," in Entrepreneurship and Economic Development. edited by P. Kilby, p. 241 - 266. New York : The Free Press, 1971.
- Jolly, Richard. Third World Employment. London : Penguin Education, 1973.
- Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relations in Education. New York : Harper and Brothers Publishers, 1959.
- Kaye, Cynthia J. "The Identification of Catalysts Preceding Decision Making as Described by Innovators and Entrepreneurs," Dissertation Abstracts International. 47(4) : A; 1986.
- Macdonald, Jean L. "The Traits and Characteristics of Women Entrepreneurs," : Dissertation Abstracts International. 46(8) : A; 1985.
- McClelland, David C. The Achieving Society. New York : D. Van Nostrand Company, Inc., 1961.
- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehman. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1976.
- Mellon, D.E. "The Role of the Entrepreneur - Education in Private Business Education in the United States from 1850-1915.: A Studies in Conditioned Entrepreneurship," Dissertation Abstracts International. 36 (8) : A; February, 1976.
- Papanek G.F. "The Industrial Entrepreneur of Pakistan," in Entrepreneurship and Economic Development. edited by Peter Kilby. p. 317 - 330. New York : The Free Press. 1971.
- Parnes, S.J. Creative Behavior Guidebook. New York : Chales Scribner's Sons, 1967.

- Peacock, Patricia A. "The Influence of Risk - Taking as a Cognitive Judgemented Behavior of New Jersey Small Bussiness," Dissertation Abstracts International. 47 (4) : A; 1986.
- Redl, Fritz and W.W. Wattenberg. Mental Hygene in Teaching. 2nd. ed. Harcourt Brace and Company Inc., 1959.
- Robinson, Peter B. and David V.Stimpson. An Attitude Consistency Approach to the Prediction of Entrepreneurship. The Wichita State University, 1988. Photocopied.
- Rotter, J.B. "Generalized Expectancies for Internal versus External Control of Reinforcement," in Psychological Monographs. 80 (1 whole no. 609), 1966.
- Sardana, M.C. "A Curriculum Design for Entrepreneurial Education for India Engineering Colleges," Dissertation Abstracts International. 30 (10) : A; May, 1970.
- Sawry, James M. and C.W. Tetford. Dynamics of Mental Health. Boston : Allyn and Bacon, 1963.
- Sayigh, Y.A. Entrepreneurs of Lebanon : The Role of Business Leader in Developing Economy. Cambrige, Massachusetts : Harvard University Press, 1962.
- Schere, Jean L. "Tolerance of Ambiguity as a Discriminating Variable Entrepreneurs and Managers," Dissertation Abstracts International. 42 (6) : A; December, 1981.
- Seligman, M.P. and S.F. Maier. "Failure to Escape Traumatic Shock," Journal of Experimental Psychology. 74 (1) : 1 - 9 , 1976.
- Stiles, L.J. and M.F. Dorsey. Democratic Teaching in Secondary school. New York : Lippincott Company, 1950.
- Stoke, R.G. "The Afrikaner Industrial Entrepreneur and Afrikaner Nationalism," Economic Development and Cultural Change. 22 (4) : 555 - 579; July, 1974.
- Sweeney, Joan L. "Risk Taking as a Necessity for Growth : A Study of the Perceptions and Experiences of a Sample of Succuessful Contemporary Amercal Women Entrepreneurs," Dissertation Abstracts International. 46 (3) : A; 1985.
- Thorpe, L.P. The Psychology of Mental Health. 2nd ed. The Ronald Press Company, 1960.
- Tinbergen, Jan. The Global Demand for Education in the Underdeveloped Contries. OECD. Conference, 1961.
- Tran, K.L. "Economic Development in Vietnam : The Role of Entrepreneurship and Public Policy" Dissertation Abstracts International. 36 (3) : 1659-A; September, 1969.

- Williams, L.K. "Some Development Correlates of Scarcity," in Human Relations. 26 : 51 - 65, 1973.
- Wilson, John A.R., M.C. Robeck and W.b. Michael. Psychological Foundations of Learning and Teaching. McGraw - Hill, 1969.
- Wohlmuth, Karl. Employment Creation in Development Societies. New York : Preager Publishers, 1973.
- Wortman, C.B. and J.W. Brehm. "Responses to Uncontrollable Outcomes : An Integration of Reactance Theory and the Learned Helplessness Model," in Leonard Berkowitz (ed.). Advances in Experimental Social Psychology. Vol.8.p. 278 - 336. Academic Press, 1975.
- Zimbardo, Philip G., and Floy L. Ruch. Essentials of Psychology and Life. 10th ed. London : Foresman and Company, 1979.
- Zytowski, Donald G. Vocational Behavior Reading in Theory and Research. New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974.

ภาคผนวก

คำชี้แจงเกี่ยวกับการสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมสร้างเสริมในครอบครัวและสถานศึกษากับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา อาชีวศึกษาในภาคใต้

นักเรียน - นักศึกษาที่รัก

ด้วยกรมอาชีวศึกษา มุ่งเน้นให้นักเรียน - นักศึกษา ประกอบอาชีพอิสระหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว เพื่อต้องการให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าประสงค์ วิทยาลัยเทคนิคตรังจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านซึ่งได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของนักเรียน - นักศึกษาในจังหวัดภาคใต้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้

โดยแบบสอบถาม มี 5 ตอน ขอบท่านโปรดตอบตามความเป็นจริงและตอบทุกคำถามด้วยความระมัดระวัง มิฉะนั้นข้อมูลของท่านจะใช้ไม่ได้ เพราะไม่สมบูรณ์

วิทยาลัยเทคนิคตรัง มั่นใจว่า ความร่วมมือของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การศึกษาไทย และขอขอบคุณนักเรียน - นักศึกษา ทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้แก่การวิจัยนี้

วชิร โอบิธากร

งานวิจัยและวางแผนวิทยาลัยเทคนิคตรัง

ตอนที่ 1 การปฏิบัติบิดา - มารดา มีต่อตัวท่าน

คำแนะนำในการตอบ

ขอให้ท่านอ่านข้อความทีละข้อ แล้วคิดว่าข้อความที่กล่าวถึงความเป็นจริงที่บิดา - มารดาของท่านปฏิบัติต่อตัวท่านเป็นจริงมากน้อยเพียงใด หรือไม่จริงมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมายที่คำตอบเพียง 1 คำตอบในแต่ละข้อ และกรุณาตอบตามความเป็นจริงทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1	บิดา-มารดาแสดงให้เห็นว่าท่านรัก ข้าพเจ้ามาก					
2	บิดา-มารดา ชอบพูดคุยหยอกล้อฉันท์เพื่อน กับข้าพเจ้าเสมอ					
3	บิดา-มารดาต้องการให้ข้าพเจ้ามีส่วนร่วม ในกิจกรรมทุกอย่าง					
4	บิดา-มารดา เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของ ข้าพเจ้าเสมอ					
5	บิดา-มารดา มักแสดงให้เห็นว่าท่าน ภูมิใจในตัวข้าพเจ้าเสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง เลย
6	บิดา-มารดา ชอบให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ข้าพเจ้าเสมอ					
7	บิดา-มารดา พุดคุยกับข้าพเจ้าด้วยเสียงไพเราะนุ่มนวลเสมอ					
8	บิดา-มารดา ช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของข้าพเจ้าอยู่เสมอ					
9	บิดา-มารดา ไม่เคยแสดงให้ข้าพเจ้ารู้ว่าท่านรักข้าพเจ้ามากเพียงใด					
10	บิดา-มารดา มักเห็นว่าข้าพเจ้าดีกว่าคนอื่นเสมอ					
11	บิดา-มารดา จะอธิบายถึงเหตุผลในการที่จะลงโทษข้าพเจ้าทุกครั้ง					
12	บิดา-มารดา จะลงโทษข้าพเจ้ารุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
13	บิดา-มารดา สนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำสิ่ง ต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล						
14	เมื่อบิดา-มารดา อารมณ์เสีย ท่านมักจะ พาลดุด่า หรือลงโทษข้าพเจ้าเสมอ						
15	บิดา-มารดา เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้า อธิบายก่อนจะดุด่าหรือลงโทษข้าพเจ้าเสมอ						
16	บิดา-มารดา จะลงโทษข้าพเจ้าตาม ปริมาณความผิดของข้าพเจ้าเสมอ						
17	บิดา-มารดา จะเพิกเฉยไม่ชมเชยเมื่อ ข้าพเจ้าทำความดี						
18	บิดา-มารดา ไม่เคยกล่าวคำขอโทษ เมื่อ ท่านดูว่าข้าพเจ้าโดยเข้าใจผิด						
19	บิดา-มารดา ทำให้ข้าพเจ้าไม่กล้าเข้าหน้า เมื่อท่านอารมณ์เสีย						

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	ไม่จริง			เลย
20	บิดา-มารดา มักให้เหตุผลแก่ข้าพเจ้าเสมอ ก่อนที่จะให้สิ่งใดแก่ข้าพเจ้า						
21	บิดา-มารดา คอยสอดส่องดูแลความ ประพฤติของข้าพเจ้าอย่างใกล้ชิดเสมอ						
22	บิดา-มารดา ไม่ต้องการให้ข้าพเจ้า ทำงานเพื่อหารายได้ระหว่างปิดภาคเรียน						
23	บิดา-มารดา มาส่งและรับกลับบ้านเมื่อ เลิกเรียนแล้ว						
24	ถ้าข้าพเจ้ากลับบ้านไม่ตรงเวลาจะถูกบิดา มารดา ตำหนิเสมอ						
25	บิดา-มารดา ไม่เคยสนใจเรื่องผลการ เรียนของข้าพเจ้าเสมอ						
26	บิดา-มารดา มั่นใจว่าข้าพเจ้าสามารถ รับผิดชอบตัวเองได้ แม้ท่านจะไม่รู้เห็น						

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	ไม่จริง		เลย	
27	บิดา-มารดา มั่นใจว่าข้าพเจ้าประพฤติดี แม้ท่านจะไม่รู้เห็น						
28	บิดา-มารดา ปล่อยให้ข้าพเจ้าตัดสินใจ เองในเรื่องส่วนตัวของข้าพเจ้า						
29	บิดา-มารดา ไม่ชอบให้ข้าพเจ้าออกจาก บ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม						
30	บิดา-มารดา ต้องการให้ข้าพเจ้า เล่าให้ ฟังอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอก ทุกครั้ง						

ตอนที่ 2 การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว

คำแนะนำในการตอบ

ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ทีละข้อ แล้วคิดว่าครอบครัวของท่านเคยให้ความสนับสนุนหรือพร้อมที่จะให้ความสนับสนุนแก่ท่านตามความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด หรือไม่จริงมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ที่คำตอบเพียง 1 คำตอบในแต่ละข้อ และกรณำทำทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	จริง	ไม่จริง		เลย
1	บิดา-มารดา ต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพส่วนตัว						
2	ครอบครัวข้าพเจ้าพร้อมที่จะให้ทุนเพื่อให้ข้าพเจ้าเปิดกิจการใหม่						
3	บิดา-มารดา พูดถึงวิธีการประกอบอาชีพส่วนตัวกับข้าพเจ้าเสมอ						
4	บิดา-มารดา ไม่เคยสนใจว่าข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอะไร						
5	บิดา-มารดา หวังว่าเมื่อข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาแล้วจะให้มารับช่วงกิจการต่อจากท่าน						

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	ไม่จริง		เลย	
6	ข้าพเจ้าไม่มีส่วนรับรู้ในปัญหาการประกอบอาชีพของบิดา-มารดา						
7	บิดา-มารดา ไม่เคยแนะแนวทางในการเข้าสู่การธุรกิจแก่ข้าพเจ้าเลย						
8	บิดา-มารดา นำปัญหาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ มาคุยกับข้าพเจ้าเสมอ						
9	บิดา-มารดา แนะนำให้ข้าพเจ้าไปฝึกงานกับผู้ประกอบการส่วนตัวเมื่อปิดภาคเรียนเสมอ						
10	เมื่อข้าพเจ้ามีเวลาว่างในตอนปิดภาคเรียน ข้าพเจ้าจะทำอะไร บิดา-มารดาไม่เคยสนใจเลย						

ตอนที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมและการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวในสถานศึกษา

คำแนะนำในการตอบ

ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละข้อ แล้วตัดสินใจว่า ครู-อาจารย์ ปฏิบัติต่อตัวท่านหรือนักเรียนนักศึกษาทุกคนเป็นจริงมากน้อยเพียงใด หรือไม่จริงมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมายที่คำตอบเพียง 1 คำตอบในแต่ละข้อ กรุณาทำทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1	อาจารย์ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของ ข้าพเจ้าเลย					
2	อาจารย์มักแสดงให้รู้ว่าท่านภูมิใจที่มี ศิษย์อย่างข้าพเจ้า					
3	อาจารย์ไม่ชอบให้ข้าพเจ้าไปปรึกษาหารือ หรือขอคำแนะนำจากท่านในเรื่องใดๆเลย					
4	อาจารย์ไม่เคยพูดกับข้าพเจ้าด้วยเสียง อันไพเราะนุ่มนวลเลย					
5	อาจารย์สามารถช่วยให้ข้าพเจ้าหาย กลุ้มใจ และคลายทุกข์ได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	ไม่จริง			เลย
6	อาจารย์จะให้ข้าพเจ้าเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสมัครใจ						
7	อาจารย์จะอธิบายเหตุผลเมื่อข้าพเจ้าทำผิดก่อนที่จะลงโทษข้าพเจ้า						
8	อาจารย์จะลงโทษข้าพเจ้ามากหรือน้อยขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่านเอง						
9	อาจารย์จะอธิบายเหตุผลด้วยเมื่อสนับสนุนให้ข้าพเจ้าทำสิ่งต่าง ๆ						
10	เมื่ออาจารย์อารมณ์เสียก็มักจะพาลลงโทษข้าพเจ้าด้วยเสมอ						
11	ข้าพเจ้าทราบดีว่า ถ้าข้าพเจ้าขยันเรียนหนังสืออย่างสม่ำเสมอ ข้าพเจ้าก็จะได้เกรดเฉลี่ยสูง ๆ						

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง เลย
12	บางครั้งข้าพเจ้าได้คะแนนสูงในวิชาหนึ่ง วิชาใดที่ไม่ต้องอ่านหนังสือหรือทำงานส่ง อาจารย์มากนัก					
13	ในการสอบบางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าได้ คะแนนต่ำมากทั้ง ๆ ที่ได้พยายามอ่าน หนังสืออย่างเต็มที่แล้ว					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าความพยายามและความ ตั้งใจที่ทุ่มเทให้กับการเรียนไม่ค่อยจะ คุ้มค่ากับผลการเรียนที่ได้รับ					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าแม้จะพยายามทำความดี ขณะที่อยู่ในสถานศึกษา แต่อาจารย์ไม่เคย ยกย่องชมเชยหรือให้กำลังใจ					
16	บางครั้งอาจารย์จะดุด่า และลงโทษ ข้าพเจ้าโดยที่ข้าพเจ้าไม่ทราบที่ทำผิด อะไร					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	จริง	ค่อนข้าง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริง
		ที่สุด	จริง	ไม่จริง	เลย		
17	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะทำตัวอย่างไร จึง จะได้รับค่ายกย่องชมเชยจากอาจารย์						
18	บางครั้งอาจารย์เอออกเอาใจข้าพเจ้าโดย ที่ข้าพเจ้าเองก็ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร						
19	ข้าพเจ้าแน่ใจว่าถ้าทำผิดระเบียบของสถาน ศึกษาอย่างร้ายแรง ข้าพเจ้าจะโดนไล่ออก จากสถานศึกษา						
20	ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะเรียนหนังสืออย่างไร จึงจะสอบผ่านได้ทุกวิชา						
21	อาจารย์สนับสนุนให้ฝึกงานในสถานประกอบ การเอกชนมากกว่าในหน่วยงานของรัฐ						
22	ในสถานศึกษามีบริการจัดหางานให้นักเรียน ทำเพื่อหารายได้ระหว่างปิดภาคเรียน						
23	การแนะแนวอาชีพในสถานศึกษา เน้นวิธีการ ประกอบอาชีพส่วนตัวมาก						

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง เลย
24	สถานศึกษา <u>ไม่</u> มีการจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ นักเรียนที่ประสงค์จะประกอบอาชีพส่วนตัว					
25	สถานศึกษา <u>ไม่</u> เคยจัดทัศนศึกษาเพื่อดูงานใน สถานประกอบการเอกชนเลย					
26	การจัดกิจกรรมในวิทยาลัย <u>ไม่</u> เคยมีกิจกรรม ที่เกี่ยวกับการทำธุรกิจเลย					
27	มีการจัดอภิปราย เพื่อการประกอบอาชีพ ส่วนตัวเสมอ					
28	มีการจัดนิทรรศการเพื่อการประกอบอาชีพ ส่วนตัวเสมอ					
29	นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารร้านค้า สหกรณ์ของสถานศึกษา					
30	สถานศึกษาใช้เวลาในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมแนะแนวอาชีพส่วนตัว					

ตอนที่ 4 จิตลักษณะที่สำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ

คำแนะนำในการตอบ

เมื่อท่านอ่านข้อความในแต่ละข้อแล้วให้ท่านประเมินตัวท่านเองว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น มากน้อยเพียงใด หรือให้ท่านประเมินว่าตัวท่านมีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมอย่างข้อความนั้นเป็นจริงมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ที่คำตอบเพียงข้อละ 1 คำตอบเท่านั้น และกรณาท่าทุกข้อ

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
1	การประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ ทันสมัย					
2	การประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ ต้องใช้ความคิดน้อย					
3	อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติใน สังคม					
4	การประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ ไม่มั่นคง					
5	การประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ รัฐบาลควรส่งเสริมมาก					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
6	ผู้ที่เรียนสายอาชีพเท่านั้นที่จะประกอบอาชีพส่วนตัวได้					
7	การเข้าสู่วงการธุรกิจเป็นการเริ่มต้นที่ยากมาก					
8	การประกอบอาชีพส่วนตัวขึ้นอยู่กับดวง					
9	ในภาวะปัจจุบันควรประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด					
10	รัฐบาลควรขยายงานภาครัฐบาลให้มากขึ้นเพื่อช่วยผู้ว่างงานทำมากกว่าส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว					
11	ทุกคนมีโอกาสจะประกอบอาชีพส่วนตัวได้					
12	อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่ข้าพเจ้าฯ ฝฝฝจะทำมาก					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
13	อาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่มีอิสระมา					
14	ข้าพเจ้าคิดว่า ข้าพเจ้ามีความสามารถ จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อจะเป็น ผู้ประกอบการได้					
15	เงินออมควรนำมาลงทุนทางธุรกิจมาก กว่าฝากธนาคารเพื่อรับดอกเบี้ย					
16	เมื่อข้าพเจ้าได้รับความล้มเหลวในการ ทำงาน ข้าพเจ้าเกิดความท้อถอยหมด ความพยายามที่จะทำงานนั้นต่อไป					
17	ข้าพเจ้าจะมีใจจดจ่ออยู่กับงานที่ได้รับ มอบหมายให้ทำงานกว่าจะทำเสร็จแม้ว่า งานนั้นจะน่าเบื่อที่สุด					
18	ข้าพเจ้าชอบเรียนวิชาที่ไม่มีการสอบ เลย					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
24	ข้าพเจ้าจะระมัดระวังในการทำงาน เฉพาะเมื่อมีความรู้สึกว่ามีคนคอยจับผิด					
25	เมื่อทำงานร่วมกับผู้อื่นแล้วเกิดการ ขัดแย้งทำให้ข้าพเจ้าหงุดหงิดทันที					
26	ถ้าข้าพเจ้าทำงานที่ไม่เคยทำมาก่อน ข้าพเจ้าจะต้องศึกษางานนั้นอย่าง ละเอียดก่อนลงมือทำ					
27	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องมีกฎ ระเบียบที่เคร่งครัด					
28	ข้าพเจ้ามักเป็นบุคคลที่ใช้อารมณ์ในการ ตัดสินใจ					
29	ข้าพเจ้าถือว่าการทำงานทุกอย่างย่อมมี อุปสรรคเป็นธรรมดา แต่ถ้ามีความ พยายามย่อมทำให้สำเร็จได้					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
30	งานที่ข้าพเจ้าพอใจจะทำอย่างยิ่งคือ งานที่ข้าพเจ้าได้ใช้ความสามารถของ ตนเองอย่างเต็มที่					
31	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ยากและท้าทาย					
32	ข้าพเจ้าต้องการงานที่ได้ผลตอบแทน ที่แน่นอนสม่ำเสมอ					
33	ข้าพเจ้ายอมสละอะไรบางอย่าง เพื่อ ให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ					
34	ข้าพเจ้าชอบงานที่ต้องอาศัย การเสี่ยง					
35	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ตนเองทำอะไรผิดบ่อยๆ จนไม่กล้าทำอะไรเพราะกลัวผิด					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
19	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่มีค่าเท่าเทียมกับ "ความสำเร็จในการทำงาน"					
20	เมื่อมีใครคนหนึ่งได้คะแนนสูงสุด ข้าพเจ้าคิดอยากจะแบ่งปันกับเขา					
21	ข้าพเจ้ามักจะตั้งความหวังไว้สูง ๆ เพื่อที่จะได้ใช้ความพยายามและความ สามารถทำงานนั้นอย่างเต็มที่เมื่อลง มือทำ					
22	การวางแผนโครงการกระทำสิ่งใด ๆ ไว้ ล่วงหน้ามีแต่จะทำให้ท้อแท้เพราะเป็น การยากที่จะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไป ตามที่คาดหวัง					
23	ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย ข้าพเจ้ามักจะหมดความอดทน หรือทน ไม่ได้					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
36	ถ้าข้าพเจ้ามีเงินหนึ่งล้านบาท ข้าพเจ้า คิดว่าควรนำเงินนี้ไปฝากธนาคารเอา ดอกเบี้ย เพราะมั่นคงและแน่นอนดีกว่า ทำอย่างอื่น					
37	ขณะที่ข้าพเจ้าทำงาน ถ้ามีคนมาติดต่อ ใกล้ ๆ จะทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่า					
38	ถ้าข้าพเจ้ารู้สึกว่ ตัวเองสนใจอะไร ได้ไม่นาน					
39	ถ้าข้าพเจ้าทำผิดพลาดในสิ่งใดข้าพเจ้า จะไม่วิตกกังวลมากนัก แต่จะหาทาง แก้ไขข้อผิดพลาดนั้นจนสำเร็จ					
40	ถ้าข้าพเจ้าทำผิดระเบียบของสถาน ศึกษา ข้าพเจ้าจะหลบหน้าอาจารย์ เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
41	ในการส่งงานต่ออาจารย์ ข้าพเจ้ามัก สอดสุมดูงานของข้าพเจ้าไว้ได้สุมดู เพื่อน ๆ					
42	ในการทำแบบฝึกหัดยาก ๆ ข้าพเจ้าจะ คัดลอกเพื่อนมากกว่าจะค้นคว้าหา คำตอบด้วยตนเอง เพราะกลัวผิด					
43	ในการทำงานข้าพเจ้าจะเตรียมแผน งานไว้ล่วงหน้าทั้งงานง่าย และงานที่ ยากและซับซ้อน					
44	ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่ตัดสินใจง่าย ๆ เพราะถ้าเกิดปัญหาก็ไม่กระทบผู้อื่น					
45	ข้าพเจ้าคิดว่า ข้าพเจ้าเป็นคนที่ขยัน ทำงานอย่างสม่ำเสมอและกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหายาก ๆ ที่ผู้อื่นไม่ชอบทำ					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ครึ่งเดียว	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
46	ข้าพเจ้าจะมีเพื่อนมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ ว่า ข้าพเจ้ามีอัธยาศัยดีหรือไม่					
47	ถ้าข้าพเจ้าสอบเข้าทำงานไม่ได้ หรือ สอบเข้าศึกษาต่อไม่ได้คงเพราะขาดคน ช่วยเหลือ					
48	ถ้าผู้อื่นไม่แนะนำช่วยเหลือข้าพเจ้ามัก ทำแบบฝึกหัดที่อาจารย์ให้ไม่สำเร็จ					
49	ข้าพเจ้าเชื่อว่าความสำเร็จในการ กระทำการใดขึ้นอยู่กับดวง					
50	ข้าพเจ้าคิดว่าการยอมแพ้ทำให้สบายใจ มากกว่าการต่อสู้อุปสรรค					
51	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเดินเข้าไป ในคนหมู่มาก					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
52	ข้าพเจ้ากล้าตัดสินใจทำอะไรลงไป เพราะเชื่อมั่นว่าทำได้แน่นอน					
53	ข้าพเจ้าคิดว่าบุคลิกท่าทางของ ข้าพเจ้าดีเท่าผู้อื่น					
54	ข้าพเจ้าชอบทำงานตามคำสั่งผู้อื่น					
55	ข้าพเจ้าต้องการทำงานที่สามารถ ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง					
56	ข้าพเจ้าเชื่อว่าการทำธุรกิจจะได้ กำไรหรือขาดทุนส่วนมากขึ้นอยู่กับ โชคชะตา					
57	ถ้าข้าพเจ้าจะเริ่มทำธุรกิจหรือกิจกรรม ใดที่ต้องเสี่ยงควรจะต้องถูกช่วย ดูก่อน					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย
		มากที่สุด	มาก	ครึ่งเดียว	น้อย	น้อยที่สุด
58	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเรื่องเศร้าหรืออุบัติเหตุร้ายแรงในชีวิตคนนั้นเป็นผลมาจากความโชคร้าย					
59	ข้าพเจ้าแน่ใจในการตัดสินใจของตนเองเสมอ					
60	ถ้าข้าพเจ้าจะสอบแข่งขันเข้าทำงานข้าพเจ้าต้องไปพบมาลสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยเหลือ					

ตอนที่ 5 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

คำแนะนำในการตอบ

1. ปัญหาทั้งหมด 3 ปัญหา ใช้เวลาในการคิดคำตอบและเขียนคำตอบปัญหาละ 10 นาที
2. อ่านปัญหาที่ละเอียดแล้วเขียนคำตอบในช่องว่างใต้คำถามนั้น โดยเขียนเป็นข้อ ๆ ใช้ข้อความสั้น ๆ ชัดเจน และคำตอบจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตัวเอง

ตัวอย่าง ถ้าท่านได้รับที่ดิน 10 ไร่ ท่านจะใช้ประโยชน์อย่างไรบ้าง

- ตอบ 1. จัดสรรเพื่อขาย 2. ทำสวนยางพารา 3. สร้างศูนย์การค้า
4. สร้างบ้านเพื่อให้เช่า 5.

ปัญหาที่ 1

จากการที่ภาคใต้ประสบอุทกภัยร้ายแรง ถ้าได้รับการช่วยเหลือครอบครัวละ 30,000 (สามหมื่นบาท) ท่านคิดว่าจะนำเงินจำนวนนั้นมาใช้เพื่อการประกอบอาชีพต่อไปได้อย่างไรบ้าง จงเสนอแนะวิธีการใช้เงินให้มากที่สุด และเกิดประโยชน์มากที่สุดในการประกอบอาชีพ

- ตอบ
1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.
9.	10.
11.	12.

ปัญหาที่ 2

ถ้าท่านสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้รับรตจักรยานยนต์ 1 คัน ท่านจะใช้ประโยชน์จากรถคันนี้
อย่างไรบ้างเพื่อการประกอบอาชีพ

- ตอบ
1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.
9.	10.
11.	12.

ปัญหาที่ 3

ในสภาวะปัจจุบันมีผู้ว่างงานมาก ให้ท่านเสนออาชีพส่วนตัวเพื่อเป็นอาชีพรองหรืออาชีพ
หลักแก่บุคคลอื่นหรือตัวท่านเอง เท่าที่ท่านคิดว่าน่าจะทำได้ให้มากที่สุดว่ามึงงานอะไรบ้าง

- ตอบ
1.	2.
3.	4.
5.	6.
7.	8.
9.	10.
11.	12.

ปัจจุบันข้าพเจ้ากำลังศึกษาในระดับ แผนกวิชา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายวัชร	ชื่อสกุล ภิธากร
เกิดวันที่ 14 เดือน มกราคม	พุทธศักราช 2493
สถานที่เกิด	อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 94/24 ถนนพัทลุง ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 2
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคตรัง ถนนตรัง - ปะเหลียน ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2509	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนวิเชียรมาตุ จังหวัดตรัง
พ.ศ. 2511	เตรียมอุดมศึกษา (แผนกวิทยาศาสตร์) จากโรงเรียนพระดรุณศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2515	ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2517	ปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ. วิชาเอกฟิสิกส์) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
พ.ศ. 2533	ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม. วิชาเอก การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัว และสถานศึกษา
กับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของ
นักศึกษาอาชีวศึกษาภาคใต้

บทคัดย่อ
ของ
วชิร โอบิธากร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กรกฎาคม 2533

การวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัว และสถานศึกษา กับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการหาตัวแปรที่เป็นตัวทำนายจิตลักษณะผู้ประกอบการ 5 ประการ คือ (1) ทักษะคิดต่อการเป็นผู้ประกอบการ (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (3) ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ (4) ความเชื่ออำนาจในตน (5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อเปรียบเทียบจิตลักษณะผู้ประกอบการระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสร้างเสริมจิตลักษณะจากครอบครัว 4 ประการ คือ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง (4) การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว และจากสถานศึกษา 3 ประการ คือ (1) สภาพความแน่นแฟ้นทางจิตใจในสถานศึกษา (2) สภาพความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา (3) การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาที่แตกต่างกัน และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะผู้ประกอบการทั้ง 5 ประการ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2532 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ของประเทศไทย จำนวน 481 คน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตอนที่ 4 แบบวัดจิตลักษณะผู้ประกอบการ และ ตอนที่ 5 แบบวัดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า

1. การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง สามารถร่วมกันทำนายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 9.36
2. ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สามารถร่วมกันทำนายแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 12.88

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง และการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 11.07

4. การส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษา และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเอง สามารถร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 9.28

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล สามารถทำนายความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจการทำนายร้อยละ 1.54

6. นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจมากกว่าผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

8. นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองมาก หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวมาก หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่าผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองน้อย หรือได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากครอบครัวน้อย หรือมีความเป็นประชาธิปไตยในสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9. นักเรียน - นักศึกษา ซึ่งมีความรู้สึกว่าได้ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษามาก มีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีความเชื่ออำนาจในตนเองมากกว่าผู้ที่ได้รับการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวจากสถานศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. ความเชื่ออำนาจในตน ความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ความเชื่ออำนาจในตน และความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความกล้าเสี่ยงในเชิงธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.25, 0.16, 0.45, 0.36, 0.51 และ 0.58 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ภายในครอบครัวจะต้องมีการสร้างเสริมจิตลักษณะผู้ประกอบการให้แก่นักเรียน - นักศึกษา โดยบิดา - มารดา ควรให้การอบรมเลี้ยงดูโดยการตระหนักในความสำคัญของการให้ความรัก ใช้เหตุผล และให้สามารถพึ่งตนเองให้มาก ส่วนในสถาบันการศึกษาก็ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือเน้นการฝึกอบรมด้วยเหตุด้วยผล มีการส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัวโดยให้นักเรียน-นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้านการจัดการทั้งในครอบครัวและสถานศึกษา

RELATIONSHIP BETWEEN FAMILY AND SCHOOL SOCIALIZATION
AND THE PSYCHOLOGICAL TRAITS CONTRIBUTING TO THE
ENTREPRENEURSHIP OF THE VOCATIONAL STUDENTS
IN THE SOUTHERN REGION
OF THAILAND

AN ABSTRACT

BY

VAJIRA O-PITTHAKORN

Presented in Partial fulfillment of the requirements for the Master
of Science Degree in Behavioral Science
at Srinakharinwirot University

July 1990

The objective of the survey studying to the "Relationship between Family and School Socialization and the Psychological Traits Contributing to the Entrepreneurship of the Vocational Students in the Southern Region of Thailand" were I) to find variables prediction the five psychological traits contributing to the entrepreneurship namely (1) attitude towards entrepreneurial, (2) need for achievement, (3) risking in business, (4) locus of control and (5) creative thinking ; II) to compare the psychological traits of the entrepreneurship which are socialized by home in four familial environments namely (1) love - oriented practice, (2) reasoning - oriented practice, (3) self - dependence practice and (4) private - practice home training and socialization by school in three school environments namely (1) state of psychological scarcity, (2) state of school democratization and (3) private - practice school training ; III) to find the relationship between the five psychological traits contributing to the entrepreneurship of the sample 481 persons who are the vocational students in four certificate levels namely : (1) Vocational Certificate in business trades, (2) Vocational Certificate in industrial trades, (3) Diploma in business administration and (4) Technical Diploma of the first semester 1989 in the colleges of Department of Vocational Education in the southern region of Thailand. The instrument of a data collection are five sections in one paper namely : (1) love - oriented, reasoning - oriented and self - dependence practice, (2) private - practice home training, (3) school environment, (4) psychological traits test are questionnaires by Likert scale and (5) creative thinking test by Guilford scale.

Main findings were as follows:

1. Private-practice home training, state of school democratization and self-dependence practice were able to predict the attitude towards intreprenurial significantly at 0.05level. The coefficient of determination R^2 was 9.36.

2. State of school democratization and love-oriented practice were able to predict the need for achievement significantly at 0.05 level. The coefficient of determination R^2 was 12.88.

3. Reasoning-oriented practice, self-dependence practice and private-practice home training were able to predict the risking in business significantly at 0.05 level. The coefficient of determination R^2 was 11.07.

4. Private-practice home training, reasoning-oriented practice, state of school democratization and locus of control significantly at 0.05 level. The coefficient of determination R^2 was 9.28.

5. Reasoning-oriented practice was able to predict the creative thinking significantly at 0.05 level. The coefficient of determination R^2 was 1.54.

6. The students who reported that they were received more love-oriented practice had more positive attitude towards entrepreneurial, higher need for achievement and higher risking in business than their counterparts significantly at 0.05 level.

7. The students who reported that they were received more reasoning - oriented practice had higher need for achievement, higher risking in business and higher locus of control than their counterparts significantly at 0.05 level.

8. The students who reported that they received more self-dependence practice or more private-practice home training or more state of school democratization had more positive attitude towards entrepreneurship, higher need for achievement, higher risking in business and higher locus of control than their counterparts respectively significantly at 0.05 level.

9. The students who reported that they received more private - practice school training had more positive attitude towards entrepreneurship, higher need for achievement and higher locus of control than their counterparts significantly at 0.05 level.

10. Locus of control, risking in business and need for achievement correlated with attitude towards entrepreneurial, locus of control and risking in business correlated with need for achievement and locus of control correlated with risking in business significantly at 0.05 and the correlation coefficient were 0.25, 0.16, 0.45, 0.36, 0.51 and 0.58 respectively.

In conclusion the research findings strongly pointed out significant of the family socialization by more of love - oriented, reasoning - oriented and self - dependence practice, and the school socialization by more of the actual state of school democratization in the vocational students in creating the diserable psychological traits contributing to the entrepreneurship.